รายงานผลการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม

ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘

โดย

สำนักติดตามประเมินผลสิ่งแวดล้อม

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

คำนำ

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสำนักติดตามประเมินผลสิ่งแวดล้อม ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการจัดทำรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งรับผิดชอบในการจัดทำรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีทราบเป็นประจำทุกปี ได้ดำเนินการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ และติดตามผลการดำเนินการ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘ สำหรับนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมในปีต่อๆ ไป ได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ขอขอบคุณหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ให้ข้อมูลการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมดังกล่าว รวมทั้งให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ส่งผลให้การจัดทำรายงานการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี สผ. หวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารในระดับนโยบายในการนำไปพิจารณากำหนดและปรับปรุงแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นข้อมูลพื้นฐานและแนวทางสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการประกอบการดำเนินงานในส่วนที่รับผิดชอบให้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมต่อไป

บทที่ ๑
บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) มีภารกิจในการจัดทำรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมเป็นประจำทุกปี โดยการกำกับดูแลทางวิชาการของคณะอนุกรรมการจัดทำรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ภายใต้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๑๓(๑๓) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่กำหนดให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติต้องเสนอรายงานเกี่ยวกับสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศต่อคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละครั้ง เพื่อให้คณะรัฐมนตรี ผู้บริหาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายและวางแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศ ตลอดจนกำหนดแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพและทันต่อสถานการณ์

รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๓ โดยสาระสำคัญของรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม นอกจากจะประกอบไปด้วยการวิเคราะห์ปัจจัยด้านต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม การติดตามและนำเสนอข้อมูลและสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมรายสาขา ตลอดจนประเด็นสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่สำคัญในแต่ละปีแล้ว ในรายงานดังกล่าวยังได้มีการให้ข้อเสนอแนะและแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๐ และต่อมาได้มีการปรับเปลี่ยนเป็นการให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นต้นมา อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมา สผ. ไม่เคยมีการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมมาก่อน จึงทำให้ไม่สามารถประเมินประสิทธิผลจากข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่ระบุไว้ในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมในแต่ละปีได้ ดังนั้น ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ สผ. โดยสำนักติดตามประเมินผลสิ่งแวดล้อม จึงได้กำหนดให้มีการติดตามการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘) โดยรวบรวม ศึกษา และวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะในแต่ละสาขา รวมทั้งปัญหา อุปสรรค ในการนำข้อเสนอแนะดังกล่าวไปดำเนินการ เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมในปีต่อๆ ไป ให้มีความชัดเจน ครอบคลุม และเหมาะสม รวมทั้งสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑.๒.๑ เพื่อรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ และติดตามผลการดำเนินการ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘

๑.๒.๒ เพื่อจัดทำรายงานการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘

๑.๓ เป้าหมาย

ข้อมูลการดำเนินการ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘ สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมในปีต่อๆ ไปได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ

๑.๔ ขอบเขตการดำเนินงาน

๑.๔.๑ รวบรวมข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘ และจำแนกตามรายสาขาของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑.๔.๒ รวบรวมข้อมูลการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ทั้งในภาพรวมและรายสาขา จากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๘ และร่างรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๙ เพื่อนำไปศึกษา วิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูลการดำเนินการรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการนำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าวไปดำเนินการ

๑.๔.๓ จัดทำรายงานการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘

๑.๕ วิธีการศึกษา เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

๑.๕.๑ รวบรวมข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘ และนำมาจำแนกตามรายสาขาของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑.๕.๒ จัดทำแบบสอบถามสำหรับใช้ในการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ และจัดทำหนังสือสอบถามข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑.๕.๓ รวบรวม ศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ จากเอกสารวิชาการ รายงานประจำปี และเอกสารอื่นๆ ที่เป็นที่ยอมรับทางวิชาการ

๑.๕.๔ รวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ ประมวลผล และสรุปข้อมูลผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในภาพรวมและรายสาขา รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการนำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ไปดำเนินการ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงการให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมในปีต่อๆ ไป

บทที่ ๒
ผลการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘ โดยได้ขอความอนุเคราะห์หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูล จำนวน ๖๗ หน่วยงาน โดยมีหน่วยงานที่ส่งข้อมูลกลับมาให้ สผ. จำนวน ๔๔ หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๖๗ นอกจากนี้ ได้ดำเนินการศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ จากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๘ และร่างรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๙

ผลการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ ผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

๒.๑ ผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ในภาพรวม และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ รายสาขา ได้แก่ ๑) สาขาทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน ๒) สาขาทรัพยากรแร่ ๓) สาขาพลังงาน ๔) สาขาทรัพยากรป่าไม้ ๕) สาขาทรัพยากรน้ำ ๖) สาขาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ๗) สาขาความหลากหลายทางชีวภาพ ๘) สาขามลพิษทางอากาศและเสียง ๙) สาขามลพิษทางน้ำ ๑๐) สาขามลพิษจากขยะ ของเสียอันตราย และสารอันตราย ๑๑) สาขาสิ่งแวดล้อมชุมชน ๑๒) สาขาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม และ ๑๓) สาขาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ โดยจัดกลุ่มข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าวเป็น ๕ ด้าน ดังนี้

๑) ด้านการปรับปรุงองค์กร กฎหมาย ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติงาน

๒) ด้านการกำหนดนโยบาย แผน และมาตรการบริหารจัดการ

๓) ด้านการพัฒนาเครื่องมือและกลไกการบริหารจัดการ

๔) ด้านการพัฒนาข้อมูล องค์ความรู้ และเทคโนโลยี

๕) ด้านการเสริมสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ

ผลการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘ (ภาคผนวก) สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางสรุปผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๙

ข้อเสนอแนะ	สถานะการดำเนินการ	
	ดำเนินการแล้ว	ยังไม่ดำเนินการ
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ในภาพรวม		
๑. ด้านการปรับปรุงองค์กร กฎหมาย ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติงาน		
๑.๑ ทบทวนและออกกฎหมายและระเบียบที่จำเป็นเพื่อสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนเข้าไปมีส่วนร่วม ในการพัฒนาตามความเหมาะสม เช่น ทบทวนกฎหมายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะเรื่องป่าไม้ น้ำ กิจการเหมืองแร่ การผังเมือง และทรัพย์สินทางปัญญา รวมทั้งกฎหมายด้านสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร กระบวนการจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (Environmental Health Impact Assessment: EHIA)	✓	
๑.๒ ปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสนับสนุนระบบตรวจสอบและติดตามการดำเนินงาน ระบบเฝ้าระวังติดตามจับกุมผู้กระทำผิด โดยเน้นให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น	✓	
๑.๓ ทบทวนบทบาทหน้าที่และรูปแบบขององค์กรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ องค์กรอิสระด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ สมัชชาองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อมหมู่บ้านระดับจังหวัด ให้มีอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจน รวมทั้งศึกษารูปแบบการตั้งองค์กรอิสระด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดข้อจำกัดในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ อาทิ การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (Environmental Health Impact Assessment: EHIA) และการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA)	✓	
๑.๔ มีการติดตามโครงการพัฒนาขนาดใหญ่หรือการพัฒนาเชิงพื้นที่ต่างๆ รวมทั้งพื้นที่ซึ่งมีการใช้กลไก การคุ้มครองพื้นที่ เช่น พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ แหล่งมรดกโลก พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม เป็นต้น เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น พร้อมกำหนดมาตรการบังคับใช้ การลงโทษ และการยกย่อง เพื่อให้เกิดการควบคุมดูแลให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด	✓	
๒. ด้านการกำหนดนโยบาย แผน และมาตรการบริหารจัดการ		
๒.๑ นำแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน แนวคิดการพัฒนาสีเขียว แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และการเตรียมความพร้อม ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เข้าสู่กระบวนการวางแผนและการกำหนดเป้าหมายหรือตัวชี้วัดด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศและหน่วยงาน ในระดับต่างๆ	✓	

ข้อเสนอแนะ	สถานะการดำเนินการ	
	ดำเนินการแล้ว	ยังไม่ดำเนินการ
๒.๒ ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแนวคิดการเติบโตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ปรับปรุงกระบวนการผลิตและการบริโภคสินค้าที่มีมาตรฐาน ลดการใช้พลังงานและการปล่อยก๊าซเรือนกระจก จากภาคอุตสาหกรรม การขนส่ง การท่องเที่ยว เมือง และครัวเรือน โดยใช้มาตรการทางภาษีและการส่งเสริมการลงทุนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จัดระบบการเดินทางในเขตเมือง ส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาด ส่งเสริมการนาขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์และผลิตพลังงาน รวมทั้งบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้เป็นแหล่งดูดซับคาร์บอนและเพิ่มความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	✓	
๒.๓ กำหนดให้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนงบประมาณและแผนลงทุนประจำปี ในการคุ้มครองและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ		✓
๒.๔ ผลักดันให้มีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในเชิงระบบนิเวศ โดยผ่านกระบวนการจัดทำแผน และงบประมาณในการจัดการลุ่มน้ำอย่างเป็นรูปธรรม		✓
๒.๕ กำหนดให้มีการประเมินผลกระทบและผลได้ของนโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมอย่าง เป็นระบบ และเสริมสมรรถนะของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม Environmental Impact Assessment: EIA) และการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมในรูปแบบอื่น	✓	
๒.๖ กำหนดให้หน่วยงานภาครัฐต้องเป็นผู้นำและเป็นตัวอย่างในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ เช่น นโยบายการจัดซื้อจัดจ้างสีเขียว (Green procurement) และการกำหนดให้คู่สัญญาภาครัฐต้องมีพันธกรณีในลักษณะเดียวกัน	✓	
๒.๗ วิเคราะห์และวางแผนจัดการความเสี่ยง/แผนรับมือภัยพิบัติที่อาจจะเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ ทั้งก่อนเกิดเหตุและการรับมือหากเกิดเหตุการณ์ขึ้น รวมทั้งผลักดันให้เป็นแผนงานระดับชาติ		✓
๒.๘ เพิ่มประสิทธิภาพความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการสร้างความตระหนักในประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมข้ามพรมแดน เช่น การเกิดหมอกควัน การบริหารจัดการน้ำโขง และการค้าพืชป่าและสัตว์ป่าผิดกฎหมาย โดยอาศัยกลไกการรวมกลุ่มประชาคมอาเซียน	✓	
๓. ด้านการพัฒนาเครื่องมือและกลไกการบริหารจัดการ		
๓.๑ ใช้กลไกงบประมาณเพื่อเป็นเครื่องมือในการยกระดับความสำคัญของประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยให้มีการกำหนดกรอบงบประมาณด้านสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม และกำหนดให้หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยก๊าซเรือนกระจก พิจารณาผลกระทบต่อการปล่อยก๊าซฯ ของโครงการต่างๆ ที่จะของบประมาณ และนำเสนอผลกระทบของโครงการในขั้นตอนการของบประมาณ	✓	
๓.๒ นำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาใช้เพื่อสร้างแรงจูงใจในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น ภาษีสิ่งแวดล้อม การประยุกต์หลักการจ่ายค่าตอบแทนการให้บริการของระบบนิเวศ (Payment for Ecosystem Services: PES) การให้เงินอุดหนุนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หรือการ	✓	

ข้อเสนอแนะ	สถานะการดำเนินการ	
	ดำเนินการแล้ว	ยังไม่ดำเนินการ
อุดหนุนการทำเกษตรกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (ทั้งในรูปตัวเงินและการสนับสนุนด้านอื่นๆ เช่น การตลาด การฝึกอบรม การถ่ายทอดองค์ความรู้) การสนับสนุนการตั้งและการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อมในส่วนต่างๆ เป็นต้น		
๓.๓ นำแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) ไปใช้เพื่อการกำหนดนโยบายอย่างจริงจัง โดยเฉพาะกับนโยบายที่มีผลต่อสิ่งแวดล้อมและความเป็นอยู่ของคนจำนวนมาก เช่น นโยบายด้านการเกษตร นโยบายด้านการคมนาคม เป็นต้น	✓	
๓.๔ วิเคราะห์หาแนวทางที่เหมาะสมกับประเทศไทยในการพัฒนาเพื่อไปสู่เป้าหมายต่างๆ อาทิ การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และการลดความยากจน โดยมีทางเลือกในการดำเนินงานที่ชัดเจน มากขึ้น ตัวอย่างเช่น การสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีและพลังงานสะอาด การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น ระบบขนส่งแบบราง การสนับสนุนการจัดการของเสีย ในระดับชุมชน การเพิ่มประสิทธิภาพในการบำบัดน้ำเสียชุมชน การสนับสนุนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และการสนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นต้น	✓	
๔. ด้านการพัฒนาข้อมูล องค์ความรู้ และเทคโนโลยี		
๔.๑ พัฒนาระบบบูรณาการข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศ และระบบการเก็บข้อมูลข่าวสาร ให้มีเอกภาพ ทันสมัย และน่าเชื่อถือโดยหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างสะดวกและแม่นยำ โดยให้มีการรวบรวมตามเรื่องที่สำคัญเป็นประจำและสม่ำเสมอ โดยเน้นการเก็บข้อมูลตามสาขาสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการ แทนที่การเก็บข้อมูลตามความรับผิดชอบของหน่วยงาน	✓	
๔.๒ พัฒนาระบบช่วยการตัดสินใจ และระบบสารสนเทศเพื่อคาดการณ์หรือแจ้งเตือนการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นอย่างทันท่วงที เพื่อเตรียมพร้อมรับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในด้านต่างๆ เช่น จากการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ และกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เป็นต้น รวมทั้งให้ข้อมูลการบริหารองค์ความรู้ด้านภัยพิบัติและการรับมือสู่ระดับชุมชนและครัวเรือน	✓	
๔.๓ พัฒนาการสื่อสารระหว่างองค์กรที่ทำงานในเรื่องเดียวกันให้มากยิ่งขึ้น เช่น การแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ และการดำเนินงานในการทำข้อตกลงระหว่างประเทศ พัฒนาระบบประชาสัมพันธ์และการให้ความรู้ผ่านสื่อประเภทต่างๆ	✓	
๕. ด้านการเสริมสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ		
๕.๑ ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับชุมชนที่ประสบความสำเร็จ และร่วมกันเรียนรู้ เพื่อนำความรู้ไปใช้ต่อยอดในสถานการณ์อื่นๆ	✓	

ข้อเสนอแนะ	สถานะการดำเนินการ	
	ดำเนินการแล้ว	ยังไม่ดำเนินการ
๕.๒ บูรณาการและการส่งเสริมการบูรณาการทางความคิดและการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และภาคประชาชน ในการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย วางแผน ดำเนินการ รวมทั้ง การติดตามตรวจสอบ เพื่อให้การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	✓	
๕.๓ เพิ่มบทบาท หน้าที่ และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการดูแล อนุรักษ์ และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญกับการสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมและการแบ่งปันผลประโยชน์ระหว่างผู้ได้รับประโยชน์และผู้ดำเนินงาน เช่น สนับสนุนการจัดตั้งป่าชุมชน การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน ให้กับชุมชนที่มีความพร้อมในการดูแลทรัพยากร โดยให้ชุมชนสามารถใช้ประโยชน์จากการดูแลทรัพยากรนั้นอย่างเป็นธรรม	✓	
๕.๔ สนับสนุนภาคเอกชนในการดำเนินงานและกิจกรรมที่แสดงความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท (Corporate Social Responsibility: CSR) โดยอาจใช้มาตรการสร้างแรงจูงใจให้บริษัทในด้านต่างๆ เช่น มาตรการทางภาษี มาตรการด้านเงินทุน หรือมาตรการประชาสัมพันธ์บริษัทต่างๆ ที่มีส่วนร่วมในการดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	✓	
รวม	**๒๐**	**๓**
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ รายสาขา		
๑) สาขาทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน		
๑. ด้านการปรับปรุงองค์กร กฎหมาย ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติงาน		
๑.๑ กำหนดมาตรการในการบังคับใช้กฎระเบียบต่างๆ ให้เหมาะสมกับในพื้นที่ เพื่อฟื้นฟูดินที่มีสภาพเสื่อมโทรม และควบคุมดูแลการใช้ประโยชน์ให้เหมาะสมกับลักษณะของดิน	✓	
๑.๒ จัดทำเขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ในลักษณะต่างๆ ให้ครอบคลุมพื้นที่และลักษณะการใช้ประโยชน์ให้มากยิ่งขึ้น	✓	
๒. ด้านการกำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการ		
๒.๑ ปฏิรูปนโยบายการจัดสรรที่ดิน เพื่อจัดสรรที่ดินให้กระจายอย่างเป็นธรรมมากขึ้น เช่น การใช้ภาษีที่ดินแบบก้าวหน้าสำหรับผู้ถือครองที่ดินจำนวนมาก การกำหนดเพดานการถือครองที่ดิน หรือการเพิ่มทางเลือกให้กับคนจนในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อป้องกันการนำที่ดินไปจำนองหรือขายให้กับนายทุน	✓	
๓. ด้านการพัฒนาข้อมูล องค์ความรู้ และเทคโนโลยี		
๓.๑ บูรณาการข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน	✓	

ข้อเสนอแนะ	สถานะการดำเนินการ	
	ดำเนินการแล้ว	ยังไม่ดำเนินการ
๓.๒ สนับสนุนการพัฒนาและฟื้นฟูคุณภาพดินโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยผสมผสานวิธีการจัดการปัญหาดินเสื่อมโทรมระหว่างภูมิปัญญาชาวบ้านและวิทยาการสมัยใหม่เข้าด้วยกัน โดยให้มีความเหมาะสมกับลักษณะของพื้นที่ที่แตกต่างกันไป		✓
๔. ด้านการเสริมสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ		
๔.๑ ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างเครือข่ายการให้ความรู้ต่อเกษตรกรให้มากยิ่งขึ้น		✓
๔.๒ สนับสนุนให้มีการเรียนรู้การบริหารจัดการทรัพยากรดินตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รวมทั้งต่อยอดและขยายผลการดำเนินงานโครงการตามพระราชดำริเพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับพื้นที่ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น		✓
รวม	**๔**	**๓**
๒) สาขาทรัพยากรแร่		
๑. ด้านการปรับปรุงองค์กร กฎหมาย ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติงาน		
๑.๑ ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ โดยให้ท้องถิ่นและชุมชนเข้ามามีอำนาจและส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ		✓
๒. ด้านการกำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการ		
๒.๑ ปรับปรุงนโยบายการจัดการทรัพยากรแร่ของประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการเยียวยาแก้ไขพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองแร่ในอดีตเพื่อฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม และมีการตรวจสอบเฝ้าระวังผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นอย่างใกล้ชิด รวมทั้งมีการประเมินผลอย่างชัดเจน		✓
๒.๒ คำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างรอบด้านในการพิจารณาตัดสินใจในการให้และยกเลิกสัมปทาน โดยยึดหลักการป้องกันไว้ก่อน (Precautionary Principle) และหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle)		✓
๓. ด้านการพัฒนาเครื่องมือและกลไกการบริหารจัดการ		
๓.๑ นำหลักการประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจมาใช้ในการจัดการทรัพยากรแร่		✓
๓.๒ กำหนดให้มีการประเมินต้นทุนค่าเสียโอกาสการใช้ทรัพยากรในอนาคต ต้นทุนทางสิ่งแวดล้อมที่อาจจะเกิดขึ้นในกระบวนการต่างๆ และมูลค่าผลกระทบที่เกิดกับสิ่งแวดล้อม เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาประทานบัตรและอาชญาบัตร		✓

ข้อเสนอแนะ	สถานะการดำเนินการ	
	ดำเนินการแล้ว	ยังไม่ดำเนินการ
๓.๓ เผยแพร่ความรู้ด้านแนวทางในการประเมินค่าความเสียหายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้ที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมเพื่อเป็นแนวทางในการประเมินค่าความเสียหายที่เกิดขึ้นในชั้นศาล		✓
รวม	-	๖
๓) สาขาพลังงาน		
๑. ด้านการปรับปรุงองค์กร กฎหมาย ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติงาน		
๑.๑ ดำเนินการตามแผนพลังงานในภาพรวม (Thailand Integrated Energy Blueprint)	✓	
๑.๒ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการอนุรักษ์พลังงานและการใช้พลังงานทดแทน เช่น การปรับปรุงระบบขนส่งมวลชนและกระบวนการเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการ รวมทั้งการอำนวยความสะดวกด้านการเชื่อมต่อระหว่างการเดินทางในรูปแบบต่างๆ เป็นต้น		✓
๑.๓ ป้องกันและแก้ไขผลกระทบจากกิจการผลิตพลังงานอย่างจริงจัง		✓
๒. ด้านการกำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการ		
๒.๑ ผลักดันการเพิ่มอัตราส่วนการใช้พลังงานทดแทนประเภทต่างๆ ที่มีอยู่ในประเทศ อาทิ พลังงานชีวมวล พลังงานแสงอาทิตย์ และพลังงานจากขยะ โดยเฉพาะในภาคการผลิตไฟฟ้าและภาคการขนส่ง	✓	
๒.๒ สนับสนุนและพัฒนาประสิทธิภาพการใช้พลังงานหมุนเวียนโดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น และเพิ่มทางเลือกและแรงจูงใจในการใช้พลังงานหมุนเวียนระดับครัวเรือนและชุมชนที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่	✓	
๒.๓ สร้างความร่วมมือในการขยายโครงข่ายพลังงานในกลุ่มประเทศอาเซียน รวมถึงการวางแผนอนุรักษ์พลังงานและพลังงานทดแทนในระดับภูมิภาค		✓
๓. ด้านการพัฒนาเครื่องมือและกลไกการบริหารจัดการ		
๓.๑ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการติดฉลากแสดงประสิทธิภาพในการใช้พลังงาน	✓	
๓.๒ ผลักดันการบังคับใช้มาตรฐานการกำหนดการใช้พลังงานขั้นต่ำ (Energy Efficiency Resource Standard)	✓	
๓.๓ กำหนดมาตรการใช้พลังงานในภาคการขนส่งอย่างมีประสิทธิภาพ		✓

ข้อเสนอแนะ	สถานะการดำเนินการ	
	ดำเนินการแล้ว	ยังไม่ดำเนินการ
๓.๔ นำมาตรการทางเศรษฐศาสตร์มาใช้สร้างแรงจูงใจในด้านพลังงาน เช่น การใช้มาตรการทางภาษีในการแก้ปัญหามลพิษที่เกิดจากการใช้พลังงาน การลดภาษีการส่งเสริมด้านการลงทุนด้านการพัฒนาพลังงานทดแทน การใช้มาตรการทางภาษีและให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อส่งเสริมเทคโนโลยีประหยัดพลังงานในภาคอุตสาหกรรม เป็นต้น	✓	
๔. ด้านการพัฒนาข้อมูล องค์ความรู้ และเทคโนโลยี		
๔.๑ สนับสนุนให้มีการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้พลังงาน และ/หรือ เทคโนโลยีที่ช่วยเพิ่มการใช้พลังงานทางเลือกหรือพลังงานทดแทน และส่งเสริมการเรียนรู้เทคโนโลยีให้กับผู้ผลิตรายใหม่ๆ	✓	
๔.๒ เผยแพร่ข้อมูลการผลิตพลังงานจากแหล่งต่างๆ ในอนาคตอย่างรอบด้าน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	✓	
๕. ด้านการเสริมสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ		
๕.๑ ให้ภาคเอกชนและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผนพลังงานในภาพรวม (Thailand Integrated Energy Blueprint)		✓
๕.๒ กระจายความรับผิดชอบด้านการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานไปสู่ภาคส่วนต่างๆ ในสังคม และส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พลังงานให้มากขึ้น	✓	
รวม	**๙**	**๕**
๔) สาขาทรัพยากรป่าไม้		
๑. ด้านการปรับปรุงองค์กร กฎหมาย ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติงาน		
๑.๑ เพิ่มความเข้มงวดในการติดตามตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรป่าไม้	✓	
๑.๒ กำหนดให้มีการศึกษาและแยกแยะปัญหาในแต่ละพื้นที่ให้ชัดเจน เพื่อให้สามารถกำหนดแนวทางในการฟื้นฟูระบบนิเวศป่าไม้ ป่าชายเลน ที่มีสภาพเสื่อมโทรม และแก้ปัญหาในแต่ละพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม		✓
๑.๓ เร่งรัดการกำหนดแนวเขตป่าไม้ ตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้ให้เป็นไปตามเงื่อนไข และติดตามเฝ้าระวังโดยใช้เทคโนโลยีผสมผสานกับการมีส่วนร่วมของชุมชน	✓	

ข้อเสนอแนะ	สถานะการดำเนินการ	
	ดำเนินการแล้ว	ยังไม่ดำเนินการ
๒. ด้านการกำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการ		
๒.๑ บูรณาการนโยบายและการดำเนินงานด้านป่าไม้ร่วมกับการดำเนินงานด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการกำหนดนโยบายและมาตรการต่างๆ ในการอนุรักษ์ป่าไม้ เช่น นโยบายด้านการเกษตร การท่องเที่ยว เป็นต้น	✓	
๓. ด้านการพัฒนาเครื่องมือและกลไกการบริหารจัดการ		
๓.๑ สนับสนุนการใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลรักษาป่าไม้		✓
๔. ด้านการพัฒนาข้อมูล องค์ความรู้ และเทคโนโลยี		
๔.๑ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการฟื้นฟูระบบนิเวศ โดยให้มีการบูรณาการร่วมกันระหว่างองค์ความรู้ในสาขาต่างๆ		✓
๕. ด้านการเสริมสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ		
๕.๑ สร้างจิตสำนึกและให้ความรู้ในการอนุรักษ์ป่าไม้ โดยการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน เยาวชน หน่วยงานต่างๆ และภาคเอกชน ได้เข้าใจถึงความสำคัญและตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรป่าไม้	✓	
๕.๒ สนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคเอกชนในการดูแลและอนุรักษ์ป่า รวมทั้งการจัดทำแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืน	✓	
รวม	**๕**	**๓**
๕) สาขาทรัพยากรน้ำ		
๑. ด้านการปรับปรุงองค์กร กฎหมาย ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติงาน		
๑.๑ ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และกระจายอำนาจการจัดสรรทรัพยากรน้ำมาสู่คณะกรรมการลุ่มน้ำในระดับต่างๆ		✓
๑.๒ มุ่งเน้นการบริหารจัดการระบบน้ำเชิงบูรณาการ โดยการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งในเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และเชิงระบบนิเวศ ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ รวมทั้งปรับปรุงการจัดการทรัพยากรน้ำในทุกลุ่มน้ำให้มีความสอดคล้องกัน ปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้น้ำทั้งในด้านอุปโภคและบริโภคและระบบชลประทาน		✓

ข้อเสนอแนะ	สถานะการดำเนินการ	
	ดำเนินการแล้ว	ยังไม่ดำเนินการ
๑.๓ พัฒนาโครงข่ายการจัดการน้ำในระดับลุ่มน้ำย่อย รวมทั้งเชื่อมต่อแหล่งน้ำ-พื้นที่ท่วม-พื้นที่แล้ง โดยใช้แนวคิดการเชื่อมโยงระบบน้ำ ปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกตามศักยภาพพื้นที่ เพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนและความจุเก็บกัก		✓
๑.๔ พัฒนาและเพิ่มศักยภาพแหล่งน้ำกักเก็บที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพในการกักเก็บและระบายน้ำเพิ่มขึ้น โดยให้ความสำคัญในการปรับปรุงและสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กในชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเอง	✓	
๑.๕ ควบคุมและบังคับให้มีการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีหรือกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำอย่างเข้มงวด และมีบทลงโทษอย่างรุนแรงต่อการตัดไม้ทำลายป่าต้นน้ำลำธาร		✓
๒. ด้านการกำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการ		
๒.๑ ปรับปรุงแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในทุกลุ่มน้ำอย่างเป็นระบบ ทั้งในด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ การบรรเทาภัยแล้งและน้ำท่วม และการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรน้ำ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพียงพอต่อความต้องการในด้านต่างๆ รวมถึงมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด	✓	
๒.๒ กำหนดให้มีการศึกษาวางแผนการจัดการแหล่งน้ำขนาดใหญ่ เพื่อเป็นการรองรับการใช้น้ำระยะยาว โดยคำนึงถึงผลกระทบต่างๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งทางด้านสังคมและสภาพแวดล้อม	✓	
๒.๓ ส่งเสริมการพัฒนาแผนความร่วมมือในการอนุรักษ์ฟื้นฟูระบบนิเวศป่าต้นน้ำ		✓
๒.๔ บูรณาการแผนงานและการทำงานของหน่วยงานของรัฐในการป้องกันและแก้ไขปัญหาทรัพยากรน้ำ	✓	
๓. ด้านการพัฒนาเครื่องมือและกลไกการบริหารจัดการ		
๓.๑ พัฒนากลไกและกระบวนการจัดการทรัพยากรน้ำเชิงบูรณาการที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย		✓
๓.๒ ควบคุม ส่งเสริม หรือสนับสนุนการใช้มาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ		✓
๓.๓ ส่งเสริมให้มีการปลูกต้นไม้และมีมาตรการรักษาป่าธรรมชาติ โดยเฉพาะในแหล่งต้นน้ำลำธารตามธรรมชาติ เพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้		✓
๔. ด้านการพัฒนาข้อมูล องค์ความรู้ และเทคโนโลยี		
๔.๑ ศึกษารูปแบบการใช้น้ำร่วมรายกลุ่มพื้นที่ชลประทาน เพื่อให้สามารถนำมาประเมินรูปแบบการใช้น้ำร่วมรายพื้นที่ ซึ่งสามารถขยายผลไปใช้ในโครงการชลประทานพื้นที่อื่นได้ อันเป็นการเพิ่มทางเลือกในการจัดการและเสริมระบบจัดสรรน้ำ/การใช้น้ำได้ดียิ่งขึ้น		✓

ข้อเสนอแนะ	สถานะการดำเนินการ	
	ดำเนินการแล้ว	ยังไม่ดำเนินการ
๔.๒ พัฒนาระบบวิเคราะห์สถานการณ์น้ำโดยคำนึงถึงความเสี่ยงของแต่ละพื้นที่ด้วยการสนับสนุนการใช้ระบบสารสนเทศและการบูรณาการข้อมูลที่ทันสมัยระหว่างหน่วยงาน สำหรับใช้ในการวางแผนกำกับและติดตามสถานการณ์น้ำที่เป็นเกณฑ์และมาตรฐานเดียวกันทั้งระบบ และกำหนดแผนงานและโครงการตามความจำเป็นและระดับความรุนแรงของปัญหา	✓	
๔.๓ ส่งเสริมการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำและนำผลการศึกษาไปใช้ในการจัดสรรน้ำในรายฤดู โดยพิจารณาจากสัดส่วนการใช้น้ำในแต่ละสาขา	✓	
๔.๔ พัฒนาความรู้ด้านทรัพยากรน้ำในทุกระดับของชุมชน และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและสามารถพึ่งพาตนเองได้	✓	
๕. ด้านการเสริมสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ		
๕.๑ สร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการดำเนินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งน้ำกักเก็บ พื้นที่ชลประทาน และแหล่งน้ำเพื่อชุมชน เช่น ๑) ร่วมกันศึกษาค้นคว้าหาสาเหตุและปัญหาของทรัพยากรน้ำในชุมชนนั้นๆ รวมไปถึงผลกระทบต่อชุมชน และความต้องการแก้ไขปัญหาของชุมชน ๒) ให้ชุมชนได้เสนอวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาเรื่องน้ำของชุมชน ๓) ร่วมลงทุนในกิจกรรม โครงการของชุมชนที่มุ่งพัฒนาแหล่งน้ำ ๔) ร่วมควบคุม ติดตาม และประเมินผลกิจกรรมและโครงการที่ได้ดำเนินไว้ เสนอแนะแนวทางแก้ไขและพัฒนาเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ได้ต่อไป เป็นต้น		✓
๕.๒ เสริมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์น้ำและแหล่งน้ำ การใช้น้ำอย่างประหยัด โดยการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนและหน่วยงานต่างๆ ถึงความสำคัญของแหล่งน้ำและพื้นที่ชุ่มน้ำ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนและการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำและพื้นที่ชุ่มน้ำ ทั้งที่มีอยู่เดิมและสร้างขึ้นใหม่	✓	
๕.๓ สนับสนุนให้เกิดการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้การบริหารจัดการน้ำในระดับประเทศ โดยให้ชุมชนเป็นแกนหลักในการทำงานร่วมกับสถาบันวิชาการ รวมทั้งเครือข่ายการจัดการน้ำระดับพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคม		✓
๕.๔ ผลักดันการจัดตั้งกลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำในท้องถิ่นเพื่อเป็นกลไกในการวางแผนตัดสินใจในการพัฒนาแหล่งน้ำและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุนชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินแผนงาน/โครงการหรือกิจกรรมด้านทรัพยากรน้ำในท้องถิ่น		✓

ข้อเสนอแนะ	สถานะการดำเนินการ	
	ดำเนินการแล้ว	ยังไม่ดำเนินการ
๕.๕ สนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างต่อเนื่อง และผลักดันให้ชุมชนท้องถิ่นมีการสำรวจ/ศึกษา/วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานชุมชนที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำ รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้นำชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบพึ่งตนเองภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีพื้นบ้านที่เหมาะสมในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำในชุมชน		✓
๕.๖ ส่งเสริมสถานศึกษาในการจัดการหลักสูตรการจัดการทรัพยากรน้ำและสิ่งแวดล้อมระดับท้องถิ่น		✓
รวม	**๘**	**๑๔**
๖) สาขาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง		
๑. ด้านการปรับปรุงองค์กร กฎหมาย ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติงาน		
๑.๑ บัญญัติอำนาจและหน้าที่ที่ชัดเจนของแต่ละฝ่ายหรือหน่วยงานในการบังคับใช้กฎหมายและการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่เกิดขึ้นอย่างเฉพาะหน้า รวมถึงการตั้งงบประมาณรองรับเหตุการณ์ฉุกเฉินที่ต้องการการแก้ไขโดยด่วน	✓	
๒. ด้านการพัฒนาข้อมูล องค์ความรู้ และเทคโนโลยี		
๒.๑ พัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถให้กับหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบด้านการรักษาความมั่นคงทางทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยพัฒนาระบบฐานข้อมูลของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้มีความทันสมัยและเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้อย่างสะดวกและรวดเร็วมากขึ้น		✓
๒.๒ ส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้า และวิจัยอย่างบูรณาการที่ครอบคลุมทุกมิติ โดยสนับสนุนงานวิจัยที่ศึกษาและหาทางแก้ไขปัญหาในพื้นที่จริง โดยอาศัยความร่วมมือจากภาคประชนชนและหน่วยงานรัฐ เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาอย่างบูรณาการ ยั่งยืน และต่อเนื่อง	✓	
๓. ด้านการเสริมสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ		
๓.๑ ส่งเสริมและให้ความรู้แก่ชุมชนในการใช้และรักษาทรัพยากรทางทะเลที่เหมาะสมและยั่งยืนกับชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ	✓	
๓.๒ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนที่อาศัยอยู่ใกล้ชายทะเล โดยรณรงค์สร้างจิตสำนึกสาธารณะให้กับกลุ่มคนทุกระดับอย่างเป็นรูปธรรม	✓	
รวม	**๕**	**๑**

ข้อเสนอแนะ	สถานะการดำเนินการ	
	ดำเนินการแล้ว	ยังไม่ดำเนินการ
๗) สาขาความหลากหลายทางชีวภาพ		
๑. ด้านการปรับปรุงองค์กร กฎหมาย ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติงาน		
๑.๑ ขยายการคุ้มครององค์ประกอบและพื้นที่ความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศต่างๆ ให้ครอบคลุมแหล่งที่อยู่อาศัย แหล่งหากินของชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น และชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามในทะเบียน Thailand Red Data อาทิ การกำหนดเขตคุ้มครองสิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่ง โดยเฉพาะบริเวณแหล่งทรัพยากรอันมีคุณค่าหรือหายาก พื้นที่ที่มีสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมหรือถูกคุกคาม เพื่อกำหนดมาตรการในการจัดการเฉพาะพื้นที่ให้มีความชัดเจน	✓	
๑.๒ สนับสนุนการเสริมสร้างสมรรถนะและความเชี่ยวชาญให้แก่นักอนุกรมวิธานและจัดตั้งสถาบันอนุกรมวิธานแห่งชาติเพื่อดำเนินงานวิจัยอนุกรมวิธานพื้นฐานของประเทศไทย		✓
๑.๓ จัดตั้งคณะกรรมการสงวนรักษาและคุ้มครองพื้นที่ชุ่มน้ำ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับนานาชาติ		✓
๑.๔ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบเพื่อการปกป้องพื้นที่อนุรักษ์ประเภทต่างๆ ให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งเพิ่มมาตรการลงโทษและการกำกับดูแลกิจกรรมที่อาจส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติอย่างเข้มงวด ตลอดจนเฝ้าระวังการกระทำผิดอย่างเข้มข้น		✓
๑.๕ ดำเนินงานตามหลักการ เกณฑ์ และวิธีปฏิบัติที่ดีของ Bio Trade Initiative ขององค์การการค้าและการพัฒนา (United Nations Conference on Trade and Development: UNCTAD) ซึ่งเป็นโปรแกรมสนับสนุนการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนควบคู่ไปกับการพัฒนา		✓
๒. ด้านการกำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการ		
๒.๑ บูรณาการนโยบายและการดำเนินงานตามข้อตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย โดยการสอดแทรกวิสัยทัศน์ “มีชีวิตอยู่อย่างสอดคล้องปรองดองกับธรรมชาติ” เข้าไปในทุกยุทธศาสตร์ และบูรณาการความวิตกกังวลเรื่องการสูญเสียระบบนิเวศธรรมชาติและการสูญพันธุ์ เข้าสู่ยุทธศาสตร์ลดความยากจน ยุทธศาสตร์ป้องกันภัยพิบัติ ยุทธศาสตร์ป้องกันภัยแล้ง ยุทธศาสตร์ป้องกันภัยน้ำท่วม ยุทธศาสตร์การพัฒนาความเสมอภาคหญิงชาย ฯลฯ ทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ตลอดจนพัฒนานโยบายการคุ้มครองดูแลความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อกำหนดทิศทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ	✓	
๒.๒ บูรณาการแผนงานต่างๆ ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ เข้าไว้ด้วยกัน ทั้งในระดับของแผนงาน และระดับของหน่วยงานเพื่อให้เกิดเอกภาพในการบริหารจัดการ และสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	✓	
๒.๓ บูรณาการต้นทุนจากธรรมชาติ (natural capital) และมูลค่าของระบบนิเวศธรรมชาติ ชนิดพันธุ์และสายพันธุ์ เข้าสู่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม	✓	

ข้อเสนอแนะ	สถานะการดำเนินการ	
	ดำเนินการแล้ว	ยังไม่ดำเนินการ
แห่งชาติ และแผนพัฒนาระดับท้องถิ่น และบัญชีประชาชาติ		
๒.๔ จัดทำแผนการอนุรักษ์และคุ้มครองพื้นที่ชุ่มน้ำ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับนานาชาติ เพื่อให้เป็นพื้นที่เก็บกักน้ำ รักษาระบบนิเวศ และเป็นแหล่งความหลากหลายทางชีวภาพ		✓
๒.๕ ส่งเสริมให้แต่ละพื้นที่มีการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่มีความเหมาะสมกับชุมชนของตนเอง		✓
๒.๖ สนับสนุนการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล มีประสิทธิภาพ มั่นคง เป็นธรรม และยั่งยืน โดยส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรชีวภาพเพื่อการใช้เชิงพาณิชย์ โดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการเข้าถึงการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม รวมทั้งการสร้างแรงจูงใจในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ร่วมกัน		✓
๒.๗ ส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศในภูมิภาคในการศึกษาวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพร่วมกันในพื้นที่รอยต่อประเทศ		✓
๓. ด้านการพัฒนาเครื่องมือและกลไกการบริหารจัดการ		
๓.๑ จัดสรรงบประมาณสำหรับกิจกรรมความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการร่วมจัดการทรัพยากรธรรมชาติเชิงระบบนิเวศที่คาบเกี่ยวระหว่างท้องถิ่นนั้นๆ		✓
๓.๒ ส่งเสริมงบประมาณเพื่อการสำรวจและติดตามตรวจสอบความหลากหลายทางชีวภาพของชาติ โดยให้ลำดับความสำคัญแก่พื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูงหรือโดดเด่น		✓
๓.๓ ขจัดแรงจูงใจที่ก่อให้เกิดผลกระทบหรือความเสียหายต่อความหลากหลายทางชีวภาพให้เหลือน้อยที่สุด และจัดให้มีแรงจูงใจทางบวก เช่น การไม่ส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ พืชพลังงาน ในพื้นที่สำคัญทางความหลากหลายทางชีวภาพ และประยุกต์ใช้แรงจูงใจนั้นเพื่ออนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน อาทิ การลดภาษีสำหรับผู้ประกอบการที่ดำเนินกิจกรรมปลูกป่าฟื้นฟูป่า หรือลงทุนเพื่อส่งเสริมบทบาทของชุมชนในการเฝ้าระวังรักษาระบบนิเวศในพื้นที่ของตน		✓
๓.๔ สนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนภาคธุรกิจเอกชนให้ดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ และติดตามตรวจสอบ ความสำเร็จและความก้าวหน้าของการดำเนินงาน และรายงานผลต่อสาธารณชนเป็นระยะๆ		✓

ข้อเสนอแนะ	สถานะการดำเนินการ	
	ดำเนินการแล้ว	ยังไม่ดำเนินการ
๔. ด้านการพัฒนาข้อมูล องค์ความรู้ และเทคโนโลยี		
๔.๑ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยเรื่องของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยเน้นพื้นที่เป้าหมายที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ เช่น พื้นที่ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว พื้นที่ศักยภาพด้านการประมง พื้นที่ชุ่มน้ำ รวมถึงพื้นที่ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก รวมทั้งศึกษาหาตัวชี้วัด Bio-indicator ที่บ่งบอกถึงความแข็งแรงหรือความอ่อนไหวของระบบนิเวศนั้นๆ ที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ และพัฒนาเทคนิควิธีการในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และลดผลกระทบจากปัจจัยต่างๆ เช่น เทคนิคการฟื้นฟูป่า เทคนิคการตรวจวัดทางอากาศ การสร้างแบบจำลองเพื่อคาดการณ์อนาคต เป็นต้น	✓	
๔.๒ พัฒนาฐานข้อมูลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ ด้วยการพัฒนากลไกเผยแพร่ข่าวสารความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity Clearing House Mechanism) ให้เชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้อง และเผยแพร่เพื่อการสืบค้นและให้บริการผ่านอินเตอร์เน็ต ตลอดจนปรับปรุงให้มีความทันสมัยเสมอ	✓	
๔.๓ สนับสนุนการประเมินสถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ เน้นการวิจัยการจัดระบบสิ่งมีชีวิตที่ค้นพบแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งมีชีวิตชนิดใหม่ของโลก (New Species) ในกลุ่มที่มีถิ่นกำเนิดหรือพบเฉพาะถิ่นในพื้นที่ประเทศไทย รวมทั้งศึกษาการกระจายตัว เพื่อการติดตามและใช้ประโยชน์ในระดับต่างๆ		✓
๔.๔ สำรวจและติดตามตรวจสอบความหลากหลายทางชีวภาพของชาติ เพื่อบันทึกข้อมูลการกระจายพันธุ์ จำนวนประชากร แนวโน้มการมีชีวิตรอด ฯลฯ เพื่อเป็นฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ		✓
๔.๕ สนับสนุนการรวบรวมจัดทำทะเบียนความรู้ท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพ เพื่อเป็นฐานการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา		✓
๔.๖ จัดทำทะเบียนรายการสิ่งมีชีวิตในประเทศไทย แยกตามกลุ่มอนุกรมวิธาน และจัดสถานภาพการคุกคาม การอนุรักษ์ เป็นทะเบียนรายการชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามใกล้สูญพันธุ์แห่งชาติ (Thailand Red Data) รวมทั้งจัดทำ Flora of Thailand ให้แล้วเสร็จ และเริ่มจัดทำ Fauna of Thailand ตลอดจนพัฒนาระบบการจัดเก็บตัวอย่างทั้งในรูปที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตเพื่อการเปรียบเทียบและอ้างอิงตามมาตรฐานสากล	✓	
๔.๗ สนับสนุนให้เกิดการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีด้านการประเมินคุณค่าทรัพยากรชีวภาพ และมีการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพที่พัฒนาต่อยอดมาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนสนับสนุนข้อมูลทางวิทยาศาสตร์และการวิจัยทางด้านทรัพยากรชีวภาพเพื่อเพิ่มคุณค่า/ใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพสำหรับชุมชนและอุตสาหกรรม เช่น พัฒนาผลิตภัณฑ์และอุตสาหกรรมจากทรัพยากรชีวภาพ อาทิ อุตสาหกรรมสมุนไพร ไปสู่	✓	

ข้อเสนอแนะ	สถานะการดำเนินการ	
	ดำเนินการแล้ว	ยังไม่ดำเนินการ
ตลาดโลก นำผลการประเมินคุณสมบัติของสิ่งมีชีวิตที่จัดเก็บไว้ อาทิ คุณสมบัติของข้าวพื้นเมืองที่ทนต่อศัตรูพืช เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงพันธุ์ข้าว เศรษฐกิจที่ไม่ทนต่อศัตรูพืช นำเทคโนโลยีชีวภาพเกี่ยวกับจุลินทรีย์ไปใช้ประโยชน์ด้านต่างๆ เช่น เกษตร อาหารสัตว์ พลังงาน และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น		
๔.๘ ส่งเสริมการฟื้นฟูระบบนิเวศเสื่อมโทรม ทั้งป่าไม้ แม่น้ำ หนองบึง เกาะ และภูเขา โดยบูรณาการเทคโนโลยีการปลูกป่า การบริหารจัดการทรัพยากรดินและน้ำ เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศและเทคโนโลยี ทั้งนี้ โดยประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่และระบบนิเวศนั้นๆ	✓	
๕. ด้านการเสริมสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ		
๕.๑ สร้างองค์ความรู้และจิตสำนึกต่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยให้มีการส่งเสริมงานวิจัย ฝึกอบรม การศึกษาเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน		✓
๕.๒ ส่งเสริมให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมและทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพที่มีในถิ่นที่อยู่ของตนเอง โดยอาจทำในรูปแบบของอาสาสมัครเฝ้าระวัง หรือการเป็นนักวิจัยท้องถิ่นเพื่อการเก็บข้อมูลความเคลื่อนไหวและการเปลี่ยนแปลงของชนิดพันธุ์ต่างๆ		✓
๕.๓ จัดการความรู้จากงานวิจัยให้เป็นระบบและระเบียบ รวมถึงการสังเคราะห์ความรู้เพื่อยกระดับให้เป็นความรู้เหมาะสำหรับการใช้งานในแต่ละระดับ/กลุ่มเป้าหมาย		✓
๕.๔ เผยแพร่คู่มือการอนุรักษ์ชนิดพันธุ์พืชป่า สัตว์ป่า และระบบนิเวศธรรมชาติ และแนวทางการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน รวมทั้งเผยแพร่ข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพในรูปแบบต่างๆ เพื่อสร้างความรู้ ความตระหนักแก่ทุกภาคส่วนของสังคมอย่างสม่ำเสมอ		✓
๕.๕ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลอนุกรมวิธานผ่านสื่อทุกรูปแบบอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สาธารณชนได้เรียนรู้ และใช้ข้อมูลพืช สัตว์ จุลินทรีย์ ระบบนิเวศในชีวิตประจำวัน ในการท่องเที่ยวและอื่นๆ		✓
๕.๖ สนับสนุนกิจกรรมที่สืบทอดตามประเพณีที่ชุมชนท้องถิ่นในการดำรงรักษาความหลากหลายทางชีวภาพและส่งเสริมบทบาทและการมีส่วนร่วมของชุมชนเมืองและท้องถิ่น ในการดูแลรักษาระบบนิเวศธรรมชาติ ตลอดจนชนิดพันธุ์และสายพันธุ์พิเศษเฉพาะในละแวกที่อยู่อาศัยของตนเอง		✓
๕.๗ บรรจุองค์ความรู้ในด้านความหลากหลายทางชีวภาพในหลักสูตรการศึกษา ตั้งแต่ระดับเยาวชนเพื่อสร้างค่านิยมและความตระหนักถึงความสำคัญประโยชน์ และผลกระทบของการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพที่มีต่อระดับประเทศและระดับโลก รวมทั้งปัญหาด้านความหลากหลายทางชีวภาพและแนวทางการดูแลอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่นของตน		✓

ข้อเสนอแนะ	สถานะการดำเนินการ	
	ดำเนินการแล้ว	ยังไม่ดำเนินการ
รวม	**๙**	**๒๒**
๘) สาขามลพิษทางอากาศและเสียง		
๑. ด้านการปรับปรุงองค์กร กฎหมาย ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติงาน		
๑.๑ ดำเนินการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศและเสียงที่เกิดจากยานพาหนะอย่างเข้มงวด ตามมาตรการที่สำคัญ ได้แก่ การกำหนดมาตรฐานไอเสียของยานพาหนะ การควบคุมไอระเหยของน้ำมันเบนซิน การเข้มงวดในการตรวจสอบตรวจจับรถที่มีมลพิษเกินมาตรฐาน การตรวจวัดมลพิษจากรถราชการ การจัดตั้งห้องปฏิบัติการตรวจวัดปริมาณมลพิษจากยานพาหนะ และการส่งเสริมการใช้เชื้อเพลิงและยานพาหนะที่มีมลพิษต่ำ เป็นต้น	✓	
๑.๒ แบ่งเขตกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้เสียงในระดับต่างๆ และควบคุมและบังคับใช้กฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในการป้องกันผลกระทบจากมลพิษทางเสียงให้เป็นไปตามที่กำหนดอย่างเข้มงวด		✓
๑.๓ เร่งดำเนินการสร้างเครือข่ายระบบขนส่งมวลชนให้ทั่วถึง และส่งเสริมการใช้งานระบบขนส่งมวลชนที่ปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งตรวจสอบและควบคุมมลพิษจากรถขนส่งสาธารณะและยานพาหนะส่วนบุคคล		✓
๑.๔ วิเคราะห์และประเมินความสำเร็จของมาตรการในการจัดการมลพิษทางอากาศเชิงพื้นที่	✓	
๒. ด้านการกำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการ		
๒.๑ ผลักดันการใช้ยานพาหนะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและเชื้อเพลิงที่มีมลพิษต่ำ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการลงทุนเพื่อพัฒนาการขนส่งที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในเมือง	✓	
๒.๒ สนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อลดมลพิษทางอากาศและเสียง เช่น เทคโนโลยีการผลิตยานพาหนะที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ควบคู่ไปกับการผลิตเชื้อเพลิงที่มีคุณภาพสูงและมีอัตราการระบายมลพิษทางอากาศต่ำ หรือปลอดมลพิษ		✓
๒.๓ ส่งเสริมและสนับสนุนการแข่งขันการลงทุนด้านสิ่งแวดล้อมในภาคอุตสาหกรรม โดยส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสะอาดและเชื้อเพลิงสะอาดในกระบวนการผลิตหรือสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	✓	
๓. ด้านการพัฒนาเครื่องมือและกลไกการบริหารจัดการ		
๓.๑ นำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการจัดการคุณภาพอากาศ อาทิ การใช้มาตรการทางภาษีเพื่อส่งเสริมการใช้ระบบขนส่งมวลชนสาธารณะแทนการใช้รถยนต์ส่วนบุคคล เช่น สนับสนุนการใช้รถไฟฟ้า เพื่อลดปริมาณยานพาหนะในเส้นทางจราจร ลดปัญหาจราจร ควบคู่กับการลดมลพิษอากาศและเสียง		✓

ข้อเสนอแนะ	สถานะการดำเนินการ	
	ดำเนินการแล้ว	ยังไม่ดำเนินการ
สนับสนุนการพัฒนาระบบขนส่งมวลชนให้มีเครือข่ายครอบคลุมพื้นที่ชานเมืองตลอดจนพื้นที่ในเมืองชั้นใน ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนยานพาหนะที่มีอายุการใช้งานมานานและมีประสิทธิภาพต่ำ และการปรับปรุงคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อลดการปล่อยมลพิษทางอากาศ เป็นต้น		
๓.๒ กำหนดมาตรการจัดการมลพิษทางอากาศจากอุตสาหกรรมและแหล่งกำเนิดอื่นๆ รวมถึงการดำเนินมาตรการป้องกันจากแหล่งกำเนิดทั้งในด้านการกำกับดูแลควบคุมมลพิษจากสถานประกอบการและโรงงานอุตสาหกรรม	✓	
๓.๓ กำหนดมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีที่ช่วยลดมลพิษและวัสดุที่ช่วยบรรเทาผลกระทบทางเสียง เช่น การกำหนดมาตรฐานหรือเกณฑ์ในการออกแบบและใช้โครงสร้างและวัสดุที่สามารถลดเสียงในการสร้างถนนหรือทางด่วน เป็นต้น		✓
๔. ด้านการพัฒนาข้อมูล องค์ความรู้ และเทคโนโลยี		
๔.๑ พัฒนาเครือข่ายระบบตรวจวัดมลพิษทางอากาศจากปล่องแบบอัตโนมัติอย่างต่อเนื่อง (Continuous Emission Monitoring Systems: CEM) โดยพิจารณาให้มีการเชื่อมโยงข้อมูลไปสู่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำกับดูแลให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด และขยายระบบให้ครอบคลุมแหล่งกำเนิดมลพิษที่สำคัญในภาคอุตสาหกรรม รวมทั้งบูรณาการด้านข้อมูลที่เกิดขึ้น เพื่อนำมาใช้ในการกำกับดูแลมลพิษจากอุตสาหกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ		✓
๔.๒ รวบรวมและใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรหลังฤดูกาลเก็บเกี่ยว เพื่อลดปัญหาการเผาและปัญหาหมอกควันที่จะเกิดขึ้นตามมา		✓
๕. ด้านการเสริมสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ		
๕.๑ สนับสนุนการทำกิจกรรมและใช้ชีวิตประจำวันที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้ระบบขนส่งมวลชนสาธารณะแทนการใช้รถยนต์ส่วนบุคคลและการใช้ยานพาหนะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและเชื้อเพลิงที่มีมลพิษต่ำ เป็นต้น		✓
รวม	**๕**	**๘**
๙) สาขามลพิษทางน้ำ		
๑. ด้านการปรับปรุงองค์กร กฎหมาย ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติงาน		
๑.๑ กำหนดหลักเกณฑ์และมาตรฐานเฉพาะในพื้นที่ที่มีความอ่อนไหวต่อปัญหามลพิษทางน้ำที่เกิดขึ้น โดยต้องให้เกิดการมีส่วนร่วมจากชุมชน และการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากภาครัฐ	✓	
๑.๒ ขยายพื้นที่ในการติดตาม ตรวจสอบ และเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบาดาล โดยเฉพาะในพื้นที่เสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบจากการปนเปื้อนในลักษณะต่างๆ เพื่อให้สามารถรายงานสถานการณ์และให้คำแนะนำกับประชาชนในพื้นที่ได้อย่างทันท่วงที		✓

ข้อเสนอแนะ	สถานะการดำเนินการ	
	ดำเนินการแล้ว	ยังไม่ดำเนินการ
๑.๓ เข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง และปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีความทันสมัยและเหมาะสมในการควบคุมและแก้ไขปัญหาการปล่อยมลพิษทางน้ำในแต่ละพื้นที่ โดยพิจารณาความแตกต่างด้านพื้นที่และระบบนิเวศ สภาพบริบทในพื้นที่ และลักษณะของแหล่งกำเนิดและความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งน้ำ โดยเฉพาะในพื้นที่ลุ่มน้ำวิกฤตและมีความอ่อนไหวในการเกิดผลกระทบจากปัญหามลพิษ เช่น การกำหนดพื้นที่ห้ามในการก่อตั้งหรือขยายโรงงานหรือดำเนินกิจกรรมในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำวิกฤต และดูแล ตรวจสอบ การปล่อยน้ำเสียจากภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมอย่างเคร่งครัด เป็นต้น	✓	
๒. ด้านการกำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการ		
๒.๑ วางแผนการบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสียอย่างครบวงจร และสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนและเมือง	✓	
๒.๒ พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพการบริหารจัดการคุณภาพน้ำและผลักดันการจัดการมลพิษทางน้ำอย่างมีส่วนร่วม รวมทั้งสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ลดการเกิดน้ำเสีย		✓
๒.๓ กำหนดแนวทางและจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำทะเลอย่างเป็นรูปธรรม โดยเน้นการจัดการน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมให้เป็นไปตามที่มาตรฐานกำหนด ลดการระบายของเสียและน้ำเสียจากแหล่งมลพิษทั้งจากโรงงานและชุมชนลงสู่ทะเลโดยตรง รวมทั้งพิจารณาความสามารถในการรองรับมลพิษจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ ของพื้นที่ชายฝั่งทะเล	✓	
๓. ด้านการพัฒนาเครื่องมือและกลไกการบริหารจัดการ		
๓.๑ นำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการกระตุ้นให้ประชาชนเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้น้ำและการปล่อยน้ำเสีย เช่น กำหนดให้มีการเก็บภาษีมลพิษทางน้ำที่เกิดขึ้นจากแหล่งต่างๆ เช่น ครัวเรือน โรงงาน การเกษตร เพื่อลดการใช้น้ำซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการเกิดน้ำเสีย		✓
๔. ด้านการพัฒนาข้อมูล องค์ความรู้ และเทคโนโลยี		
๔.๑ เชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงาน โดยเฉพาะข้อมูลผลการตรวจสอบแหล่งกำเนิดมลพิษ คุณภาพสิ่งแวดล้อม ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ผลกระทบด้านสุขภาพจากภาวะมลพิษ รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมลพิษ โดยให้ประชาชนและหน่วยงานต่างๆ สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้	✓	

ข้อเสนอแนะ	สถานะการดำเนินการ	
	ดำเนินการแล้ว	ยังไม่ดำเนินการ
๕. ด้านการเสริมสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ		
๕.๑ สนับสนุนและให้ความรู้ในการลดปริมาณการใช้น้ำเพื่อให้รู้คุณค่าของน้ำ และลดปริมาณการใช้น้ำเพื่อลดการเกิดน้ำเสีย รวมทั้งสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์น้ำให้กับประชาชน		✓
๕.๒ ส่งเสริมให้มีการจัดการน้ำเสียโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อลดความสกปรกของน้ำจากครัวเรือนก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ พร้อมปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์น้ำและร่วมกับดูแลเฝ้าระวังการลักลอบปล่อยของเสียลงสู่แหล่งน้ำในชุมชนของตนเอง	✓	
รวม	**๖**	**๔**
๑๐) สาขามลพิษจากขยะ ของเสียอันตราย และสารอันตราย		
๑. ด้านการปรับปรุงองค์กร กฎหมาย ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติงาน		
๑.๑ ดำเนินงานตาม Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ได้แก่ ๑) กำจัดขยะตกค้างสะสมในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่วิกฤติทั่วประเทศ ๒) สร้างรูปแบบการจัดการขยะและของเสียอันตรายที่เหมาะสม (ขยะใหม่) เน้นการลดและคัดแยกขยะที่ต้นทาง จัดการขยะแบบศูนย์รวม กำจัดโดยเทคโนโลยีแบบผสมผสานเน้นแปรรูปเป็นพลังงาน และส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชน ๓) วางระเบียบ มาตรการการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ๔) สร้างวินัยของคนในชาติมุ่งสู่การจัดการที่ยั่งยืน	✓	
๑.๒ เร่งรัดออกกฎระเบียบและแผนปฏิบัติงานให้สามารถดำเนินการนำขยะจากแหล่งต่างๆ นำกลับมาใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุด		✓
๑.๓ ขยายการควบคุมการใช้สารอันตรายให้ครอบคลุมผู้ประกอบการทุกขนาด โดยเฉพาะการใช้สารอันตรายของผู้ประกอบการขนาดเล็ก ซึ่งของเสียที่เกิดขึ้นอาจจะไม่เข้าข่ายพระราชบัญญัติโรงงานแต่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ		✓
๑.๔ กำหนดให้มีระบบควบคุมและติดตามตรวจสอบการทำงานของผู้รับกำจัดของเสียอันตรายอย่างโปร่งใสเป็นรูปธรรมและถูกต้องตามหลักวิชาการเพื่อป้องกันการลักลอบทิ้งของเสียอันตรายสู่สิ่งแวดล้อม รวมทั้งการเข้มงวดกวดขันการปฏิบัติ	✓	
๑.๕ ปรับปรุงระบบฝังกลบขยะเดิมให้ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลหรือการผสมผสานกับการผลิตก๊าซชีวภาพจากหลุมฝังกลบเดิมเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน และการเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับขยะของหลุมฝังกลบเดิมเพื่อลดข้อจำกัดในเรื่องพื้นที่ รวมทั้งพัฒนาและปรับปรุงระบบการเก็บรวบรวมขยะที่ผ่านการคัดแยกแล้วที่มีประสิทธิภาพ		✓
๑.๖ ฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการขยะและการติดตามตรวจสอบและฟื้นฟูระบบฝังกลบขยะเดิมให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด	✓	

ข้อเสนอแนะ	สถานะการดำเนินการ	
	ดำเนินการแล้ว	ยังไม่ดำเนินการ
๒. ด้านการกำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการ		
๒.๑ จัดทำแผนการจัดการแบบบูรณาการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการรวบรวมและส่งเสริมศักยภาพในการจัดเก็บ และกำจัดขยะมูลฝอย	✓	
๒.๒ กำหนดให้มีแผนและการจัดสรรงบประมาณสำหรับจัดการมลพิษในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงหรือมีสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม		✓
๒.๓ จัดทำแผนการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชนอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การส่งเสริมให้เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่ก่อให้เกิดขยะมูลฝอยน้อย กำหนดจุดรวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชน การกำหนดมาตรการรับคืนและกำจัดซากผลิตภัณฑ์และส่งเสริมให้มีแหล่งรับกำจัดของเสียอันตรายจากชุมชน กระจายอยู่ในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศ		✓
๒.๔ เสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการของเสียอันตรายจากชุมชนอย่างครบวงจร เช่น จัดทำระบบและแนวทางปฏิบัติในการเรียกคืนซากผลิตภัณฑ์ที่เป็นของเสียอันตราย และสนับสนุนด้านงบประมาณให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเก็บรวบรวม ขนส่งของเสียอันตรายจากชุมชน หรือสร้างสถานีขนถ่าย/จุดรวบรวมของเสียอันตรายก่อนส่งไปบำบัดหรือกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ	✓	
๒.๕ ส่งเสริมการจัดตั้งตลาดในการรับซื้อขยะรีไซเคิลให้เป็นระบบและมีมาตรฐาน และส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามาลงทุนหรือร่วมทุนในการจัดการของเสียอันตราย	✓	
๓. ด้านการพัฒนาเครื่องมือและกลไกการบริหารจัดการ		
๓.๑ ใช้มาตรการจูงใจในการแยกขยะโดยการเพิ่มมูลค่าให้แก่ขยะ และการส่งเสริมให้ภาคเอกชนและประชาชนเข้ามาจัดการขยะแบบรวมกลุ่ม เพื่อลดข้อจำกัดด้านศักยภาพขององค์ปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก เช่น การให้ความช่วยเหลือด้านเทคโนโลยี หรือเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เป็นต้น		✓
๓.๒ กำหนดมาตรการที่เป็นรูปธรรมในการแก้ไขปัญหาสารเคมีตกค้างในผลิตผลทางการเกษตรและสิ่งแวดล้อมในภาคเกษตรกรรม และการจัดการซากบรรจุเคมีภัณฑ์ทางการเกษตรที่มีปริมาณเพิ่มขึ้น โดยอาจพิจารณาใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ใช้สารเคมีทางการเกษตรลดลง เช่น กำหนดภาษีสิ่งแวดล้อมจากผลิตภัณฑ์ที่มีสารอันตราย เป็นต้น		✓
๔. ด้านการพัฒนาข้อมูล องค์ความรู้ และเทคโนโลยี		
๔.๑ พัฒนาระบบฐานข้อมูลขยะมูลฝอยของประเทศ ตลอดจนการติดตามตรวจสอบและฟื้นฟูระบบฝังกลบขยะเดิม เพื่อเป็นการติดตามแผนการดำเนินงานด้านการจัดการขยะ และเป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต	✓	

ข้อเสนอแนะ	สถานะการดำเนินการ	
	ดำเนินการแล้ว	ยังไม่ดำเนินการ
๔.๒ ปรับปรุงระบบข้อมูลการนำเข้า การครอบครอง การจัดการสารเคมีและของเสียอันตรายของผู้ประกอบการอุตสาหกรรม และเสริมสร้างประสิทธิภาพในการติดตามสารอันตรายและของเสียอันตรายตลอดวัฏจักรชีวิต โดยการพัฒนาระบบข้อมูลและเอกสารร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ		✓
๕. ด้านการเสริมสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ		
๕.๑ ส่งเสริมการคัดแยกขยะจากต้นทางอย่างถูกต้อง และการปรับพฤติกรรมการบริโภคของประชาชนให้บริโภคสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยการให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องการคัดแยกขยะอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง	✓	
๕.๒ ให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องการป้องกันและผลกระทบต่อสุขภาพจากการใช้สารอันตรายและของเสียอันตรายในชีวิตประจำวัน รวมทั้งพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเพิ่มผลผลิตและกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีทางชีวภาพที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม		✓
๕.๓ เสริมสร้างศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่งเสริมรูปแบบความร่วมมือระหว่างกลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับภาคเอกชน ในการรวบรวม การใช้ประโยชน์ การกำจัดขยะมูลฝอยและน้ำเสียชุมชน	✓	
๕.๔ เพิ่มสมรรถนะของชุมชนและประชาชนในการจัดการขยะอย่างถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล ตลอดจนการนำกลับมาใช้ประโยชน์ การใช้ซ้ำ และการแปรรูปเป็นพลังงานอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง รวมทั้งการเฝ้าระวัง แก้ไขปัญหาและฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรม	✓	
รวม	**๑๐**	**๙**
๑๑) สาขาสิ่งแวดล้อมชุมชน		
๑. ด้านการปรับปรุงองค์กร กฎหมาย ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติงาน		
๑.๑ กระจายความเจริญจากเมืองศูนย์กลางต่างๆ ไปสู่เมืองบริวารและชนบท เพื่อสร้างความสมดุลในการพัฒนา โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการขั้นพื้นฐานเพื่อให้ประชาชนในชนบทสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข		✓
๑.๒ ควบคุมการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อลดปัญหาความแออัดในตัวเมือง โดยเฉพาะกรุงเทพมหานคร		✓
๑.๓ พัฒนาระบบกำจัดขยะโดยภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ		✓
๑.๔ เร่งรัดการบังคับใช้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของผังเมืองที่ได้ทำไว้แล้วอย่างเคร่งครัด และมีบทลงโทษที่ชัดเจน รวมทั้งให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์เมือง โดยเน้นการปฏิบัติตามผังเมืองที่วางไว้อย่างเคร่งครัด	✓	

ข้อเสนอแนะ	สถานะการดำเนินการ	
	ดำเนินการแล้ว	ยังไม่ดำเนินการ
๑.๕ เพิ่มความเข้มงวดการบังคับใช้กฎหมาย และการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ เพื่อควบคุมมลพิษทางเสียงจากยานพาหนะ โดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร		✓
๒. ด้านการกำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการ		
๒.๑ กำหนดให้การวางผังเมืองและการบังคับใช้ข้อบังคับ เป็นวาระสำคัญในระดับชาติ โดยกำหนดให้การวางผังเมืองต้องมีความสอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาค และท้องถิ่น		✓
๒.๒ สนับสนุนการพัฒนาเมืองตามแนวคิดสังคมคาร์บอนต่ำและสังคมสีเขียว และกำหนดแนวทางการจัดทำผังเมืองเพื่อส่งเสริมการเติบโตสีเขียวของเมือง ลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ	✓	
๒.๓ วางแผนการจัดการขยะอย่างเป็นระบบ และมีการลงทุนในการนำขยะกลับมารีไซเคิลหรือนำมาเผาเพื่อเป็นเชื้อเพลิง		✓
๓. ด้านการพัฒนาเครื่องมือและกลไกการบริหารจัดการ		
๓.๑ กำหนดเกณฑ์มาตรฐานและการประเมินผลการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมกับการเสริมสร้างศักยภาพบุคลากรของหน่วยงานในระดับท้องถิ่น และมีมาตรการจูงใจหรือให้รางวัลประจำปี	✓	
๓.๒ ส่งเสริมการสร้างรายได้และการพัฒนาอาชีพในเขตเมืองเพื่อป้องกันและลดการอพยพย้ายถิ่นฐาน		✓
๔. ด้านการพัฒนาข้อมูล องค์ความรู้ และเทคโนโลยี		
๔.๑ ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่สร้างสรรค์จากของเหลือใช้เพื่อเป็นอีกช่องทางในการลดปริมาณขยะ	✓	
๕. ด้านการเสริมสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ		
๕.๑ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการวางผังเมือง	✓	
๕.๒ ส่งเสริมการลดใช้ยานพาหนะส่วนตัวและการเดินทางที่ไม่ใช้เครื่องยนต์ โดยการปรับปรุงการเชื่อมต่อการเดินทางระบบขนส่งสาธารณะ การปรับเปลี่ยนผิวถนนให้ได้มาตรฐาน ใช้ผิวถนนที่สามารถลดเสียงได้		✓
๕.๓ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและเสริมสร้างศักยภาพของภาคประชาสังคม ชุมชน อาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) และภาคส่วนต่างๆ ในการดูแลสิ่งแวดล้อมชุมชน	✓	
๕.๔ สนับสนุนให้มีการคัดแยกขยะอย่างถูกต้องและให้มีการกำจัดขยะอย่างถูกวิธี	✓	

ข้อเสนอแนะ	สถานะการดำเนินการ	
	ดำเนินการแล้ว	ยังไม่ดำเนินการ
รวม	**๗**	**๘**
๑๒) สาขาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม		
๑. ด้านการปรับปรุงองค์กร กฎหมาย ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติงาน		
๑.๑ ส่งเสริมให้เกิดการปรับปรุงมาตรการในการควบคุมและคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม และการบังคับใช้ การกำหนดมาตรการ กฎระเบียบ ข้อบังคับภายในแหล่งธรรมชาติและศิลปกรรมทุกพื้นที่	✓	
๑.๒ เตรียมความพร้อมรับมือกับผลกระทบที่เกิดจากภัยธรรมชาติต่างๆ โดยเฉพาะการปรับตัวและการฟื้นฟูกรณีเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ ทั้งที่เกิดในประเทศและที่เกิดนอกประเทศแต่อาจจะส่งผลต่อประเทศไทย		✓
๒. ด้านการกำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการ		
๒.๑ นำนโยบายด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไปเป็นแผนปฏิบัติการ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนเพื่อดำเนินการภายในท้องถิ่น		✓
๒.๒ สนับสนุนแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์และการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึงสภาพความเป็นอยู่ของแต่ละชุมชน	✓	
๒.๓ บูรณาการความรู้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และนักวิชาการ ในการหาแนวทางในการใช้งานและอยู่ร่วมกันกับแหล่งธรรมชาติและแหล่งศิลปกรรมอย่างยั่งยืน		✓
๓. ด้านการพัฒนาเครื่องมือและกลไกการบริหารจัดการ		
๓.๑ กำหนดให้มีพื้นที่แนวกันชนสำหรับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในบริเวณแหล่งธรรมชาติและแหล่งศิลปกรรม		✓
๓.๒ ผลักดันให้มีการขึ้นทะเบียนแหล่งสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมเป็นแหล่งมรดกของชาติและของโลก เพื่อให้มีการดูแลรักษาและคุ้มครองให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี		✓
๓.๓ จัดทำมาตรฐานแหล่งธรรมชาติและศิลปกรรมอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง และพัฒนาการใช้ประโยชน์จากการจัดทำมาตรฐานฯ ที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ของสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมในช่วงเวลาต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงาน		✓
๓.๔ ประเมินความสำคัญและความเสี่ยงของแหล่งธรรมชาติและแหล่งศิลปกรรมในแต่ละจังหวัด และเร่งจัดทำแผนการฟื้นฟูและคุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญและมีความเสี่ยงสูง	✓	

ข้อเสนอแนะ	สถานะการดำเนินการ	
	ดำเนินการแล้ว	ยังไม่ดำเนินการ
๔. ด้านการพัฒนาข้อมูล องค์ความรู้ และเทคโนโลยี		
๔.๑ พัฒนาองค์ความรู้และฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแหล่งธรรมชาติ และศิลปกรรม ในการวางแผนการบริหารจัดการ การพัฒนา และการแก้ไขปัญหา รวมทั้งฟื้นฟูพื้นที่แหล่งธรรมชาติและศิลปกรรม	✓	
๕. ด้านการเสริมสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ		
๕.๑ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและเสริมสร้างศักยภาพของภาคประชาสังคม ชุมชน อาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) และภาคส่วนต่างๆ ในการอนุรักษ์และเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม	✓	
๕.๒ สนับสนุนให้โรงเรียนต่างๆ จัดกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม หรือเข้าร่วมโครงการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น และมีการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมให้มีการนำไปสู่การปฏิบัติในชีวิตประจำวัน	✓	
๕.๓ ส่งเสริมผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวที่ดำเนินกิจการอย่างมีธรรมาภิบาลและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผ่านมาตรการต่างๆ เช่น สร้างมาตรฐานในการประกอบกิจการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ใช้มาตรการภาครัฐสนับสนุนและอาศัยความสมัครใจเข้ามาเสริม อาทิ การมอบรางวัลแก่สถานประกอบการในสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมือนักท่องเที่ยวงดการกระทำที่ไม่เป็นมิตรแก่สิ่งแวดล้อม	✓	
รวม	**๗**	**๖**
๑๓) สาขาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ		
๑. ด้านการปรับปรุงองค์กร กฎหมาย ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติงาน		
๑.๑ ดำเนินงานตามแผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๙๓ และแผนปฏิบัติการลดก๊าซเรือนกระจกที่เหมาะสมกับประเทศ (Nationally Appropriate Mitigation Actions: NAMAs)	✓	
๑.๒ เพิ่มบทบาทของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเพื่อความคล่องตัวในการบริหารจัดการทั้งในเชิงการป้องกันและลดผลกระทบ รวมทั้งเป็นศูนย์กลางข้อมูลภัยพิบัติที่มีการเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงาน		✓
๑.๓ ปรับปรุงกฎระเบียบต่างๆ ให้เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานช่วยเหลือผู้ประสบภัย		✓

ข้อเสนอแนะ	สถานะการดำเนินการ	
	ดำเนินการแล้ว	ยังไม่ดำเนินการ
๑.๔ ส่งเสริมระบบงานอาสาสมัครของประเทศอย่างจริงจัง โดยวางระบบเพื่อพัฒนางานอาสาสมัครให้สามารถใช้ศักยภาพได้อย่างเต็มที่และถูกต้องตามหลักมาตรฐานสากล		✓
๒. ด้านการกำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการ		
๒.๑ กำหนดนโยบายและแนวทางในการพัฒนาสังคมไปสู่สังคมเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เช่น การพัฒนาเศรษฐกิจแบบสร้างสรรค์ การปรับโครงสร้างและส่งเสริมการผลิตและการบริโภคของประเทศให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม		✓
๒.๒ นำเป้าหมายในการลดก๊าซเรือนกระจกตาม Intended Nationally Determined Contribution (INDC) ไปใช้ในการกำหนดแผนการดำเนินงาน		✓
๒.๓ จัดทำแผนเตรียมความพร้อมในการแก้ไขและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และแผนเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการดำเนินชีวิตและการดำเนินธุรกิจให้เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป	✓	
๓. ด้านการพัฒนาเครื่องมือและกลไกการบริหารจัดการ		
๓.๑ กำหนดแนวทางเพื่อดำเนินการตามนโยบายประหยัดพลังงานและการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพให้มากขึ้นและต่อเนื่อง โดยเฉพาะพลังงานไฟฟ้าและน้ำมันเชื้อเพลิง เช่น กำหนดมาตรการส่งเสริมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างคุ้มค่า ส่งเสริมการใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์ในการสร้างแรงจูงใจในการประหยัดพลังงาน เป็นต้น	✓	
๓.๒ สนับสนุนส่งเสริมการขอรับความช่วยเหลือจากกลไกทางการเงินภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Financial Mechanism of the Convention) เพื่อดำเนินการด้านการปรับตัว ลดผลกระทบการสูญเสียพื้นที่ป่าไม้ และเตรียมรับมือจากการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต		✓
๓.๓ สนับสนุนให้มีการกำหนดมาตรการด้านการจัดการสาธารณภัยไว้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ พัฒนา		✓
๓.๔ นำมาตรการทางเศรษฐศาสตร์ เช่น การลดหรือยกเว้นภาษี มาใช้ในการสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นให้เกิดการใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาเทคโนโลยีพลังงานทดแทน	✓	
๔. ด้านการพัฒนาข้อมูล องค์ความรู้ และเทคโนโลยี		
๔.๑ สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาองค์ความรู้งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับประเทศอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นที่การบูรณาการองค์ความรู้ที่มีอยู่จากหน่วยงานต่างๆ และสนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ใหม่	✓	

ข้อเสนอแนะ	สถานะการดำเนินการ	
	ดำเนินการแล้ว	ยังไม่ดำเนินการ
๔.๒ สนับสนุนด้านข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยงและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ เพื่อเตรียมการปรับตัวต่อความเสี่ยงและผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ในด้านความมั่นคงทางอาหาร เกษตรกรรม การท่องเที่ยว การสาธารณสุข รวมทั้งการบรรเทาความเสียหายจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ	✓	
๔.๓ พัฒนาและจัดทำฐานข้อมูลด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ฐานข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศและข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจกรายสาขา เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการพัฒนาศักยภาพและความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และส่งเสริมกระจายองค์ความรู้และการใช้งานฐานข้อมูลไปสู่ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง	✓	
๔.๔ ส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีที่ช่วยให้ลดก๊าซเรือนกระจกในภาคอุตสาหกรรมและภาคชุมชน	✓	
๔.๕ ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและองค์กรต่างๆ ในการบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก รวมถึงการตรวจวัดการรายงานและการตรวจสอบ (Measurable, Reportable and Verifiable: MRV) สำหรับการลดก๊าซเรือนกระจกทั้งในระดับโครงการระดับชุมชนและระดับชาติ		✓
๔.๖ เตรียมความพร้อมให้แก่ผู้ประกอบการในส่วนอุตสาหกรรมที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็นปริมาณมากโดยการให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิต		✓
๕. ด้านการเสริมสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ		
๕.๑ สร้างความตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลกและผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมทั้งสร้างความเข้าใจและพัฒนาจิตสำนึกร่วมกันในการบรรเทาสาเหตุการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยการส่งเสริมให้ความรู้ในระดับต่างๆ แก่ประชาชนในสังคมตั้งแต่เด็กเล็กจนถึงผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ	✓	
๕.๒ ส่งเสริมและช่วยเหลือด้านการปรับตัวกับประชาชนอยู่ในกลุ่มที่มีความความเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบที่อาจจะเกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศสูง โดยให้ความสำคัญกับภาคประชาชนกลุ่มที่มีความอ่อนไหวมีความสามารถในการปรับตัวต่ำ และเพิ่มทางเลือกในการลดความเสี่ยงและสร้างความพร้อมในการปรับตัวของชุมชนในพื้นที่เสี่ยงต่อภัยธรรมชาติ ทั้งชุมชนบนพื้นที่สูง พื้นที่ราบ และชุมชนชายฝั่งทะเล		✓
๕.๓ สนับสนุนให้เกษตรกรมีการผลิตที่ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และให้ความรู้แก่เกษตรกรถึงวิธีการปรับตัวเพื่อรับมือกับสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป		✓
๕.๔ สนับสนุนการจัดการภัยพิบัติโดยเน้นบทบาทของชุมชน และส่งเสริมการผนึกกำลังของภาคส่วนต่างๆ ในการจัดการปัญหาภัยพิบัติ		✓
รวม	**๙**	**๑๒**

๒.๒ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ

จากการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘ สามารถสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ในอนาคตได้ ดังนี้

๒.๒.๑ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ

๑) หน่วยงานไม่ได้รับทราบข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ จึงไม่ได้นำไปดำเนินการ

๒) หน่วยงานได้รับทราบข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ภายหลังจากการจัดทำแผน/คำขอตั้งงบประมาณของหน่วยงาน จึงไม่ได้นำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายไปผนวกในแผนของหน่วยงาน/ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการ

๓) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ไม่สอดคล้องโดยตรงกับภารกิจของหน่วยงาน หรือไม่สอดคล้องกับภารกิจและหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงาน ทำให้ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการ

๔) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ มีการระบุหน่วยงานที่รับผิดชอบในลักษณะกว้างๆ เช่น กระทรวง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษา เป็นต้น ทำให้ไม่ทราบหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง

๕) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ไม่มีผลบังคับทางกฎหมายให้หน่วยงานต้องนำไปดำเนินการ

๖) การดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ในบางเรื่องต้องใช้งบประมาณ และบางเรื่องต้องใช้เวลานานจึงจะเห็นผล

๒.๒.๒ ข้อเสนอแนะในการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ในอนาคต

๑) ควรปรับปรุงข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ให้มีความเฉพาะเจาะจงและเป็นรูปธรรมมากขึ้น รวมทั้งมีการบูรณาการหน่วยงานในแต่ละข้อเสนอแนะ

๒) ควรระบุหน่วยงานที่รับผิดชอบที่ชัดเจน ทั้งหน่วยงานรับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน

๓) ควรพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ เข้าสู่การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในระดับต่างๆ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

๔) ควรมีการประชาสัมพันธ์เพื่อแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ให้รวดเร็วขึ้น เพื่อให้สามารถนำไปเชื่อมโยงกับแผน/ยุทธศาสตร์ของหน่วยงาน รวมทั้งนำไปใช้ประกอบการเสนอของบประมาณได้ทันในปีงบประมาณถัดไป

๕) ควรมีการจัดประชุม/หารือโดยตรงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในแต่ละสาขา เพื่อให้ทราบแนวทางการบรรลุผลสำเร็จตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ร่วมกัน

๖) ควรประสานสำนักงบประมาณเพื่อให้ทราบข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ และนำไปพิจารณาประกอบการจัดสรรงบประมาณ

๗) ควรกำหนดให้มีกลไกเพื่อผลักดันการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ที่เป็นรูปธรรม

บทที่ ๓
สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘ สามารถสรุปผลการดำเนินการ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะได้ดังนี้

๓.๑ สรุปผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ

จากการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ พบว่า จากข้อเสนอแนะเชิงนโยบายทั้งหมด ๒๐๘ ข้อเสนอแนะ มีการดำเนินการแล้วทั้งสิ้น ๑๐๔ ข้อเสนอแนะ (คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐๐ ของข้อเสนอแนะทั้งหมด) ซึ่งสามารถสรุปผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘ ได้ดังตาราง

ตารางสรุปผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘

ข้อเสนอแนะ	รวม	ดำเนินการแล้ว		ยังไม่ดำเนินการ	
		ข้อ	ร้อยละ	ข้อ	ร้อยละ
๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ในภาพรวม	**๒๓**	**๒๐**	**๘๖.๙๖**	**๓**	**๑๓.๐๔**
๒. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ รายสาขา	**๑๘๕**	**๘๔**	**๔๕.๔๑**	**๑๐๑**	**๕๔.๕๙**
๑) สาขาทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน	๗	๔	๕๗.๑๔	๓	๔๒.๘๖
๒) สาขาทรัพยากรแร่	๖	-	๐	๖	๑๐๐.๐๐
๓) สาขาพลังงาน	๑๔	๙	๖๔.๒๙	๕	๓๕.๗๑
๔) สาขาทรัพยากรป่าไม้	๘	๕	๖๒.๕๐	๓	๓๗.๕๐
๕) สาขาทรัพยากรน้ำ	๒๒	๘	๓๖.๓๖	๑๔	๖๓.๖๔
๖) สาขาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	๖	๕	๘๓.๓๓	๑	๑๖.๖๗
๗) สาขาความหลากหลายทางชีวภาพ	๓๑	๙	๒๙.๐๓	๒๒	๗๐.๙๗
๘) สาขามลพิษทางอากาศและเสียง	๑๓	๕	๓๘.๔๖	๘	๖๑.๕๔
๙) สาขามลพิษทางน้ำ	๑๐	๖	๖๐.๐๐	๔	๔๐.๐๐
๑๐) สาขามลพิษจากขยะ ของเสียอันตราย และสารอันตราย	๑๙	๑๐	๕๒.๖๓	๙	๔๗.๓๗
๑๑) สาขาสิ่งแวดล้อมชุมชน	๑๕	๗	๔๖.๖๗	๘	๕๓.๓๓
๑๒) สาขาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม	๑๓	๗	๕๓.๘๕	๖	๔๖.๑๕
๑๓) สาขาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ	๒๑	๙	๔๒.๘๖	๑๒	๕๗.๑๔
รวม	**๒๐๘**	**๑๐๔**	**๕๐.๐๐**	**๑๐๔**	**๕๐.๐๐**

๓.๑.๑ สรุปผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ในภาพรวม

จากการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในภาพรวม พบว่า มีการดำเนินการครบทั้ง ๕ ด้านแล้ว อย่างไรก็ตาม พบว่า มีข้อเสนอแนะที่ยังไม่มีการดำเนินงาน จำนวน ๓ ข้อเสนอแนะ ดังนี้

๒) ด้านการกำหนดนโยบาย แผน และมาตรการบริหารจัดการ

๒.๓ กำหนดให้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนงบประมาณและแผนลงทุนประจำปีในการคุ้มครองและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

๒.๔ ผลักดันให้มีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในเชิงระบบนิเวศ โดยผ่านกระบวนการจัดทำแผนและงบประมาณในการจัดการลุ่มน้ำอย่างเป็นรูปธรรม

๒.๗ วิเคราะห์และวางแผนจัดการความเสี่ยง/แผนรับมือภัยพิบัติที่อาจจะเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ ทั้งก่อนเกิดเหตุและการรับมือหากเกิดเหตุการณ์ขึ้น รวมทั้งผลักดันให้เป็นแผนงานระดับชาติ

๓.๑.๒ สรุปผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ รายสาขา

จากการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ รายสาขา จำนวนทั้งสิ้น ๑๓ สาขา ซึ่งประกอบด้วย ๑) สาขาทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน ๒) สาขาทรัพยากรแร่ ๓) สาขาพลังงาน ๔) สาขาทรัพยากรป่าไม้ ๕) สาขาทรัพยากรน้ำ ๖) สาขาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ๗) สาขาความหลากหลายทางชีวภาพ ๘) สาขามลพิษทางอากาศและเสียง ๙) สาขามลพิษทางน้ำ ๑๐) สาขามลพิษจากขยะของเสียอันตราย และสารอันตราย ๑๑) สาขาสิ่งแวดล้อมชุมชน ๑๒) สาขาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม และ ๑๓) สาขาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ พบว่า มีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ แล้ว ๑๒ สาขา สาขาที่ยังไม่มีการดำเนินการ ๑ สาขา คือ สาขาทรัพยากรแร่ **รายละเอียดในภาคผนวก**

๓.๒ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ

๓.๒.๑ ปัญหาและอุปสรรค

จากการรวบรวมปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘ สามารถสรุปได้ ดังนี้

๑. การประชาสัมพันธ์ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ยังไม่ทั่วถึงและไม่แพร่หลายเท่าที่ควร ส่งผลให้

- หน่วยงานไม่ได้รับทราบข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ จึงไม่ได้นำไปดำเนินการ

- หน่วยงานได้รับทราบข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ภายหลังจากการจัดทำแผน/คำขอตั้งงบประมาณของหน่วยงาน จึงไม่ได้นำไปผนวกในแผนของหน่วยงาน/ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการ

๒. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ระบุหน่วยงานในลักษณะกว้างๆ และไม่มีผลบังคับทางกฎหมาย

- ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ในบางข้อ ระบุหน่วยงานรับผิดชอบในระดับกระทรวง/ไม่ระบุหน่วยงานรับผิดชอบที่ชัดเจน

- ไม่มีผลบังคับทางกฎหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องนำไปดำเนินการ

๓. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ไม่สอดคล้องโดยตรงกับภารกิจของหน่วยงาน ส่งผลให้

- หน่วยงานส่วนใหญ่มีการดำเนินงานโดยพิจารณาจากแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติและระดับหน่วยงานเป็นหลัก

- หลายหน่วยงานไม่ได้ขอตั้งงบประมาณหรือไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ

๔. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ มีประเด็นและรายละเอียดในการดำเนินงานแตกต่างกัน ส่งผลให้

- ระดับการดำเนินการของแต่ละหน่วยงานแตกต่างกัน โดยบางหน่วยงานดำเนินการในระดับการจัดทำนโยบาย/แผน/ยุทธศาสตร์ ในขณะที่บางหน่วยงานดำเนินการในระดับปฏิบัติ/ระดับพื้นที่

- ข้อเสนอแนะบางข้อต้องมีการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหลายหน่วยงานจึงจะสามารถดำเนินการได้

- ระยะเวลาที่ต้องใช้ในการดำเนินการในแต่ละข้อเสนอแนะแตกต่างกัน

- ข้อเสนอแนะบางข้อจำเป็นต้องใช้งบประมาณเพิ่มเติมจากงบประมาณประจำของหน่วยงาน

๓.๒.๒ ข้อเสนอแนะ

จากการติดตามการดำเนินการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘ สามารถสรุปได้ดังนี้

๑. ควรปรับปรุงข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ดังนี้

- ปรับปรุงให้มีความเฉพาะเจาะจงและเป็นรูปธรรมมากขึ้น รวมทั้งมีการบูรณาการหน่วยงานในแต่ละข้อเสนอแนะ และแบ่งประเภทของข้อเสนอแนะออกเป็นระยะสั้นและระยะยาว

- ระบุหน่วยงานที่รับผิดชอบที่ชัดเจน ทั้งหน่วยงานรับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน

- พัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ เข้าสู่การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในระดับต่างๆ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

๒. ควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ โดย

- แจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบ ให้รวดเร็วขึ้น เพื่อให้หน่วยงานสามารถนำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายไปเชื่อมโยงกับแผน/ยุทธศาสตร์ของหน่วยงาน รวมทั้งนำไปใช้ประกอบการเสนอของบประมาณได้ทันในปีงบประมาณถัดไป

- จัดประชุม/หารือโดยตรงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ในแต่ละสาขา เพื่อให้ทราบแนวทางการบรรลุผลสำเร็จตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ร่วมกัน

๓. ควรขับเคลื่อนการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ โดย

- ประสานสำนักงบประมาณเพื่อให้ทราบข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ และนำไปพิจารณาประกอบการจัดสรรงบประมาณ

- กำหนดให้มีกลไกเพื่อผลักดันการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ที่เป็นรูปธรรม

๓.๓ ข้อเสนอแนะในการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ในอนาคต

จากการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ คณะผู้จัดทำมีข้อเสนอแนะสำหรับการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ในอนาคต เพื่อให้ได้ผลการติดตามที่ครบถ้วนสมบูรณ์มากขึ้น ดังนี้

๑. ควรประสานแจ้งและประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ในแต่ละสาขารับทราบและนำไปปฏิบัติ

๒. ควรจัดประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจแนวทางการดำเนินการและการรายงานผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

บรรณานุกรม

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ๒๕๕๕. **รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๔.** กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ. ๓๓๖ หน้า.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ๒๕๕๖. **รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๕.** กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ. ๒๙๐ หน้า.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ๒๕๕๗. **รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๖.** กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ. ๓๒๖ หน้า.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ๒๕๕๘. **รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๗.** กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ. ๓๒๕ หน้า.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ๒๕๕๙. **รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๘.** กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ. ๓๕๖ หน้า.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ๒๕๖๐. **ร่างรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๘.** กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ. ๔๓๓ หน้า.

ภาคผนวก

ตารางแสดงผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ในภาพรวม

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	ดำเนินการแล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๑. ด้านการปรับปรุงองค์กร กฎหมาย ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติงาน			
๑.๑ ทบทวนและออกกฎหมายและระเบียบที่จำเป็นเพื่อสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาตามความเหมาะสม เช่น ทบทวนกฎหมายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะเรื่องป่าไม้ น้ำ กิจการเหมืองแร่ การผังเมือง และทรัพย์สินทางปัญญา รวมทั้งกฎหมายด้านสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร กระบวนการจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (Environmental Health Impact Assessment: EHIA)	✓		- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการออกประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ดังนี้ ๑) เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม จำนวน ๙ ฉบับ ๒) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติและแนวทางในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำหรับโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ จำนวน ๒ ฉบับ ๓) เรื่อง กำหนดประเภท ขนาดและวิธีปฏิบัติสำหรับโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ ที่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือเอกชน จะต้องทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม จำนวน ๒ ฉบับ

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	ดำเนินการแล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
		✓	- กรมควบคุมมลพิษ จัดทำ (ร่าง) พระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. .... ซึ่งผ่านการพิจารณาจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว และอยู่ระหว่างเตรียมนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป
		✓	- กรมโยธาธิการและผังเมือง ดำเนินการแก้ไขและปรับปรุงพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ เพื่อแก้ไขอายุการบังคับใช้ผังเมือง และแก้ไขผังเมืองให้สามารถกำหนดรายละเอียดได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
			- กรมอนามัย ดำเนินการพัฒนากฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอย ดังนี้
		✓	๑) พัฒนากฎหมายตามโครงการปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... รวมทั้งจัดทำร่างประกาศภายใต้ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวควบคู่ไปด้วย
		✓	๒) ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการในการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย พ.ศ. ....
		✓	๓) ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. ....
		✓	๔) ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษและอันตรายจากชุมชน พ.ศ. ...
		✓	๕) ร่างประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขว่าด้วยการขนและกำจัดมูลฝอยติดเชื้อในท้องที่เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ....

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	ดำเนินการแล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
	✓		๖) คำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข เรื่อง สุขลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. ๒๕๕๘
	✓		๗) คำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข เรื่อง การควบคุมการประกอบกิจการรับทำการเก็บ ขน หรือกำจัดมูลฝอยทั่วไป โดยทำเป็นธุรกิจหรือโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ พ.ศ. ๒๕๕๘
๑.๒ ปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสนับสนุนระบบตรวจสอบและติดตามการดำเนินงาน ระบบเฝ้าระวังติดตามจับกุมผู้กระทำผิด โดยเน้นให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น	✓		- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ดำเนินการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับน้ำบาดาล ดังนี้
	✓		๑) จัดทำร่างแก้ไขพระราชบัญญัติน้ำบาดาล ฉบับ พ.ศ. ๒๕๒๐ ทั้งฉบับและรายมาตรา รวมทั้งร่างอนุบัญญัติภายใต้ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว
	✓		๒) ออกประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดเขตน้ำบาดาลและความลึกของน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยมีสาระสำคัญคือ การกำหนดให้ท้องที่กรุงเทพมหานครและท้องที่ของแต่ละจังหวัดในทุกจังหวัดในราชอาณาจักรไทย เป็นเขตน้ำบาดาล และกำหนดให้น้ำใต้ดินที่อยู่ลึกจากผิวดินลงไปเกินกว่า ๑๕ เมตร เป็นน้ำบาดาล
	✓		๓) ออกกฎกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกำหนดประเภทการใช้น้ำบาดาลและการขอใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตเกี่ยวกับการประกอบกิจการน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๕๖

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	ดำเนินการแล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
			- กรมควบคุมมลพิษ ดำเนินการปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมลพิษ ดังนี้
	✓		๑) เสนอการปรับปรุงกฎระเบียบหรือการบริหารจัดการเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานในพื้นที่ในด้านการลดและขจัดมลพิษ เพื่อนำไปหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	✓		๒) เสนอให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานในเขตควบคุมมลพิษภายใต้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหามลพิษในเขตควบคุมมลพิษในระดับนโยบายและระดับพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ
	✓		๓) ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ ในเขตควบคุมมลพิษ ๑๓ จังหวัด
	✓		๔) ร่วมกับสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่รับผิดชอบจังหวัดที่ถูกประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษ ให้คำแนะนำและช่วยเหลือแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำกรอบแนวทางการแก้ไขปัญหามลพิษ รวมทั้งจัดลำดับความสำคัญของปัญหามลพิษในพื้นที่ ตลอดจนกำหนดพื้นที่เป้าหมาย มาตรการ แผนงาน และโครงการสำคัญในการลดและขจัดมลพิษในพื้นที่
	✓		๕) ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ ในเขตควบคุมมลพิษ ๑๓ จังหวัด

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	ดำเนินการแล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
	✓		๖) ตรวจสอบการระบายน้ำทิ้งจากแหล่งกำเนิดมลพิษและดำเนินการออกคำสั่งทางปกครองให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษเปลี่ยนแปลงแก้ไข ปรับปรุงระบบบำบัดมลพิษ ให้ดำเนินการปรับปรุง แก้ไข ให้สามารถบำบัดมลพิษได้มาตรฐานภายในระยะเวลาที่กำหนด พร้อมทั้งตรวจติดตามคำสั่งทางปกครอง
	✓		๗) ดำเนินการภายใต้แผนปฏิบัติการตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดมลพิษในพื้นที่ริมคลองแสนแสบและคลองสาขา โดยดำเนินการร่วมกับกรุงเทพมหานคร กรมชลประทาน กรมเจ้าท่า กรมโรงงานอุตสาหกรรมการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
	✓		๘) ดำเนินการแก้ไขปัญหามลพิษในเขตควบคุมมลพิษของกลุ่มพื้นที่ที่ต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ เนื่องจากประสบปัญหาวิกฤตคุณภาพสิ่งแวดล้อม ได้แก่ พื้นที่มาบตาพุด จังหวัดระยอง และพื้นที่หน้าพระลาน จังหวัดสระบุรี โดยการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม และประสานการดำเนินงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ตลอดจนจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว
๑.๓ ทบทวนบทบาทหน้าที่และรูปแบบขององค์กรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ องค์กรอิสระด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ สมัชชาองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อมหมู่บ้านระดับจังหวัด ให้มีอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจน รวมทั้งศึกษารูปแบบการตั้งองค์กรอิสระด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดข้อจำกัดในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ อาทิ การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม		✓	- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ดำเนินการปรับปรุงและออกระเบียบกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมว่าด้วยอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	ดำเนินการแล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
และสุขภาพ (Environmental Health Impact Assessment: EHIA) และการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA)			
๑.๔ มีการติดตามโครงการพัฒนาขนาดใหญ่หรือการพัฒนาเชิงพื้นที่ต่างๆ รวมทั้งพื้นที่ซึ่งมีการใช้กลไกการคุ้มครองพื้นที่ เช่น พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ แหล่งมรดกโลก พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม เป็นต้น เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น พร้อมกำหนดมาตรการบังคับใช้ การลงโทษ และการยกย่อง เพื่อให้เกิดการควบคุมดูแลให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด	✓ ✓		- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย มีการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำ ดังนี้ ๑) โครงการจัดการระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำที่สำคัญเพื่อการปรับตัวและรับมือจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติและนานาชาติ เพื่อจัดทำแผนการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำเพื่อการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนทบทวนและจัดทำ Ramsar Information Sheet (RIS) ซึ่งเป็นข้อมูลสำหรับใช้ในการเสนอขอขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ (Ramsar Site) ภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ ๒) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำของประเทศไทย โดยสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินสถานภาพพื้นที่ชุ่มน้ำของประเทศในภาพรวม และประเมินสถานภาพการดำเนินงานตามมาตรการที่กำหนดไว้ตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เพื่อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำของประเทศไทยในแต่ละประเภท รวมทั้งแนวทางการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในคุณค่าและความสำคัญของพื้นที่ชุ่มน้ำให้แก่สาธารณชน

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	ดำเนินการแล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
		✓	- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการดังนี้ ๑) จัดทำโครงการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานตามมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม บริเวณพื้นที่อำเภอเกาะสมุย และอำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อติดตามสถานการณ์คุณภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การปฏิบัติตามมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และเสนอแนะการปรับปรุงมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่ดังกล่าว
		✓	๒) จัดทำโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำของประเทศไทย โดยมีการประเมินประสิทธิภาพการจัดการพื้นที่แรมซาร์ไซต์ โดยใช้เครื่องมือการประเมินประสิทธิภาพการจัดการพื้นที่แรมซาร์ไซต์ (Ramsar site Management Effectiveness Tracking Tool หรือ R-METT) ซึ่งภาคีอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพให้การรับรอง ควบคู่กับรูปแบบการประเมินพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในลักษณะอื่น เพื่อประเมินรูปแบบและการบริหารจัดการพื้นที่แรมซาร์ไซต์ในปัจจุบัน และเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการพื้นที่แรมซาร์ไซต์ รวมทั้งศึกษาสำรวจสถานภาพ การใช้ประโยชน์ และสถานการณ์การคุกคามพื้นที่ เพื่อจัดทำแผนการจัดการพื้นที่แรมซาร์ไซต์ และผลักดันไปสู่การปฏิบัติต่อไป
		✓	- กรมชลประทาน มีการติดตามตรวจสอบและประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการด้านการชลประทานที่กรมดำเนินการ

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	ดำเนินการแล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๒. ด้านการกำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการ			
๒.๑ นำแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน แนวคิดการพัฒนาสีเขียว แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และการเตรียมความพร้อมด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เข้าสู่กระบวนการวางแผนและการกำหนดเป้าหมายหรือตัวชี้วัดด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศและหน่วยงานในระดับต่างๆ		✓	- กรมการท่องเที่ยว จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) โดยกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และกำหนดให้มีโครงการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ โครงการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และโครงการศึกษาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ส่งผลต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
		✓ ✓	- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการดังนี้ ๑) ขับเคลื่อนการดำเนินงานเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ ๑๒ สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน โดยได้จัดประชุมสร้างความเข้าใจร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเป้าหมายดังกล่าว ทั้งในส่วนของเป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินงาน รวมทั้งได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยกร่างแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินการเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ ๑๒ เพื่อใช้ขับเคลื่อนการดำเนินงาน ในระยะที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ ต่อไป ๒) ดำเนินโครงการสนับสนุนการพัฒนาและดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปลี่ยนแปลงนโยบายด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจากแผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๙๓) โดยมีการจัดฝึกอบรมการบูรณาการแนวคิดด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในกระบวนการ

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	ดำเนินการแล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
	✓		จัดทำแผนระดับจังหวัดและท้องถิ่น ในพื้นที่นำร่อง ๑๗ จังหวัด และ ๓๒ ท้องถิ่น ๓) ดำเนินโครงการศึกษาเพื่อวางแผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ ระยะที่ ๑ เพื่อศึกษาและประเมินความเปราะบางด้านต่างๆ ของประเทศจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในเชิงพื้นที่รายภูมิภาค รายจังหวัด และรายสาขาในแต่ละจังหวัด จัดทำแผนที่เสี่ยง/พื้นที่เปราะบาง ฐานข้อมูลและฐานข้อมูลสารสนเทศด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ เพื่อนำไปจัดทำข้อเสนอแนะและใช้ในการจัดทำแผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของชาติต่อไป
	✓		- กรมทรัพยากรน้ำ โดยคณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อเป็นกรอบนโยบายและแผนงานการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย ภัยแล้ง และคุณภาพน้ำให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบูรณาการร่วมกับทุกฝ่าย โดยกำหนดเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาทรัพยากรน้ำ ปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๙ โดยยึดแนวทางการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแนวทางการบริหารจัดการตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	ดำเนินการแล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
	✓		- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการดังนี้ ๑) ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) จัดทำแผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔ บนพื้นฐานของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การบริหารจัดการเชิงระบบนิเวศ และแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อเป็นแผนหลักด้านความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย โดยได้กำหนดเป้าหมายระดับชาติด้านความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๕๙ ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๘ โดยมอบหมายกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทและมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการดังกล่าว
		✓	๒) อยู่ระหว่างการจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๖๐-๒๕๖๔
๒.๒ ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแนวคิดการเติบโตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ปรับปรุงกระบวนการผลิตและการบริโภคสินค้าที่มีมาตรฐาน ลดการใช้พลังงานและการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากภาคอุตสาหกรรม การขนส่ง การท่องเที่ยว เมือง และครัวเรือน โดยใช้มาตรการทางภาษีและการส่งเสริมการลงทุนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จัดระบบการเดินทางในเขตเมือง ส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาด ส่งเสริมการนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์	✓		- กรมปศุสัตว์ จัดทำโครงการเมืองเกษตรสีเขียวด้านปศุสัตว์ และโครงการส่งเสริมพัฒนาระบบบำบัดน้ำเสียด้านการปศุสัตว์ โดยการอุดหนุนค่าใช้จ่ายแก่เกษตรกรฟาร์มสุกรที่จัดทำระบบบำบัดน้ำเสียสาธิตภายในฟาร์ม ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๕๙ เพื่อนำของเสียในฟาร์มไปใช้ประโยชน์เป็นพลังงานทดแทน ซึ่งมีผลพลอยได้คือ การลดก๊าซเรือนกระจก นอกจากนี้ยังมีการนำของเสียมาใช้ประโยชน์กับพืชเศรษฐกิจ เพื่อประหยัดปุ๋ยเคมีของ

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	ดำเนินการแล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
และผลิตพลังงาน รวมทั้งบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้เป็นแหล่งดูดซับคาร์บอนและเพิ่มความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ			เกษตรกรที่เพาะปลูกในบริเวณใกล้เคียง ซึ่งการบูรณาการระหว่างภาคปศุสัตว์กับภาคเพาะปลูกดังกล่าวจะทำให้เกิดการทำการเกษตรที่ปลอดมลพิษและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
	✓		- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ดำเนินการดังนี้ ๑) ดำเนินโครงการจัดการพลังงานแบบสมบูรณ์ (Total Energy Management: TEM) เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการใช้พลังงานสำหรับอุตสาหกรรม โดยมีการอบรมกระตุ้นจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์พลังงานและหลักการจัดการพลังงาน รวมทั้งให้คำปรึกษาแนะนำการปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้พลังงาน และระบบการจัดการพลังงาน ซึ่งช่วยให้วิสาหกิจอุตสาหกรรมภาคการผลิตได้รับการส่งเสริมและพัฒนาการประกอบการ รวมทั้งช่วยลดต้นทุนด้านการใช้พลังงาน ๒) จัดทำโครงการให้คำปรึกษาแนะนำเชิงลึกเทคโนโลยีสะอาดและเทคโนโลยีสีเขียวในอุตสาหกรรมเป้าหมาย (Clean and Green Technology: CGT) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้วิสาหกิจอุตสาหกรรมใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และลดของเสียที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยการจัดทำแผนด้านสิ่งแวดล้อมของวิสาหกิจ รวมทั้งกำหนดมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมหรือการลดของเสีย อย่างใดอย่างหนึ่ง

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	ดำเนินการแล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
	✓		- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการดังนี้ ๑) จัดทำโครงการศึกษาศักยภาพความพร้อมในการลดก๊าซเรือนกระจกของภาคส่วนต่างๆ และจัดทำเป้าหมาย แนวทาง และมาตรการลดก๊าซเรือนกระจกในระยะยาว ภายหลังปี พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยประเมินจากนโยบาย มาตรการ และแผนงานของภาคส่วนต่างๆ ที่มีศักยภาพ ซึ่งครอบคลุมด้านพลังงาน คมนาคมขนส่ง และอุตสาหกรรม เป็นต้น รวมทั้งมีการวิเคราะห์ผลประโยชน์ร่วมและข้อเสนอแนะ การพัฒนาทางเทคโนโลยีลดก๊าซเรือนกระจก
	✓		๒) จัดทำโครงการพัฒนาเมืองและชุมชนเพื่อมุ่งสู่สังคมคาร์บอนต่ำ ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๕๙ โดยมีการส่งเสริมการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการเดินหน้าประเทศสู่การเป็นเศรษฐกิจสีเขียวและสังคมคาร์บอนต่ำ
	✓		๓) ดำเนินโครงการเสริมสร้างความร่วมมือระดับภูมิภาคในการวางแผนการ ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความเปราะบางในชุมชนพื้นที่รอยต่อ ระหว่างประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างศักยภาพและสนับสนุนการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และสร้างความร่วมมือของชุมชนในพื้นที่รอยต่อระหว่างประเทศในการจัดทำแนวทางการรองรับและรับมือกับผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	ดำเนินการแล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
	✓		- กรมควบคุมมลพิษ ดำเนินการดังนี้ ๑) จัดทำแผนส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๕๙ (ระยะที่ ๒) และ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ (ระยะที่ ๓)
		✓	๒) จะดำเนินการขยายผลการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมไปยังภาคเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยอยู่ระหว่างการเตรียมนำเสนอคณะกรรมการควบคุมมลพิษพิจารณา
		✓	- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านการผลิต การบริการ และการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ดังนี้ ๑) โครงการส่งเสริมการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในสถานประกอบการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการมีการปรับปรุงกระบวนการผลิตโดยนำหลักการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เน้นการลดมลพิษ ณ แหล่งกำเนิด หรือเทคโนโลยีสะอาดมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการผลิต ๒) พัฒนาเกณฑ์การประเมินผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ (G-Upcycle) โดยบูรณาการร่วมกับแนวทางการประเมินคาร์บอนฟุตปริ้นท์ผลิตภัณฑ์ขององค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) เพื่อกระตุ้นการสร้างนวัตกรรม ส่งเสริมตลาดสีเขียว และนำไปสู่การผลิตและการบริโภคอย่างยั่งยืนและสังคมคาร์บอนต่ำ ๓) ให้ความสำคัญกับการจัดการภาคธุรกิจโรงแรมที่มีความรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	ดำเนินการแล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
			๔) ส่งเสริมให้สำนักงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนดำเนินกิจกรรมภายในสำนักงานอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หรือสำนักงานสีเขียว (Green Office) เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการจัดการทรัพยากร พลังงาน และสิ่งแวดล้อมภายในสำนักงาน ๕) ดำเนินโครงการความร่วมมือบัตรเดียวเขียวทั่วไทย (Green Card) โดยนำเครื่องมือเศรษฐศาสตร์ในรูปแบบของบัตรสะสมคะแนนของห้างสรรพสินค้าต่างๆ มาใช้ในการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้บริโภคในการเลือกซื้อสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น
๒.๓ กำหนดให้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนงบประมาณและแผนลงทุนประจำปีในการคุ้มครองและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ			-
๒.๔ ผลักดันให้มีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในเชิงระบบนิเวศ โดยผ่านกระบวนการจัดทำแผนและงบประมาณในการจัดการลุ่มน้ำอย่างเป็นรูปธรรม			-
๒.๕ กำหนดให้มีการประเมินผลกระทบและผลได้ของนโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ และเสริมสมรรถนะของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม Environmental Impact Assessment: EIA) และการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมในรูปแบบอื่น		✓	- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดอบรมเสริมสร้างความรู้ด้านระบบการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม และพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (ดำเนินการแล้วเสร็จ ๑๒ จังหวัด จากเป้าหมายที่กำหนดไว้ ๑๗ จังหวัด)

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	ดำเนินการแล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๒.๖ กำหนดให้หน่วยงานภาครัฐต้องเป็นผู้นำและเป็นตัวอย่างในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ เช่น นโยบายการจัดซื้อจัดจ้างสีเขียว (Green procurement) และการกำหนดให้คู่สัญญาภาครัฐต้องมีพันธกรณีในลักษณะเดียวกัน	✓		- กรมควบคุมมลพิษ ดำเนินการดังนี้ ๑) จัดทำแผนส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๕๙ (ระยะที่ ๒) และ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ (ระยะที่ ๓) ๒) ติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๕๙ ๓) จัดทำเกณฑ์ข้อกำหนดสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จำนวน ๒๔ รายการ ประกอบด้วย ๑๙ สินค้า และ ๕ บริการ
๒.๗ วิเคราะห์และวางแผนจัดการความเสี่ยง/แผนรับมือภัยพิบัติที่อาจจะเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ ทั้งก่อนเกิดเหตุและการรับมือหากเกิดเหตุการณ์ขึ้น รวมทั้งผลักดันให้เป็นแผนงานระดับชาติ			-
๒.๘ เพิ่มประสิทธิภาพความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการสร้างความตระหนักในประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมข้ามพรมแดน เช่น การเกิดหมอกควัน การบริหารจัดการน้ำโขง และการค้าพืชป่าและสัตว์ป่าผิดกฎหมาย โดยอาศัยกลไกการรวมกลุ่มประชาคมอาเซียน		✓	- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประสานและร่วมมือกับอาเซียน ในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชน ดังนี้ ๑) เข้าร่วมโครงการรางวัลอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมเมืองที่ยั่งยืน (ASEAN Environmentally Sustainable Cities (ESC) Awards) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ จนถึงปัจจุบัน โดยโครงการดังกล่าวมีกำหนดจัดทุก ๓ ปี แบ่งรางวัลออกเป็น ๓ ด้าน คือ ด้านคุณภาพอากาศ (Clean Air) ด้านการจัดการขยะและพื้นที่สีเขียว (Clean Land) และด้านน้ำสะอาด (Clean Water) โดยได้คัดเลือกเมืองเพื่อเป็นตัวแทนของประเทศไทยเสนอชื่อเข้ารับรางวัลดังกล่าวเป็นประจำ

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	ดำเนินการแล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
	✓		๒) จัดทำร่างยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนความร่วมมืออาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมเมืองที่ยั่งยืน และเสริมสร้างบทบาทของประเทศไทยในความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชนที่ยั่งยืนในภูมิภาคอาเซียน โดยมีแผนงานหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (Roadmap for ASEAN Community 2015) ในเสาประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community) ด้านความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม โดยมีการถอดบทเรียนการปฏิบัติที่เป็นเลิศของประเทศไทยเพื่อเป็นต้นแบบในการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองที่ยั่งยืนเพื่อมุ่งสู่สังคมคาร์บอนต่ำ และมีการดำเนินงานในพื้นที่เทศบาลต้นแบบ ๓ แห่ง คือ เทศบาลนครขอนแก่น เทศบาลเมืองศรีสะเกษ และเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด
๓. ด้านการพัฒนาเครื่องมือและกลไกการบริหารจัดการ			
๓.๑ ใช้กลไกงบประมาณเพื่อเป็นเครื่องมือในการยกระดับความสำคัญของประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยให้มีการกำหนดกรอบงบประมาณด้านสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม และกำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยก๊าซเรือนกระจก พิจารณาผลกระทบต่อการปล่อยก๊าซฯ ของโครงการต่างๆ ที่จะของบประมาณ และนำเสนอผลกระทบของโครงการในขั้นตอนการของบประมาณ		✓	- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme: UNDP) ดำเนินโครงการสริมสร้างศักยภาพการจัดสรรและการใช้งบประมาณสาธารณะเพื่อสนับสนุนนโยบายรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของหน่วยงานในประเทศไทยในการเชื่อมโยงนโยบายด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศกับแผนงาน โครงการ และการจัดสรรงบประมาณสาธารณะของหน่วยงานต่างๆ รวมถึงมาตรการการติดตามการใช้งบประมาณเพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	ดำเนินการแล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๓.๒ นำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาใช้เพื่อสร้างแรงจูงใจในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น ภาษีสิ่งแวดล้อม การประยุกต์หลักการจ่ายค่าตอบแทนการให้บริการของระบบนิเวศ (Payment for Ecosystem Services: PES) การให้เงินอุดหนุนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หรือการอุดหนุนการทำเกษตรกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (ทั้งในรูปตัวเงินและการสนับสนุนด้านอื่นๆ เช่น การตลาด การฝึกอบรม การถ่ายทอดองค์ความรู้) การสนับสนุนการตั้งและการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อมในส่วนต่างๆ เป็นต้น	✓		- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ดำเนินการดังนี้ ๑) ประเมินมูลค่าการให้บริการของระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการอนุรักษ์ ๒) จัดตั้งโครงการส่งเสริมความยั่งยืนของระบบการจัดการพื้นที่คุ้มครอง (Catalyzing Sustainability of Thailand's Protected Area System: CATSPA) ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme: UNDP) และกองทุนสิ่งแวดล้อมโลก (Global Environment Facility: GEF) โดยการสร้างแรงจูงใจด้วยกลไกทางการเงินและการจัดการแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่นำร่อง ๕ แห่ง ได้แก่ อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ อุทยานแห่งชาติคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี อุทยานแห่งชาติเขาชะเมา-เขาวง จังหวัดระยอง และอุทยานแห่งชาติตะรุเตา จังหวัดสตูล ทั้งนี้ หน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการธุรกิจเอกชน ผู้นำชุมชนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา และองค์กรพัฒนาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ ได้ร่วมกันก่อตั้งกองทุนเพื่ออนุรักษ์ดอยอินทนนท์ ภายใต้โครงการดังกล่าว เพื่อเป็นกลไกทางการเงินสำหรับช่วยปกป้อง อนุรักษ์ ดูแล และจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ โดยนำหลักการ PES มาระดมทุน	

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	ดำเนินการแล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
	✓		- สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) นำหลักการการจ่ายค่าตอบแทนคุณระบบนิเวศ (Payment for Ecosystem Services: PES) ไปนำร่องในการดำเนินงานเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์บริการระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนในหลายพื้นที่
	✓		- การประปาส่วนภูมิภาค เขต ๙ สาขาเชียงใหม่ ดำเนินโครงการนำร่องในการจ่ายค่าตอบแทนคุณระบบนิเวศ ตามแนวคิดการจ่ายค่าตอบแทนคุณระบบนิเวศ (Payment for Ecosystem Services: PES) ให้กับชาวบ้านที่ดูแลระบบนิเวศพื้นที่ต้นน้ำทุ่งจ๊อ ตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
๓.๓ นำแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) ไปใช้เพื่อการกำหนดนโยบายอย่างจริงจัง โดยเฉพาะกับนโยบายที่มีผลต่อสิ่งแวดล้อมและความเป็นอยู่ของคนจำนวนมาก เช่น นโยบายด้านการเกษตร นโยบายด้านการคมนาคม เป็นต้น		✓	- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดทำข้อเสนอการขับเคลื่อนและปฏิรูประบบการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยเสนอให้มีการนำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) มาใช้โดยตราบังคับใช้เป็นกฎหมาย ใช้กับนโยบายนำร่องใน ๗ สาขา ได้แก่ อุตสาหกรรม พลังงาน คมนาคม ท่องเที่ยว เกษตร ผังเมือง และนโยบายส่งเสริมการลงทุน ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินการเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
		✓	- กรมทรัพยากรธรณี ศึกษาประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์เบื้องต้นเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรณี (แร่ตะกั่ว สังกะสี) บริเวณอำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อศึกษาหาทางเลือกในการบริการจัดการแหล่งแร่ตะกั่วและสังกะสีที่สำคัญของประเทศไทย ใน ๓ แนวทาง ได้แก่ เขตสงวนทรัพยากรแร่ เขตอนุรักษ์ทรัพยากรแร่ และเขตพัฒนาทรัพยากรแร่ โดยใช้หลักการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) และพิจารณาผลกระทบใน ๔ มิติ

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	ดำเนินการแล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
			ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคมและสุขภาพ และด้านเทคโนโลยี โดยมีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งในระดับพื้นที่และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในส่วนกลาง และนำมากำหนดขอบเขตการประเมินผลกระทบที่สำคัญของแต่ละมิติ เพื่อกำหนดมาตรการที่เหมาะสมตามหลักการป้องกันไว้ล่วงหน้าสำหรับแต่ละทางเลือก
๓.๔ วิเคราะห์หาแนวทางที่เหมาะสมกับประเทศไทยในการพัฒนาเพื่อไปสู่เป้าหมายต่างๆ อาทิ การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และการลดความยากจน โดยมีทางเลือกในการดำเนินงานที่ชัดเจนมากขึ้น ตัวอย่างเช่น การสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีและพลังงานสะอาด การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น ระบบขนส่งแบบราง การสนับสนุนการจัดการของเสียในระดับชุมชน การเพิ่มประสิทธิภาพในการบำบัดน้ำเสียชุมชน การสนับสนุนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และการสนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นต้น	✓		- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยทิศทางของงานวิจัยเรื่องที่ควรมุ่งเน้น ได้แก่ การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและกติกาใหม่ของโลกที่ต้องให้ความสำคัญ เพื่อจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยด้านสิ่งแวดล้อม และการกำหนดกรอบการวิจัยที่มุ่งเป้าหมายเพื่อสนับสนุนทุนวิจัยด้านสิ่งแวดล้อม
		✓	- กรมการท่องเที่ยว จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) โดยกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน รวมทั้งกำหนดให้มีโครงการที่บริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
๔. ด้านการพัฒนาข้อมูล องค์ความรู้ และเทคโนโลยี			
๔.๑ พัฒนาระบบบูรณาการข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศ และระบบการเก็บข้อมูลข่าวสารให้มีเอกภาพ ทันสมัย และน่าเชื่อถือโดยหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างสะดวกและแม่นยำ โดยให้มีการรวบรวมตามเรื่องที่สำคัญเป็นประจำและสม่ำเสมอ โดยเน้นการเก็บข้อมูล	✓		- กรมทรัพยากรธรณีดำเนินการสำรวจศึกษาธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อมเพื่อการวางแผนชุมชนในจังหวัดราชบุรี เพื่อรวบรวมข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อม และประมวลผลข้อมูลธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อมและธรณีพิบัติภัย โดยได้มีการจัดทำฐานข้อมูลและแผนที่ข้อมูลสิ่งแวดล้อมเพื่อการวางแผนชุมชนในจังหวัดราชบุรี ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการจัดทำ

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	ดำเนินการแล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
ตามสาขาสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการ แทนที่การเก็บข้อมูลตามความรับผิดชอบของหน่วยงาน			ผังเมืองจังหวัดและผังชุมชนในการป้องกันและบรรเทาธรณีพิบัติภัย รวมทั้งการคัดเลือกพื้นที่ที่มีสภาพทางธรณีวิทยาที่เหมาะสมต่อการฝังกลบขยะ
	✓ ✓	 ✓	- สำนักงานสถิติแห่งชาติ ดำเนินการด้านการพัฒนาระบบข้อมูลสถิติทางการด้านสิ่งแวดล้อม ดังนี้ ๑) จัดทำแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘ โดยรวบรวมข้อมูลสถิติทางการที่ครอบคลุมทั้ง ๓ ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวม ๒๑ สาขา โดยสาขาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็น ๑ ใน ๒๑ สาขา ๒) ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ จัดทำแผนพัฒนาสถิติสาขาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีการจัดตั้งคณะอนุกรรมการสถิติสาขาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และร่วมกันคัดเลือกรายการสถิติที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการกำหนดนโยบายและติดตามความก้าวหน้าของสถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และพัฒนาให้เป็นสถิติทางการ รวมทั้งจัดหมวดหมู่ตามโครงสร้างที่กำหนด และจัดทำแผนพัฒนาสถิติสาขาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๘ ๓) อยู่ระหว่างการจัดทำแผนพัฒนาสถิติสาขาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ฉบับที่ ๒
	✓		- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการดังนี้ ๑) จัดทำและพัฒนาเว็บไซต์กลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความหลากหลายทางชีวภาพ (http://chm-thai.onep.go.th) เพื่อเผยแพร่และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านความหลากหลายทางชีวภาพ และเชื่อมโยงข้อมูลกับ

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	ดำเนินการแล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
	✓		หน่วยงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างสมรรถนะให้แก่หน่วยงาน และสถาบันการศึกษาต่างๆ ดำเนินกลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานและเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายกลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย ๒) จัดทำฐานข้อมูลเพื่อการรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติ สถานการณ์สิ่งแวดล้อม และสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ โดยประสานและรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่รับผิดชอบข้อมูลโดยตรง เพื่อนำไปใช้ในการจัดทำรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมประจำปี โดยเผยแพร่ทางเว็บไซต์ (http://www.onep.go.th/env_data/)
	✓		- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ดำเนินการบริหารจัดการข้อมูลสิ่งแวดล้อมกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยรวบรวมข้อมูลและองค์ความรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและคุณภาพสิ่งแวดล้อม การลดผลกระทบและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมสำหรับครัวเรือนและชุมชน ภาคเกษตรกรรม และภาคอุตสาหกรรม เพื่อเผยแพร่ให้ภาคส่วนต่างๆ ได้รับทราบและเกิดความตระหนัก รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและสามารถปรับตัวต่อผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	ดำเนินการแล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๔.๒ พัฒนาระบบช่วยการตัดสินใจ และระบบสารสนเทศเพื่อคาดการณ์หรือแจ้งเตือนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างทันท่วงที เพื่อเตรียมพร้อมรับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในด้านต่างๆ เช่น จากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ และกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เป็นต้น รวมทั้งให้ข้อมูลการบริหารองค์ความรู้ด้านภัยพิบัติและการรับมือสู่ระดับชุมชนและครัวเรือน		✓	- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ให้การสนับสนุนการวิจัยโครงการการบูรณาการความรู้แบบสหวิทยาการเพื่อการจัดการอุทกภัยของจังหวัดสงขลา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบข้อมูลเตือนภัยและแผนการจัดการน้ำท่วมแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่เสี่ยงของจังหวัดสงขลา รวมทั้งถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่ได้ลงสู่ระดับชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีความสามารถในการบริหารจัดการเองได้ในระดับปฐมภูมิ
	✓		- กรมทรัพยากรธรณีได้จัดทำ Mobile Application ชื่อ Geo4THAI ขึ้น ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อเป็นช่องทางให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับธรณีพิบัติภัยได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดย Application ดังกล่าว ประกอบด้วย ข้อมูลด้านธรณีพิบัติภัย เช่น ความรู้และข้อมูลพื้นที่เสี่ยงธรณีพิบัติภัย การเฝ้าระวัง การแจ้งเตือนภัย การเตรียมความพร้อมรับมือสถานการณ์ธรณีพิบัติภัย การปฏิบัติตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น รวมทั้งการลดผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินเนื่องจากธรณีพิบัติภัย นอกจากนี้ยังสามารถแจ้งเตือนภัยทางธรณีพิบัติ แสดงพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินถล่มและน้ำป่าไหลหลาก แสดงรอยเลื่อนมีพลังของประเทศไทย เป็นต้น
		✓	- กรมทรัพยากรน้ำ อยู่ระหว่างดำเนินโครงการศึกษาการพัฒนาการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบแหล่งน้ำและทางน้ำธรรมชาติอย่างเหมาะสมและยั่งยืน โดยมีการจัดทำแผนที่ภูมิประเทศแสดงลักษณะทางอุทกศาสตร์ของแม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง รวมทั้งแผนที่แสดงการเกิดปัญหาภัยแล้ง อุทกภัย พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งและอุทกภัย รวมทั้งคุณภาพน้ำ ทั้ง ๒๕๔ ลุ่มน้ำสาขา และแบบจำลองคณิตศาสตร์สำหรับการตัดสินใจ (Decision

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	ดำเนินการแล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
			Support System: DSS) ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS) และระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (Management Information System: MIS) สำหรับการบริหารจัดการระบบแหล่งน้ำและทางน้ำธรรมชาติอย่างเป็นระบบ
๔.๓ พัฒนาการสื่อสารระหว่างองค์กรที่ทำงานในเรื่องเดียวกันให้มากยิ่งขึ้น เช่น การแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ และการดำเนินงานในการทำข้อตกลงระหว่างประเทศ พัฒนาระบบประชาสัมพันธ์และการให้ความรู้ผ่านสื่อประเภทต่างๆ	✓ ✓		- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการดังนี้ ๑) เชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผ่านทางเว็บไซต์ http://chm-thai.onep.go.th - ๒) ประสานและรวบรวมข้อมูลการดำนินงานด้านความปลอดภัยทางชีวภาพและข้อคิดเห็นต่างๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปจัดทำรายงานแห่งชาติว่าด้วยการดำเนินงานตามพิธีสารคาร์ตาเฮนาว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๔) และ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๕๘) และส่งให้สำนักเลขาธิการอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ พร้อมทั้งเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์กลไกเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความปลอดภัยทางชีวภาพ (Biosafety Clearing-House Mechanism: BCH) (http://bch-thai.onep.go.th/index2.html)
๕. ด้านการเสริมสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ			
๕.๑ ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับชุมชนที่ประสบความสำเร็จ และร่วมกันเรียนรู้เพื่อนำความรู้ไปใช้ต่อยอดในสถานการณ์อื่นๆ	✓		- กรมการท่องเที่ยว จัดอบรมเรื่องการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยเชิญผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการเอกชน และชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวมาร่วมถ่ายทอดประสบการณ์ โดยใน

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	ดำเนินการแล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
			ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ดำเนินการใน ๔ พื้นที่ คือ จังหวัดระยอง ชลบุรี กระบี่ และเพชรบูรณ์
		✓	- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ดำเนินการดังนี้ ๑) ดำเนินงานด้านการส่งเสริมเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการท้องถิ่นสู่ความน่าอยู่อย่างยั่งยืน และยกระดับสู่มาตรฐานสากล โดยการเป็นเมืองต้นแบบสิ่งแวดล้อมระดับอาเซียน โดยมีการพัฒนากลไกและรูปแบบการดำเนินงานให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ พัฒนาหลักเกณฑ์และเครื่องมือเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการดำเนินงานในแต่ละระดับ รวมทั้งสร้างความเข้มแข็งแก่เครือข่าย และถอดบทเรียนและองค์ความรู้ที่ได้จากการดำเนินงานเพื่อนำไปปรับปรุงการดำเนินการและใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานในพื้นที่อื่นๆ ต่อไป
		✓	๒) ประชาสัมพันธ์ รณรงค์ สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการลดการเผาในที่โล่งและหมอกควัน โดยดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ จนถึงปัจจุบัน โดยมีการพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพและองค์ความรู้ของศูนย์เรียนรู้หมู่บ้านต้นแบบปลอดการเผา ควบคู่ไปกับการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจชุมชนให้แก่หมู่บ้านต้นแบบปลอดการเผาที่เป็นเครือข่าย
๕.๒ บูรณาการและส่งเสริมการบูรณาการทางความคิดและการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และภาคประชาชน ในการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย วางแผน ดำเนินการ รวมทั้งการติดตามตรวจสอบ เพื่อให้การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	✓		- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดทำแผนแม่บทบูรณาการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔ โดยดำเนินการร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	ดำเนินการแล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
			ในการยกร่างสาระ กำหนดยุทธ์ศาสตร์ มาตรการ เป้าหมาย และตัวชี้วัด รวมทั้งกลไกและกระบวนการขับเคลื่อนติดตามประเมินผล โดยผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็น การประชุมหารือ และรับฟังความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ หน่วยงานและภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันการศึกษา ประชาคมวิจัย ผู้แทนชุมชนและท้องถิ่น
๕.๓ เพิ่มบทบาท หน้าที่ และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการดูแล อนุรักษ์ และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญกับการสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมและการแบ่งปันผลประโยชน์ระหว่างผู้ได้รับประโยชน์และผู้ดำเนินงาน เช่น สนับสนุนการจัดตั้งป่าชุมชน การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน ให้กับชุมชนที่มีความพร้อมในการดูแลทรัพยากร โดยให้ชุมชนสามารถใช้ประโยชน์จากการดูแลทรัพยากรนั้นอย่างเป็นธรรม		✓	- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) ในพื้นที่ทั่วประเทศ ในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และเฝ้าระวังทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรในระดับพื้นที่ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ ปัจจุบันมีเครือข่าย ทสม. ในระดับจังหวัด จำนวนทั้งสิ้น ๗๖ เครือข่าย ครอบคลุมทุกจังหวัด โดยกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้ขยายเครือข่ายลงไปสู่ระดับตำบลและหมู่บ้าน รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมพัฒนากระบวนการทำงานของคณะกรรมการระดับต่างๆ กิจกรรมวัน ทสม. แห่งชาติ จัดประชุมเครือข่าย ทสม. ประจำปี รวมทั้งกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนพัฒนาศักยภาพและขับเคลื่อนการดำเนินงานของเครือข่าย ทสม. ทั่วประเทศอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	ดำเนินการแล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๕.๔ สนับสนุนภาคเอกชนในการดำเนินงานและกิจกรรมที่แสดงความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท (Corporate Social Responsibility: CSR) โดยอาจใช้มาตรการสร้างแรงจูงใจให้บริษัทในด้านต่างๆ เช่น มาตรการทางภาษี มาตรการด้านเงินทุน หรือมาตรการประชาสัมพันธ์บริษัทต่างๆ ที่มีส่วนร่วมในการดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	✓ ✓ ✓		- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สนับสนุนให้ภาคธุรกิจได้เข้ามาส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ดังนี้ ๑) จัดทำแนวทางการถือปฏิบัติที่ดีที่สุดสำหรับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนโดยภาคธุรกิจ เพื่อเป็นเครื่องมือสนับสนุนและส่งเสริมการบริหารจัดการและดูแลการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างเหมาะสม โดยได้ผนวกแนวทางดังกล่าวไว้ในแผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘- ๒๕๖๔ ๒) จัดตั้งคณะอนุกรรมการส่งเสริมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนโดยภาคธุรกิจ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคธุรกิจในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ๓) ส่งเสริมบทบาทของภาคธุรกิจไทยให้มีส่วนในเวทีการประชุมสิ่งแวดล้อมระดับโลก ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๘ อาทิ การร่วมจัดนิทรรศการ (Exhibition) และจัดการประชุมกลุ่มย่อย (side events) ในการประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ โดยนำเสนอผลงานขององค์กรที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ รายสาขา

สาขาทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๑. ด้านการปรับปรุงองค์กร กฎหมาย ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติงาน			
๑.๑ กำหนดมาตรการในการบังคับใช้กฎระเบียบต่างๆ ให้เหมาะสมกับในพื้นที่เพื่อฟื้นฟูดินที่มีสภาพเสื่อมโทรม และควบคุมดูแลการใช้ประโยชน์ให้เหมาะสมกับลักษณะของดิน	✓	✓	- สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มีการดำเนินงานดังนี้ ๑) จัดที่ดินในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้แก่เกษตรกร รวมทั้งส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจและระบบวนเกษตร ให้แก่เกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดิน ๒) ปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยมิชอบด้วยกฎหมาย และยึดคืนพื้นที่ในท้องที่ ๒๗ จังหวัด รวมเนื้อที่ ๓๑๐,๑๖๗ ไร่ และอยู่ระหว่างพัฒนาปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานเพื่อจัดที่ดินให้เกษตรกรเพิ่มเติมตามนโยบายของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.)
	✓		- กรมที่ดิน ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติในการจัดสรรที่ดินของภาคเอกชน (พระราชบัญญัติจัดสรรที่ดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘) เพื่อพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของที่อยู่อาศัย
๑.๒ จัดทำเขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ในลักษณะต่างๆ ให้ครอบคลุมพื้นที่และลักษณะการใช้ประโยชน์ให้มากยิ่งขึ้น		✓	- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) โดยเริ่มต้นในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นต้นมาเพื่อบริหารการเกษตรให้เหมาะสมกับพื้นที่ ป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ลดต้นทุนการผลิตและให้เกิดความสอดคล้องกับความต้องการของตลาด โดยมีการประกาศเขตเหมาะสมต่อการปลูกพืช ปศุสัตว์ และประมง รวมทั้งจัดทำฐานข้อมูลในการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๒. ด้านการกำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการ			
๒.๑ ปฏิรูปนโยบายการจัดสรรที่ดิน เพื่อจัดสรรที่ดินให้กระจายอย่างเป็นธรรมมากขึ้น เช่น การใช้ภาษีที่ดินแบบก้าวหน้าสำหรับผู้ถือครองที่ดินจำนวนมาก การกำหนดเพดานการถือครองที่ดิน หรือการเพิ่มทางเลือกให้กับคนจนในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อป้องกันการนำที่ดินไปจำนองหรือขายให้กับนายทุน	✓		- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปนโยบายการจัดสรรที่ดิน ดังนี้ ๑) ศึกษาเพื่อกำหนดเป้าหมายและแนวทางการใช้ที่ดินที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศและศักยภาพของพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การสร้างสมดุลทางธรรมชาติและการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน รวมทั้งการแปลงเป้าหมายและแนวทางการใช้ที่ดินที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศไปสู่การปฏิบัติ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ๒) ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบาย แผน และมาตรการด้านการบริหารจัดการที่ดิน โดยได้มีการกำหนดสัดส่วนและแนวทางการใช้ ที่ดินแต่ละประเภทที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศและ ศักยภาพของพื้นที่ ๓) จัดทำแผนปฏิบัติการด้านการบริหารจัดการที่ดินเชิงบูรณาการกับแผนพัฒนาระดับพื้นที่ลุ่มน้ำ เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมในระดับพื้นที่ลุ่มน้ำ
		✓	- กรมที่ดิน ขับเคลื่อนการดำเนินการตามนโยบายการจัดสรรที่ดินให้กระจายอย่างเป็นธรรม
๓. ด้านการพัฒนาข้อมูล องค์ความรู้ และเทคโนโลยี			
๓.๑ บูรณาการข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน	✓		- กรมที่ดิน จัดทำฐานข้อมูลที่ดิน ซึ่งแสดงสถานะการถือครองที่ดินของประชาชนในเขตที่ดินของรัฐ ในพื้นที่ ๔๑ จังหวัด จำนวน ๑๑.๘ ล้านแปลง (ยกเว้นพื้นที่ภาคกลางตอนล่างและภาคใต้)

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๓.๒ สนับสนุนการพัฒนาและฟื้นฟูคุณภาพดินโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยผสมผสานวิธีการจัดการปัญหาดินเสื่อมโทรมระหว่างภูมิปัญญาชาวบ้านและวิทยาการสมัยใหม่เข้าด้วยกัน โดยให้มีความเหมาะสมกับลักษณะของพื้นที่ที่แตกต่างกันไป			-
๔. ด้านการเสริมสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ			
๔.๑ ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างเครือข่ายการให้ความรู้ต่อเกษตรกรให้มากยิ่งขึ้น			-
๔.๒ สนับสนุนให้มีการเรียนรู้การบริหารจัดการทรัพยากรดินตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รวมทั้งต่อยอดและขยายผลการดำเนินงานโครงการตามพระราชดำริเพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับพื้นที่ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น			-

สาขาทรัพยากรแร่

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๑. ด้านการปรับปรุงองค์กร กฎหมาย ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติงาน			
๑.๑ ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ โดยให้ท้องถิ่นและชุมชนเข้ามามีอำนาจและส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ			-
๒. ด้านการกำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการ			
๒.๑ ปรับปรุงนโยบายการจัดการทรัพยากรแร่ของประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการเยียวยาแก้ไขพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองแร่ในอดีตเพื่อฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม และมีการตรวจสอบเฝ้าระวังผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นอย่างใกล้ชิด รวมทั้งมีการประเมินผลอย่างชัดเจน			-
๒.๒ คำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างรอบด้านในการพิจารณาตัดสินใจในการให้และยกเลิกสัมปทาน โดยยึดหลักการป้องกันไว้ก่อน (Precautionary Principle) และหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle)			-
๓. ด้านการพัฒนาเครื่องมือและกลไกการบริหารจัดการ			
๓.๑ นำหลักการประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจมาใช้ในการจัดการทรัพยากรแร่			-
๓.๒ กำหนดให้มีการประเมินต้นทุนค่าเสียโอกาสการใช้ทรัพยากรในอนาคต ต้นทุนทางสิ่งแวดล้อมที่อาจจะเกิดขึ้นในกระบวนการต่างๆ และมูลค่าผลกระทบที่เกิดกับสิ่งแวดล้อม เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาประทานบัตรและอาชญาบัตร			-
๓.๓ เผยแพร่ความรู้ด้านแนวทางในการประเมินค่าความเสียหายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้ที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมเพื่อเป็นแนวทางในการประเมินค่าความเสียหายที่เกิดขึ้นในชั้นศาล			-

สาขาพลังงาน

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๑. ด้านการปรับปรุงองค์กร กฎหมาย ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติงาน			
๑.๑ ดำเนินการตามแผนพลังงานในภาพรวม (Thailand Integrated Energy Blueprint)	✓		- กระทรวงพลังงาน ดำเนินการจัดทำแผนบูรณาการพลังงานของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๗๙ (Thailand Integrated Energy Blueprint: TIEB 2015-2036) ประกอบด้วย ๕ แผน ได้แก่ แผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๗๙ (Thailand Power Development Plan: PDP 2015) แผนอนุรักษ์พลังงาน (Energy Efficiency Plan: EEP 2015) แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๗๙ (Alternative Energy Development Plan: AEDP 2015) แผนบริหารจัดการก๊าซธรรมชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๗๙ (Gas Plan 2015) และแผนบริหารจัดการน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๗๙(Oil Plan 2015) ซึ่งครอบคลุมมิติทางด้านพลังงานและห่วงโซ่คุณค่าอย่างครบถ้วน และมอบหมายหน่วยงานระดับกรมให้เป็นเจ้าภาพผลักดันแผนย่อยแต่ละด้านให้บรรลุตามเป้าหมาย รวมทั้งมีการติดตามผลการดำเนินงาน โดยจะเริ่มจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นต้นไป
		✓	- กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ได้รับมอบหมายจากกระทรวงพลังงานให้เป็นเจ้าภาพผลักดันแผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๗๙ (Alternative Energy Development Plan: AEDP 2015) ซึ่งเป็นแผนย่อยในแผนบูรณาการพลังงานของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๗๙ (Thailand Integrated Energy Blueprint: TIEB 2015-2036) ให้บรรลุตามเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๑.๒ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการอนุรักษ์พลังงานและการใช้พลังงานทดแทน เช่น การปรับปรุงระบบขนส่งมวลชนและกระบวนการเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการ รวมทั้งการอำนวยความสะดวกด้านการเชื่อมต่อระหว่างการเดินทางในรูปแบบต่างๆ เป็นต้น			-
๑.๓ ป้องกันและแก้ไขผลกระทบจากกิจการผลิตพลังงานอย่างจริงจัง			-
๒. ด้านการกำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการ			
๒.๑ ผลักดันการเพิ่มอัตราส่วนการใช้พลังงานทดแทนประเภทต่างๆ ที่มีอยู่ในประเทศ อาทิ พลังงานชีวมวล พลังงานแสงอาทิตย์ และพลังงานจากขยะ โดยเฉพาะในภาคการผลิตไฟฟ้าและภาคการขนส่ง		✓	- กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ส่งเสริมการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ โดยการจัดทำโครงการส่งเสริมการใช้น้ำร้อนพลังงานแสงอาทิตย์ด้วยระบบผสมผสาน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นต้นมา
	✓		- สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน ดำเนินการปรับปรุงนโยบายการส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน (Feed In Tariff) ซึ่งเป็นมาตรการส่งเสริมการรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนประเภทหนึ่งที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในต่างประเทศ เพื่อจูงใจให้ผู้ประกอบการเอกชนเข้ามาลงทุนในธุรกิจโรงไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียน
๒.๒ สนับสนุนและพัฒนาประสิทธิภาพการใช้พลังงานหมุนเวียนโดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น และเพิ่มทางเลือกและแรงจูงใจในการใช้พลังงานหมุนเวียนระดับครัวเรือนและชุมชนที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่	✓		- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ให้การสนับสนุนการดำเนินการดังนี้ ๑) การจัดการของเสียอินทรีย์ในครัวเรือน ด้วยระบบหมักแบบไร้อากาศโดยอาศัยการทำงานของจุลินทรีย์ในการเปลี่ยนขยะอินทรีย์เป็นก๊าซชีวภาพเพื่อทดแทนการใช้ก๊าซหุงต้ม ซึ่งช่วยลดการใช้พลังงาน รวมทั้งช่วยให้ชุมชนสามารถสร้างต้นทุนพลังงานทางเลือกที่ผลิตได้เองในชุมชน ๒) การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพลังงานเชื้อเพลิงชีวมวลจากเศษเปลือกมะม่วงหิมพานต์ที่เหลือทิ้งจากกระบวนการแปรรูป สำหรับใช้เป็นแหล่ง

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
			พลังงานในชุมชน เพื่อให้เกิดการพึ่งพาตนเองด้านพลังงาน ลดค่าใช้จ่ายภาคครัวเรือนด้านพลังงาน และเกิดการพัฒนาศักยภาพชุมชนในการจัดการเศษเหลือทิ้งทางการเกษตรหลังจากการแปรรูป ๓) การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตก๊าซชีวภาพจากมูลสัตว์ภายในครัวเรือน โดยการอบรม สาธิต และฝึกปฏิบัติการทำบ่อแก๊สชีวภาพในพื้นที่อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งช่วยให้เกษตรกรสามารถนำแก๊สชีวภาพที่ผลิตได้ไปใช้ทดแทนก๊าซหุงต้มเพื่อการประกอบอาหารในครัวเรือน และประหยัดน้ำมันเชื้อเพลิงในการออกไปซื้อพลังงาน
๒.๓ สร้างความร่วมมือในการขยายโครงข่ายพลังงานในกลุ่มประเทศอาเซียน รวมถึงการวางแผนอนุรักษ์พลังงานและพลังงานทดแทนในระดับภูมิภาค			-
๓. ด้านการพัฒนาเครื่องมือและกลไกการบริหารจัดการ			
๓.๑ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการติดฉลากแสดงประสิทธิภาพในการใช้พลังงาน		✓	- กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ดำเนินการส่งเสริมเครื่องจักรและอุปกรณ์ประสิทธิภาพสูงและวัสดุเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน โดยการติดฉลาก ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้มอบฉลากประหยัดพลังงานประสิทธิภาพสูง จำนวน ๘ ผลิตภัณฑ์ แก่ผู้ประกอบการ จำนวน ๔๗ ราย สินค้าจำนวน ๗๕ ยี่ห้อ และ ๑,๕๒๒ รุ่น รวมฉลากทั้งสิ้น ๕,๑๕๖ ล้านใบ ซึ่งคิดเป็นศักยภาพในการประหยัดพลังงานได้ ๒๐๗,๙๓๕ ktoe และคิดเป็นมูลค่า ๖,๙๖๗ ล้านบาท/ปี ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวถือเป็นการยกมาตรฐานผลิตภัณฑ์ด้านพลังงานในประเทศอีกทางหนึ่ง

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๓.๒ ผลักดันการบังคับใช้มาตรฐานการกำหนดการใช้พลังงานขั้นต่ำ (Energy Efficiency Resource Standard)	✓	✓	- กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ดำเนินการดังนี้ ๑) ออกกฎกระทรวงพลังงานกำหนดมาตรฐานประสิทธิภาพขั้นสูงสำหรับเครื่องจักร อุปกรณ์และวัสดุอุปกรณ์เพื่อการอนุรักษ์พลังงาน จำนวน ๒๘ ผลิตภัณฑ์ และนำร่างมาตรฐานประสิทธิภาพพลังงานขั้นต่ำ หรือมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเฉพาะด้านประสิทธิภาพพลังงาน สำหรับเครื่องจักร อุปกรณ์และวัสดุเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน ส่งให้สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) โดย สมอ. นำไปประกาศใช้ ๑๘ ผลิตภัณฑ์ ๒) จัดทำร่างกฎกระทรวงพลังงาน จำนวน ๕๖ ผลิตภัณฑ์ และประกาศมาตรฐานประสิทธิภาพขั้นสูงสำหรับเครื่องจักร อุปกรณ์และวัสดุอุปกรณ์เพื่อการอนุรักษ์พลังงาน จำนวน ๑๘ ผลิตภัณฑ์ โดยจัดทำร่างมาตรฐานประสิทธิภาพพลังงานขั้นต่ำ ส่งให้ สมอ. แล้ว ๔๔ ผลิตภัณฑ์
๓.๓ กำหนดมาตรการใช้พลังงานในภาคการขนส่งอย่างมีประสิทธิภาพ			-
๓.๔ นำมาตรการทางเศรษฐศาสตร์มาใช้สร้างแรงจูงใจในด้านพลังงาน เช่น การใช้มาตรการทางภาษีในการแก้ปัญหามลพิษที่เกิดจากการใช้พลังงาน การลดภาษีการส่งเสริมด้านการลงทุนด้านการพัฒนาพลังงานทดแทน การใช้มาตรการทางภาษีและให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อส่งเสริมเทคโนโลยีประหยัดพลังงานในภาคอุตสาหกรรม เป็นต้น	✓		- กระทรวงการคลัง โดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ออกพระราชกฤษฎีกาตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ ๕๓๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ สำหรับค่าใช้จ่ายเพื่อการได้มาซึ่งทรัพย์สินประเภทวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องจักรกลที่มีผลต่อการประหยัดพลังงานได้ ๑.๒๕ เท่า เพื่อเป็นการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน และลดภาระค่าใช้จ่ายของภาครัฐในการแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม โดยบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลสามารถหักลดหย่อนภาษีและค่าใช้จ่ายได้ในช่วงระหว่างวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๔ - ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๕

สงวนลิขสิทธิ์

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
		✓	- กระทรวงพลังงาน ส่งเสริมและกระตุ้นการพัฒนาพลังงานทดแทน โดยการปรับปรุงมาตรการส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน โดยประกาศหยุดคำร้องขอขายไฟฟ้าในระบบ Adder และเปลี่ยนเป็นระบบ Feed in Tariff (FIT) เพื่อให้สอดคล้องกับต้นทุนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนแต่ละประเภท และเพื่อไม่ให้เกิดภาระค่าไฟฟ้าแก่ประชาชนมากเกินไป โดยมาตรการดังกล่าวส่งผลให้ผู้ประกอบการสามารถดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่องตลอดอายุสัญญา ทำให้ภาครัฐสามารถวางแผนการจัดหาไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนได้อย่างชัดเจน ขณะเดียวกัน ผู้ประกอบการจะมีผลตอบแทนจากการลงทุนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับต้นทุนการผลิต ทำให้เกิดความเป็นธรรมทั้งต่อผู้ประกอบการและผู้ใช้ไฟฟ้า
	✓		- การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ดำเนินโครงการเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์และใช้พลังงานอย่างประหยัด ดังนี้ ๑) โครงการฉลากประหยัดไฟเบอร์ ๕ ต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ๒) โครงการส่งเสริมการใช้หลอดไฟประหยัดพลังงาน (หลอด LED) โดยเริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. ๒๕๕๖
	✓		- กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ดำเนินโครงการเงินหมุนเวียนเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและพลังงานทดแทน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ รวม ๖ ระยะ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนทางการเงินในการกระตุ้นส่งเสริม และผลักดันให้เกิดการลงทุนด้านอนุรักษ์พลังงานและพลังงานทดแทน โดยดำเนินการผ่านทางสถาบันการเงินต่างๆ ซึ่งช่วยลดการใช้พลังงานและปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์

สงวนลิขสิทธิ์

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๔. ด้านการพัฒนาข้อมูล องค์ความรู้ และเทคโนโลยี			
๔.๑ สนับสนุนให้มีการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้พลังงาน และ/หรือ เทคโนโลยีที่ช่วยเพิ่มการใช้พลังงานทางเลือกหรือพลังงานทดแทน และส่งเสริมการเรียนรู้เทคโนโลยีให้กับผู้ผลิตรายใหม่ๆ	✓		- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ให้การสนับสนุนการทำวิจัยเกี่ยวกับพลังงาน ดังนี้ ๑) การวิจัยและพัฒนาจัดสร้างระบบฐานข้อมูลกลางด้านพลังงานหมุนเวียนเพื่อเชื่อมโยงและสามารถเข้าถึงข้อมูลทั้งระบบ การวิจัยเชิงนโยบายศึกษากลไกหรือกระบวนการให้เกิดโรงไฟฟ้าชีวมวลชุมชนแบบครบวงจร การวิจัยสำรวจศักยภาพพลังงานลมในระดับพื้นที่เฉพาะแหล่ง เพื่อการลงทุนติดตั้งกังหันลมขนาดใหญ่ในพื้นที่นอกชายฝั่ง (Off Shore) ฝั่งอ่าวไทยและบนเกาะ การวิจัยพัฒนา รวบรวมและสร้างฐานข้อมูลกลางงานวิจัยลมทั้งระบบของประเทศ และการวิจัยเชิงนโยบายการใช้พลังงานทางเลือกในภาคขนส่งในระยะ ๑๐ ปีของประเทศ การวิจัยเชิงนโยบายการทบทวนส่วนเพิ่มราคารับซื้อไฟฟ้าของพลังงานทางเลือกชนิดต่างๆ ของประเทศ รวมทั้งการประเมินศักยภาพพลังงานทางเลือกที่ได้ และทบทวนส่วนเพิ่มราคารับซื้อไฟฟ้าตามอัตราที่เพิ่มขึ้นในระดับต่างๆ เป็นต้น ๒) โครงการศูนย์เรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีอาชีพทางเลือกตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง : การผลิตแก๊สชีวภาพ เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตแก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์ให้แก่เกษตรกรและผู้สนใจ เพื่อลดปัญหามลพิษจากมูลสัตว์ในชุมชน และเป็นศูนย์เรียนรู้ในเรื่องการผลิตแก๊สชีวภาพ เพื่อให้ชุมชนมีสิ่งแวดล้อมและสุขภาพที่ดี รวมทั้งสามารถนำไปเผยแพร่และขยายผลสู่ชุมชนอื่นต่อไป

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๔.๒ เผยแพร่ข้อมูลการผลิตพลังงานจากแหล่งต่างๆ ในอนาคตอย่างรอบด้าน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	✓		- กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ดำเนินการดังนี้ ๑) จัดตั้งศูนย์บริการด้านพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน เพื่อเป็นศูนย์ทางวิชาการสำหรับให้คำปรึกษาและแนะนำ รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นและตอบข้อสงสัยปัญหาด้านพลังงานทดแทนและการอนุรักษ์พลังงาน รวมทั้งให้บริการเอกสารเผยแพร่ความรู้ด้านพลังงานทดแทนและการอนุรักษ์พลังงาน โดยมีทั้งสิ้น ๑๐ แห่ง กระจายอยู่ทั่วประเทศ ซึ่งสามารถติดต่อได้ทั้งทางโทรศัพท์และผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Facebook) ชื่อ Dede Redp ๒) ให้บริการข้อมูลผ่านเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ โดยการนำเทคโนโลยีภูมิสารสนเทส (Geo-Informics) มาใช้ในการนำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูลด้านพลังงานทดแทนและการอนุรักษ์พลังงาน ในรูปแบบ GIS Web Application และนำเสนอผ่านเว็บไซต์ของกรม (http://www.dede.go.th) รวมทั้งจัดทำแผนที่การใช้พลังงานทดแทนของประเทศไทย โดยรวบรวมข้อมูลโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนจากพลังงานแสดงอาทิตย์ ชีวมวล ขยะ ก๊าซชีวภาพ รวมถึงที่ตั้งโรงงานผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายและมาตรการสนับสนุนและส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชน เพื่อให้บรรลุตามแผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก
๕. ด้านการเสริมสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ			
๕.๑ ให้ภาคเอกชนและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผนพลังงานในภาพรวม (Thailand Integrated Energy Blueprint)			-

สำเนาถูกต้อง

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๕.๒ กระจายความรับผิดชอบด้านการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานไปสู่ภาคส่วนต่างๆ ในสังคม และส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พลังงานให้มากขึ้น	✓		- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ดำเนินโครงการจัดการพลังงานแบบสมบูรณ์ (Total Energy Management: TEM) เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการใช้พลังงานสำหรับอุตสาหกรรม โดยมีการอบรมกระตุ้นจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์พลังงานและหลักการจัดการ พลังงาน รวมทั้งให้คำปรึกษาแนะนำการปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้พลังงาน และระบบการจัดการพลังงาน ซึ่งช่วยให้วิสาหกิจอุตสาหกรรมภาคการผลิตได้รับการส่งเสริมและพัฒนาการประกอบการ รวมทั้งช่วยลดต้นทุนด้านการใช้พลังงาน
		✓	- กระทรวงพลังงาน จัดโครงการต้นกล้าพลังงาน เป็นประจำทุกปี เพื่อผลักดันให้เยาวชนทั่วประเทศ ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และอาชีวศึกษา เข้าร่วมการประกวดสิ่งประดิษฐ์ที่มีนวัตกรรมในการอนุรักษ์พลังงาน รวมทั้งร่วมเข้าค่ายและทำกิจกรรมด้านพลังงาน

สนง-บรรพ-๑๐๘

สาขาทรัพยากรป่าไม้

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๑. ด้านการปรับปรุงองค์กร กฎหมาย ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติงาน			
๑.๑ เพิ่มความเข้มงวดในการติดตามตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรป่าไม้	✓		- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ใช้มาตรการทางกฎหมายดำเนินการกับผู้บุกรุกป่าไม้อย่างเข้มงวด ตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)
๑.๒ กำหนดให้มีการศึกษาและแยกแยะปัญหาในแต่ละพื้นที่ให้ชัดเจน เพื่อให้สามารถกำหนดแนวทางในการฟื้นฟูระบบนิเวศป่าไม้ ป่าชายเลน ที่มีสภาพเสื่อมโทรม และแก้ปัญหาในแต่ละพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม			-
๑.๓ เร่งรัดการกำหนดแนวเขตป่าไม้ ตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้ให้เป็นไปตามเงื่อนไข และติดตามเฝ้าระวังโดยใช้เทคโนโลยีผสมผสานกับการมีส่วนร่วมของชุมชน	✓		- กรมป่าไม้มีการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลแปลงที่ดินและฐานข้อมูลราษฎรที่อยู่อาศัยหรือทำกินในพื้นที่ป่าไม้ และข้อมูลพื้นที่ป่าเสื่อมสภาพในป่าสงวนแห่งชาติ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖ โดยดำเนินการครบทั้งประเทศแล้ว
๒. ด้านการกำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการ			
๒.๑ บูรณาการนโยบายและการดำเนินงานด้านป่าไม้ร่วมกับการดำเนินงานด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการกำหนดนโยบายและมาตรการต่างๆ ในการอนุรักษ์ป่าไม้ เช่น นโยบายด้านการเกษตร การท่องเที่ยว เป็นต้น	✓		- คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย (กบอ.) อนุมัติแผนแม่บทการฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าและระบบนิเวศ ๒๕ ลุ่มน้ำ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ เพื่อฟื้นฟูและอนุรักษ์พื้นที่ต้นน้ำ-กลางน้ำ-ปลายน้ำ ที่มีสภาพเสื่อมโทรมหรือไม่มีสภาพป่าและพื้นที่ชายฝั่งทะเล ให้ฟื้นคืนสภาพป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์ ไม่น้อยกว่า ๑ ล้านไร่ ภายในระยะเวลาดำเนินงาน ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๖๐)
	✓		- กรมป่าไม้ ดำเนินโครงการฟื้นฟูระบบนิเวศในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งอยู่ภายใต้แผนบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูระบบนิวเศ โดยการปลูกป่าเนื้อที่ ๑๐,๐๐๐ ไร่ ในพื้นที่ป่าต้นน้ำ

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๓. ด้านการพัฒนาเครื่องมือและกลไกการบริหารจัดการ			
๓.๑ สนับสนุนการใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลรักษาป่าไม้			-
๔. ด้านการพัฒนาข้อมูล องค์ความรู้ และเทคโนโลยี			
๔.๑ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการฟื้นฟูระบบนิเวศ โดยให้มีการบูรณาการร่วมกันระหว่างองค์ความรู้ในสาขาต่างๆ			-
๕. ด้านการเสริมสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ			
๕.๑ สร้างจิตสำนึกและให้ความรู้ในการอนุรักษ์ป่าไม้ โดยการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน เยาวชน หน่วยงานต่างๆ และภาคเอกชน ได้เข้าใจถึงความสำคัญและตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรป่าไม้	✓		- กรมป่าไม้ ดำเนินการดังนี้ ๑) ส่งเสริมการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในรูปแบบป่าชุมชน ๒) ส่งเสริมบทบาทของภาคเอกชนในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ป่าไม้ ผ่านกิจกรรมความรับผิดชอบของภาคธุรกิจ (Corporate Social responsibility : CSR)
๕.๒ สนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคเอกชนในการดูแลและอนุรักษ์ป่า รวมทั้งการจัดทำแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืน		✓	- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม จัดทำแผนบูรณาการป่าไม้และหมอกควันเพื่อประชาสัมพันธ์ รณรงค์ สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการลดการเผาในที่โล่งและหมอกควัน โดยดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ จนถึงปัจจุบัน โดยมีการพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพและองค์ความรู้ของศูนย์เรียนรู้หมู่บ้านต้นแบบปลอดการเผา รวมทั้งส่งเสริมให้เครือข่ายภาคีอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทสม.) และชุมชนร่วมกันลดไฟป่าและลดหมอกควันจากการเผาในที่โล่ง ในพื้นที่ ๙ จังหวัดภาคเหนือตอนบน

สาขาทรัพยากรน้ำ

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๑. ด้านการปรับปรุงองค์กร กฎหมาย ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติงาน			
๑.๑ ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และกระจายอำนาจการจัดสรรทรัพยากรน้ำมาสู่คณะกรรมการลุ่มน้ำในระดับต่างๆ			-
๑.๒ มุ่งเน้นการบริหารจัดการระบบน้ำเชิงบูรณาการ โดยการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งในเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และเชิงระบบนิเวศ ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ รวมทั้งปรับปรุงการจัดการทรัพยากรน้ำในทุกลุ่มน้ำ ให้มีความสอดคล้องกัน ปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้น้ำทั้งในด้านอุปโภคและบริโภคและระบบชลประทาน			-
๑.๓ พัฒนาโครงข่ายการจัดการน้ำในระดับลุ่มน้ำย่อย รวมทั้งเชื่อมต่อแหล่งน้ำ-พื้นที่ท่วม-พื้นที่แล้ง โดยใช้แนวคิดการเชื่อมโยงระบบน้ำ ปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกตามศักยภาพพื้นที่ เพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนและความจุเก็บกัก			-
๑.๔ พัฒนาและเพิ่มศักยภาพแหล่งน้ำกักเก็บที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพในการกักเก็บและระบายน้ำเพิ่มขึ้น โดยให้ความสำคัญในการปรับปรุงและสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กในชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเอง	✓		- กรมทรัพยากรน้ำ ดำเนินการวางแผนการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน ภายใต้แผนงานโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๗๐ โดยมีเป้าหมายในการฟื้นฟูและเพิ่มสามารถกักเก็บน้ำของประเทศ
	✓		- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล จัดทำแผนแม่บทในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งน้ำบาดาลและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ โดยกำหนดให้ภาครัฐ เอกชน และประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เพื่อให้สามารถนำทรัพยากรน้ำบาดาลมาใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๑.๕ ควบคุมและบังคับให้มีการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีหรือกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำอย่างเข้มงวด และมีบทลงโทษอย่างรุนแรงต่อการตัดไม้ทำลายป่าต้นน้ำลำธาร			-
๒. ด้านการกำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการ			
๒.๑ ปรับปรุงแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในทุกลุ่มน้ำอย่างเป็นระบบ ทั้งในด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ การบรรเทาภัยแล้งและน้ำท่วม และการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรน้ำ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพียงพอต่อความต้องการในด้านต่างๆ รวมถึงมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด	✓		- กรมชลประทานจัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำด้านชลประทานในภาพรวมทั่วประเทศ รวมทั้งจัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำและการเพาะปลูกพืช (ฤดูฝน/ฤดูแล้ง) และแผนการป้องกันและบรรเทาภัยอันเกิดจากน้ำ (ฤดูฝน) เป็นประจำทุกปี
		✓	- กรมทรัพยากรน้ำ อยู่ระหว่างดำเนินโครงการศึกษาการพัฒนาการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบแหล่งน้ำและทางน้ำธรรมชาติอย่างเหมาะสมและยั่งยืน โดยมีการจัดทำรายงานยุทธศาสตร์ (Road Map) รายงานแผนหลักการพัฒนา (Master Plan) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบแหล่งน้ำและทางน้ำธรรมชาติอย่างเหมาะสมและยั่งยืน ทั้งในด้านการกักเก็บน้ำ การควบคุมน้ำ การชะลอน้ำ การระบายน้ำ การรักษาระบบนิเวศ การป้องกันน้ำท่วม ภัยแล้ง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการขนส่งทางน้ำ ของแม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมทั้งจัดทำแผนที่แสดงผลการวิเคราะห์จากแบบจำลองคณิตศาสตร์ของทางเลือกต่างๆ สำหรับการตัดสินใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบแหล่งน้ำและทางน้ำธรรมชาติอย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
	✓		- คณะกรรมการกำหนดนโยบายและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำ ๑๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๙) เพื่อเป็นกรอบนโยบายและแผนงานในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย ภัยแล้ง และคุณภาพน้ำของประเทศอย่างมีเอกภาพและบูรณาการ เพื่อให้ประชาชนมีน้ำอุปโภคและบริโภคอย่างพอเพียง ด้วยการวางแผนพัฒนาแหล่งน้ำชุมชนให้มีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการ และเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน
๒.๒ กำหนดให้มีการศึกษาวางแผนการจัดการแหล่งน้ำขนาดใหญ่ เพื่อเป็นการรองรับการใช้น้ำระยะยาว โดยคำนึงถึงผลกระทบต่างๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งทางด้านสังคมและสภาพแวดล้อม	✓		- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้ให้การสนับสนุนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรน้ำ ได้แก่ ๑) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบและกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศที่มีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และเน้นการกำหนดแนวทางการใช้น้ำในอนาคตของประเทศอย่างมีทิศทางที่ชัดเจนและถูกต้อง ๒) การวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ในเชิงบูรณาการศาสตร์ทางอุตินิยมวิทยา อุทกวิทยา และชลศาสตร์ ทั้งลุ่มน้ำหลักและลุ่มน้ำรอง โดยการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยหรือการใช้แบบจำลองที่เหมาะสมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และสามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการน้ำที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ๓) การวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ในการบูรณาการระหว่างน้ำใต้ดินและน้ำผิวดินในการจัดการน้ำ เพื่อเพิ่มต้นทุนน้ำสำหรับอุปโภคบริโภค โดยเฉพาะพื้นที่ซึ่งมีข้อจำกัดของทรัพยากรน้ำ

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
	✓		- กรมชลประทาน จัดทำแผนการบริหารจัดการเขื่อนเก็บน้ำหลัก และการจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำของประเทศ
๒.๓ ส่งเสริมการพัฒนาแผนความร่วมมือในการอนุรักษ์ฟื้นฟูระบบนิเวศป่าต้นน้ำ			-
๒.๔ บูรณาการแผนงานและการทำงานของหน่วยงานของรัฐในการป้องกันและแก้ไขปัญหาทรัพยากรน้ำ		✓	- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยมีกรมทรัพยากรน้ำเป็นหน่วยงานกลาง โดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกรมทรัพยากรน้ำบาดาล มี ๓ ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต และยุทธศาสตร์ที่ ๖ การบริหารจัดการ
๓. ด้านการพัฒนาเครื่องมือและกลไกการบริหารจัดการ			
๓.๑ พัฒนากลไกและกระบวนการจัดการทรัพยากรน้ำเชิงบูรณาการที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย			-
๓.๒ ควบคุม ส่งเสริม หรือสนับสนุนการใช้มาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ			-
๓.๓ ส่งเสริมให้มีการปลูกต้นไม้และมีมาตรการรักษาป่าธรรมชาติ โดยเฉพาะในแหล่งต้นน้ำลำธารตามธรรมชาติ เพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้			-
๔. ด้านการพัฒนาข้อมูล องค์ความรู้ และเทคโนโลยี			
๔.๑ ศึกษารูปแบบการใช้น้ำร่วมรายกลุ่มพื้นที่ชลประทาน เพื่อให้สามารถนำมาประเมินรูปแบบการใช้น้ำร่วมรายพื้นที่ ซึ่งสามารถขยายผลไปใช้ในโครงการชลประทานพื้นที่อื่นได้ อันเป็นการเพิ่มทางเลือกในการจัดการและเสริมระบบจัดสรรน้ำ/การใช้น้ำได้ดียิ่งขึ้น			-

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๔.๒ พัฒนาระบบวิเคราะห์สถานการณ์น้ำโดยคำนึงถึงความเสี่ยงของแต่ละพื้นที่ด้วยการสนับสนุนการใช้ระบบสารสนเทศและการบูรณาการข้อมูลที่ทันสมัยระหว่างหน่วยงาน สำหรับใช้ในการวางแผนกำกับและติดตามสถานการณ์น้ำที่เป็นเกณฑ์และมาตรฐานเดียวกันทั้งระบบ และกำหนดแผนงานและโครงการตามความจำเป็นและระดับความรุนแรงของปัญหา		✓	- กรมทรัพยากรน้ำ อยู่ระหว่างดำเนินโครงการศึกษาการพัฒนาการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบแหล่งน้ำและทางน้ำธรรมชาติอย่างเหมาะสมและยั่งยืน โดยมีการจัดทำแผนที่ภูมิประเทศแสดงลักษณะทางอุทกศาสตร์ของแม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง รวมทั้งแผนที่แสดงการเกิดปัญหาภัยแล้ง อุทกภัย พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งและอุทกภัย รวมทั้งคุณภาพน้ำ ทั้ง ๒๕๔ ลุ่มน้ำสาขา และแบบจำลองคณิตศาสตร์สำหรับการตัดสินใจ (Decision Support System: DSS) ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS) และระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (Management Information System: MIS) สำหรับการบริหารจัดการระบบแหล่งน้ำและทางน้ำธรรมชาติอย่างเป็นระบบ
๔.๓ ส่งเสริมการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำและนำผลการศึกษาไปใช้ในการจัดสรรน้ำในรายฤดู โดยพิจารณาจากสัดส่วนการใช้น้ำในแต่ละสาขา	✓		- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ให้การสนับสนุนการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำ อาทิ ๑) โครงการการกำหนดทิศทางของนโยบายและแผนหลักการบริหารจัดการน้ำระดับประเทศ และการวิจัยเพื่อลดผลกระทบจากภัยพิบัติ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาโครงสร้างขององค์กรหลักและองค์กรเครือข่ายด้านการบริหารจัดการน้ำของประเทศ รวมทั้งกฎหมายที่ใช้ในการสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ทั้งในสภาวะปกติและสภาวะฉุกเฉิน พัฒนาต้นแบบทางคณิตศาสตร์เพื่อประเมินความเสียหายและเบี้ยประกันที่เป็นธรรม ตลอดจนศึกษาสภาพการเกิดภัยพิบัติ ครอบคลุมกรณีน้ำท่วม ภัยแล้ง ดินถล่ม และน้ำเน่าเสีย เพื่อเสนอแนะดัชนีภัยแล้งรวมที่เหมาะสมกับประเทศไทย ซึ่งสามารถนำไปใช้ประกอบการพิจารณากำหนด

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
		✓	ทิศทางการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศที่เหมาะสมต่อไป ๒) โครงการการต่อยอดผลงานวิจัยการบริหารจัดการลุ่มน้ำแม่ออนสู่แผนปฏิบัติการพัฒนาลุ่มน้ำแบบบูรณาการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอแม่ออนและอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีการนำฐานข้อมูลภูมิสารสนเทศระบบน้ำธรรมชาติและระบบชลประทาน รวมทั้งแผนที่ความเสี่ยงภาวะแห้งแล้งและอุทกภัย มาจัดทำแผนที่อธิบายสถานการณ์ปัญหาร่วมกับชุมชนในพื้นที่และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งประเมินภาวะความสมดุลของน้ำท่าและปริมาณความต้องการใช้น้ำ โดยจะมีการร่วมร่างแผนที่แผนปฏิบัติการเชิงพื้นที่ แผนบริหารจัดการลุ่มน้ำและร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น เพื่อควบคุมการใช้ทรัพยากรของชุมชนในพื้นที่และหน่วยงานภายนอก
	✓		- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล โดยกองทุนพัฒนาน้ำบาดาล ให้การสนับสนุนเงินทุนศึกษาวิจัยเพื่อการอนุรักษ์น้ำบาดาล ให้แก่สถาบันการศึกษาและภาคเอกชน ได้แก่ โครงการระบบผสมผสานสำหรับการบริหารจัดการเพื่อลดการใช้น้ำบาดาลในอุตสาหกรรมแปรรูปไก่และสุกร ของมหาวิทยาลัยนเรศวร และโครงการการศึกษาการใช้น้ำบาดาลอย่างมีประสิทธิภาพในภาคอุตสาหกรรมเพื่อการพัฒนาและอนุรักษ์น้ำบาดาล กรณีศึกษา : อุตสาหกรรมฟอกย้อมและอุตสาหกรรมเยื่อกระดาษ ของสถาบันน้ำเพื่อความยั่งยืน สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๔.๔ พัฒนาความรู้ด้านทรัพยากรน้ำในทุกระดับของชุมชน และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและสามารถพึ่งพาตนเองได้		✓	- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ให้การสนับสนุนการวิจัยโครงการการบูรณาการความรู้แบบสหวิทยาการเพื่อการจัดการอุทกภัยของจังหวัดสงขลา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบข้อมูลเตือนภัยและแผนการจัดการน้ำท่วมแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่เสี่ยงของจังหวัดสงขลา รวมทั้งถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่ได้ลงสู่ระดับชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีความสามารถในการบริหารจัดการเองได้ในระดับปฐมภูมิ
	✓		- กรมทรัพยากรน้ำ ดำเนินโครงการพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านทรัพยากรน้ำ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ -๒๕๕๗ โดยมี ๓๒ โครงการย่อย
	✓		- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ให้การสนับสนุนการจัดการองค์ความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีการบริหารจัดการน้ำระดับชุมชน ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ในพื้นที่จังหวัดพะเยา โดยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อหาแนวทางในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นรูปธรรมให้สอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศและภูมิสังคมมากที่สุด จากการดำเนินงานทำให้ได้รูปแบบการบริหารจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพและแผนการบริหารจัดการน้ำตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ที่สามารถนำไปใช้ได้จริง รวมทั้งคู่มือและสื่อการเรียนรู้อย่างง่าย เพื่อเป็นแบบจำลองให้กับการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่อื่นๆ ของจังหวัดพะเยา

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๕. ด้านการเสริมสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ			
๕.๑ สร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการดำเนินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งน้ำกักเก็บ พื้นที่ชลประทาน และแหล่งน้ำเพื่อชุมชน เช่น ๑) ร่วมกันศึกษาค้นคว้าหาสาเหตุและปัญหาของทรัพยากรน้ำในชุมชนนั้นๆ รวมไปถึงผลกระทบต่อชุมชน และความต้องการแก้ไขปัญหาของชุมชน ๒) ให้ชุมชนได้เสนอวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาเรื่องน้ำของชุมชน ๓) ร่วมลงทุนในกิจกรรม โครงการของชุมชนที่มุ่งพัฒนาแหล่งน้ำ ๔) ร่วมควบคุม ติดตาม และประเมินผลกิจกรรมและโครงการที่ได้ดำเนินไว้ เสนอแนะแนวทางแก้ไขและพัฒนาเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ได้ต่อไป เป็นต้น			-
๕.๒ เสริมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์น้ำและแหล่งน้ำ การใช้น้ำอย่างประหยัด โดยการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนและหน่วยงานต่างๆ ถึงความสำคัญของแหล่งน้ำและพื้นที่ชุ่มน้ำ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนและการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำและพื้นที่ชุ่มน้ำ ทั้งที่มีอยู่เดิมและสร้างขึ้นใหม่		✓	- กรมทรัพยากรน้ำ ดำเนินการดังนี้ ๑) ดำเนินโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำ ๒) สนับสนุน และส่งเสริมให้ชุมชนและประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และปลูกฝังจิตสำนึก ให้ตระหนักถึงความเป็นเจ้าของในทรัพยากรน้ำ รวมทั้งเรียนรู้กระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบแหล่งน้ำ
๕.๓ สนับสนุนให้เกิดการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้การบริหารจัดการน้ำในระดับประเทศ โดยให้ชุมชนเป็นแกนหลักในการทำงานร่วมกับสถาบันวิชาการ รวมทั้งเครือข่ายการจัดการน้ำระดับพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคม			-

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๕.๔ ผลักดันการจัดตั้งกลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำในท้องถิ่นเพื่อเป็นกลไกในการวางแผนตัดสินใจในการพัฒนาแหล่งน้ำและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุนชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินแผนงาน/โครงการหรือกิจกรรมด้านทรัพยากรน้ำในท้องถิ่น			-
๕.๕ สนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างต่อเนื่อง และผลักดันให้ชุมชนท้องถิ่นมีการสำรวจ/ศึกษา/วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานชุมชนที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำ รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้นำชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบพึ่งตนเองภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีพื้นบ้านที่เหมาะสมในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำในชุมชน			-
๕.๖ ส่งเสริมสถานศึกษาในการจัดการหลักสูตรการจัดการทรัพยากรน้ำและสิ่งแวดล้อมระดับท้องถิ่น			-

สงวนลิขสิทธิ์

สาขาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๑. ด้านการปรับปรุงองค์กร กฎหมาย ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติงาน			
๑.๑ บัญญัติอำนาจและหน้าที่ที่ชัดเจนของแต่ละฝ่ายหรือหน่วยงานในการบังคับใช้กฎหมายและการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่เกิดขึ้นอย่างเฉพาะหน้า รวมถึงการตั้งงบประมาณรองรับเหตุการณ์ฉุกเฉินที่ต้องการการแก้ไขโดยด่วน	✓		- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กำหนดให้มีคณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัดสำหรับจังหวัดใดที่มีพื้นที่เพื่อการปลูก การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ และการฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยมีหน้าที่จัดทำและเสนอนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัด ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และประสานงานกับหน่วยงานของรัฐในระดับจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง เพื่อให้มีการดำเนินการหรือปฏิบัติการที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดนั้น ตลอดจนดำเนินการร่วมกับภาคประชาชน ชุมชนชายฝั่ง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการปลูก การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในจังหวัด
๒. ด้านการพัฒนาข้อมูล องค์ความรู้ และเทคโนโลยี			
๒.๑ พัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถให้กับหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบด้านการรักษาความมั่นคงทางทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยพัฒนาระบบฐานข้อมูลของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้มีความทันสมัยและเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้อย่างสะดวกและรวดเร็วมากขึ้น			-

๐๕-๒๕๓๒-๕๔๐

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๒.๒ ส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้า และวิจัยอย่างบูรณาการที่ครอบคลุมทุกมิติ โดยสนับสนุนงานวิจัยที่ศึกษาและหาทางแก้ไขปัญหาในพื้นที่จริง โดยอาศัยความร่วมมือจากภาคประชนชนและหน่วยงานรัฐ เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาอย่างบูรณาการ ยั่งยืน และต่อเนื่อง	✓		- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ให้การสนับสนุนโครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีการฟื้นฟูแนวปะการังด้วยหลักระบบนิเวศ โดยมีการใช้ข้อมูลภูมิอากาศและทะเล เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับศึกษาความสัมพันธ์ของแนวปะการังกับภาวะภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง รวมทั้งถ่ายทอดเทคโนโลยีการฟื้นฟูแนวปะการังให้กับกลุ่มชุมชน เยาวชน และชุมชนประมงพื้นบ้าน โดยดำเนินการในพื้นที่อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘
	✓		- มหาวิทยาลัยมหิดล ดำเนินโครงการเพิ่มประสิทธิผลการจัดการพื้นที่ท่องเที่ยวทางทะเล โดยใช้ตัวชี้วัดในการประเมินผลการจัดการพื้นที่ท่องเที่ยวจากระบบการประเมินที่พัฒนาขึ้น และเสนอแนะกลไกในการบริหารจัดการชายฝั่งให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งจัดทำคู่มือการประเมินผลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการพื้นที่ท่องเที่ยวทางทะเล โดยดำเนินการในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง และพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมจังหวัดเพชรบุรีและประจวบคีรีขันธ์ และพื้นที่เกาะเต่า อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
๓. ด้านการเสริมสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ			
๓.๑ ส่งเสริมและให้ความรู้แก่ชุมชนในการใช้และรักษาทรัพยากรทางทะเลที่เหมาะสมและยั่งยืนกับชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ	✓		- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งดำเนินงานด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนแก่ชุมชนที่อาศัยโดยการพึ่งพาทรัพยากรป่าชายเลน จำนวน ๙๕๕ หมู่บ้าน ดังนี้ ๑) การส่งเสริมการเรียนรู้ ปลูกจิตสำนึก และความเข้าใจด้านป่าชายเลน โดยการจัดกิจกรรม นิทรรศการ และฝึกอบรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่า

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
			ชายเลน และฝึกอบรมแก่ราษฎรพิทักษ์ทะเลและชายฝั่งและเครือข่ายเยาวชนอาสาพิทักษ์ทะเลและชายฝั่ง เป็นต้น ๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายอนุรักษ์ป่าชายเลนแก่ชุมชนที่มีความพร้อม โดยมีการจัดทำกฎ กติกาเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลนโดยเน้นความยั่งยืน ๓) เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กลุ่มเครือข่ายอนุรักษ์ป่าชายเลน ผ่านการจัดสัมมนา ประชุม การประกวดและมอบรางวัลให้แก่โรงเรียนและหน่วยงานท้องถิ่นที่มีการอนุรักษ์ป่าชายเลน ดีเด่น และร่วมกับชุมชนในการรวบรวมองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการจัดการทรัพยากรป่าชายเลนและนำมาบูรณาการกับหลักวิชาการเพื่อการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม
๓.๒ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนที่อาศัยอยู่ใกล้ชายทะเล โดยรณรงค์สร้างจิตสำนึกสาธารณะให้กับกลุ่มคนทุกระดับอย่างเป็นรูปธรรม	✓		- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ดำเนินการดังนี้ ๑) ให้ความรู้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักเรียนนักศึกษา ชุมชน และประชาชน เพื่อให้เกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ผ่านการจัดทำโครงการ/ประชุม/กิจกรรมต่างๆ เป็นประจำ ๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายอนุรักษ์ป่าชายเลนแก่ชุมชนที่มีความพร้อม รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่กลุ่มเครือข่ายดังกล่าวเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนแบบมีส่วนร่วม

สาขาความหลากหลายทางชีวภาพ

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๑. ด้านการปรับปรุงองค์กร กฎหมาย ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติงาน			
๑.๑ ขยายการคุ้มครององค์ประกอบและพื้นที่ความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศต่างๆ ให้ครอบคลุมแหล่งที่อยู่อาศัย แหล่งหากินของชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น และชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามในทะเบียน Thailand Red Data อาทิ การกำหนดเขตคุ้มครองสิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่ง โดยเฉพาะบริเวณแหล่งทรัพยากรอันมีคุณค่าหรือหายาก พื้นที่ที่มีสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมหรือถูกคุกคาม เพื่อกำหนดมาตรการในการจัดการเฉพาะพื้นที่ให้มีความชัดเจน		✓	- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ดำเนินโครงการส่งสัตว์ป่าคืนวนาเพื่อป่าที่สมบูรณ์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นต้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มและฟื้นฟูประชากรสัตว์ป่าให้มีความสมดุลในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ โดยการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าและปล่อยคืนสู่ธรรมชาติ
	✓		- องค์การสวนสัตว์ ดำเนินการอนุรักษ์ถิ่นอาศัยของพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่มีความสำคัญระดับโลก (นกกระเรียนพันธุ์ไทย) ในพื้นที่ภาคการผลิต โดยมีการติดตาม สำรวจ และเก็บข้อมูลประชากรนกกระเรียนพันธุ์ไทยในธรรมชาติ และจัดสร้างพื้นที่ปลอดภัยสำหรับทำรังวางไข่ของนกกระเรียนพันธุ์ไทย นอกจากนี้ยังจัดอบรมเจ้าหน้าที่ขององค์การสวนสัตว์ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช รวมทั้งจัดค่ายเยาวชนอาสาสมัครอนุรักษ์นกกระเรียนพันธุ์ไทย โดยดำเนินการในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์
๑.๒ สนับสนุนการเสริมสร้างสมรรถนะและความเชี่ยวชาญให้แก่นักอนุกรมวิธานและจัดตั้งสถาบันอนุกรมวิธานแห่งชาติเพื่อดำเนินงานวิจัยอนุกรมวิธานพื้นฐานของประเทศไทย			-
๑.๓ จัดตั้งคณะกรรมการสงวนรักษาและคุ้มครองพื้นที่ชุ่มน้ำ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับนานาชาติ			-
๑.๔ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบเพื่อการปกป้องพื้นที่อนุรักษ์ประเภทต่างๆ ให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งเพิ่มมาตรการลงโทษและการกำกับดูแลกิจกรรมที่อาจส่งผลกระทบต่อ			-

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเข้มงวด ตลอดจนเฝ้าระวังการกระทำผิดอย่างเข้มข้น			
๑.๕ ดำเนินงานตามหลักการ เกณฑ์ และวิธีปฏิบัติที่ดีของ Bio Trade Initiative ขององค์การการค้าและการพัฒนา (United Nations Conference on Trade and Development: UNCTAD) ซึ่งเป็นโปรแกรมสนับสนุนการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนควบคู่ไปกับการพัฒนา			-
๒. ด้านการกำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการ			
๒.๑ บูรณาการนโยบายและการดำเนินงานตามข้อตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย โดยการสอดแทรกวิสัยทัศน์ “มีชีวิตอยู่อย่างสอดคล้องปรองดองกับธรรมชาติ” เข้าไปในทุกยุทธศาสตร์ และบูรณาการความวิตกกังวลเรื่องการสูญเสียระบบนิเวศธรรมชาติและการสูญพันธุ์ เข้าสู่ยุทธศาสตร์ลดความยากจน ยุทธศาสตร์ป้องกันภัยพิบัติ ยุทธศาสตร์ป้องกันภัยแล้ง ยุทธศาสตร์ป้องกันภัยน้ำท่วม ยุทธศาสตร์การพัฒนาความเสมอภาคหญิงชาย ฯลฯ ทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ตลอดจนพัฒนานโยบายการคุ้มครองดูแลความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อกำหนดทิศทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ	✓		- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการแจ้งเวียนมติการประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ สมัยที่ ๑๒ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ ใช้เป็นกรอบการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ
๒.๒ บูรณาการแผนงานต่างๆ ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ เข้าไว้ด้วยกันทั้งในระดับของแผนงาน และระดับของหน่วยงานเพื่อให้เกิดเอกภาพในการบริหารจัดการ และสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	✓		- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดทำแผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔ เพื่อเป็นแผนหลักด้านการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพของ

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
			ประเทศไทย โดยบูรณาการแผนงานด้านความหลากหลายทางชีวภาพของหน่วยงานต่างๆ ไว้ในแผนแม่บทดังกล่าว นอกจากนี้ยังได้จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๕๙ โดยมีการรวบรวมแผนงาน/โครงการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไว้ในแผนปฏิบัติการดังกล่าว
๒.๓ บูรณาการต้นทุนจากธรรมชาติ (natural capital) และมูลค่าของระบบนิเวศธรรมชาติ ชนิดพันธุ์และสายพันธุ์ เข้าสู่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนพัฒนาระดับท้องถิ่น และบัญชีประชาชาติ	✓		- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการดังนี้ ๑) จัดการประชุมเรื่อง กลไกการเงินเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งมีสาระเกี่ยวข้องกับต้นทุนธรรมชาติ เพื่อเผยแพร่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบและเข้าใจในเรื่องดังกล่าว ๒) ร่วมกับกรมการข้าว จัดทำข้อเสนอโครงการ เรื่อง Integrating Natural Capital and Sustainable Rice Production in Thailand เสนอต่อกองทุนสิ่งแวดล้อมโลก (Global Environment Facility: GEF) ผ่านโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme: UNEP) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการบูรณาการต้นทุนธรรมชาติมาใช้ในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะทำการศึกษาต้นทุนสิ่งแวดล้อมใน ๒ ด้าน คือ ด้านการท่องเที่ยวและด้านการเกษตร
๒.๔ จัดทำแผนการอนุรักษ์และคุ้มครองพื้นที่ชุ่มน้ำ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับนานาชาติ เพื่อให้เป็นพื้นที่เก็บกักน้ำ รักษาระบบนิเวศ และเป็นแหล่งความหลากหลายทางชีวภาพ			-

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๒.๕ ส่งเสริมให้แต่ละพื้นที่มีการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่มีความเหมาะสมกับชุมชนของตนเอง			-
๒.๖ สนับสนุนการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล มีประสิทธิภาพ มั่นคง เป็นธรรม และยั่งยืน โดยส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรชีวภาพเพื่อการใช้เชิงพาณิชย์ โดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการเข้าถึงการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม รวมทั้งการสร้างแรงจูงใจในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ร่วมกัน			-
๒.๗ ส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศในภูมิภาคในการศึกษาวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพร่วมกันในพื้นที่รอยต่อประเทศ			-
๓. ด้านการพัฒนาเครื่องมือและกลไกการบริหารจัดการ			
๓.๑ จัดสรรงบประมาณสำหรับกิจกรรมความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการร่วมจัดการทรัพยากรธรรมชาติเชิงระบบนิเวศที่คาบเกี่ยวระหว่างท้องถิ่นนั้นๆ			-
๓.๒ ส่งเสริมงบประมาณเพื่อการสำรวจและติดตามตรวจสอบความหลากหลายทางชีวภาพของชาติ โดยให้ลำดับความสำคัญแก่พื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูงหรือโดดเด่น			-
๓.๓ ขจัดแรงจูงใจที่ก่อให้เกิดผลกระทบหรือความเสียหายต่อความหลากหลายทางชีวภาพให้เหลือน้อยที่สุด และจัดให้มีแรงจูงใจทางบวก เช่น การไม่ส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ พืชพลังงาน ในพื้นที่สำคัญทางความหลากหลายทางชีวภาพ และประยุกต์ใช้แรงจูงใจนั้นเพื่ออนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน อาทิ การลดภาษีสำหรับผู้ประกอบการที่ดำเนิน			-

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
กิจกรรมปลูกป่าฟื้นฟูป่า หรือลงทุนเพื่อส่งเสริมบทบาทของชุมชนในการเฝ้าระวังรักษาระบบนิเวศในพื้นที่ของตน			
๓.๔ สนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนภาคธุรกิจเอกชนให้ดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ และติดตาม ตรวจสอบ ความสำเร็จและความก้าวหน้าของการดำเนินงาน และรายงานผลต่อสาธารณชนเป็นระยะๆ			-
๔. ด้านการพัฒนาข้อมูล องค์ความรู้ และเทคโนโลยี			
๔.๑ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยเรื่องของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยเน้นพื้นที่เป้าหมายที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ เช่น พื้นที่ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว พื้นที่ศักยภาพด้านการประมง พื้นที่ชุ่มน้ำ รวมถึงพื้นที่ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก รวมทั้งศึกษาหาตัวชี้วัด Bio-indicator ที่บ่งบอกถึงความแข็งแรงหรือความอ่อนไหวของระบบนิเวศนั้นๆ ที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ และพัฒนาเทคนิควิธีการในการอนุรักษ์ฟื้นฟู และลดผลกระทบจากปัจจัยต่างๆ เช่น เทคนิคการฟื้นฟูป่า เทคนิคการตรวจวัดทางอากาศ การสร้างแบบจำลองเพื่อคาดการณ์อนาคต เป็นต้น	✓		- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ให้การสนับสนุนการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ อาทิ การศึกษาวิจัยเพื่อฟื้นฟูและเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ป่า รวมถึงการเพิ่มจำนวนสัตว์หรือสัตว์ป่าใกล้สูญพันธุ์ การอนุรักษ์ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าชายเลน ป่าพรุ และทรัพยากรชายฝั่ง เป็นต้น
๔.๒ พัฒนาฐานข้อมูลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ ด้วยการพัฒนากลไกเผยแพร่ข่าวสารความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity Clearing House Mechanism) ให้เชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้อง และเผยแพร่เพื่อการสืบค้นและให้บริการผ่านอินเตอร์เน็ต ตลอดจนปรับปรุงให้มีความทันสมัย	✓		- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการดังนี้ ๑) จัดทำและพัฒนาเว็บไซต์กลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความหลากหลายทางชีวภาพ (http://chm-thai.onep.go.th) เพื่อเผยแพร่และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านความหลากหลายทางชีวภาพ และเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงการเผยแพร่องค์

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
เสมอ			ความรู้ และเอกสารทางวิชาการ และข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ นอกจากนี้ยังมีการเสริมสร้างสมรรถนะให้แก่หน่วยงาน และสถาบันการศึกษาต่างๆ เพื่อให้มีการดำเนินกลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงาน และเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายกลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย โดยมีหน่วยงานที่ได้มีการดำเนินกลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายแล้ว ๗ หน่วยงาน ได้แก่ กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ และมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ๒) จัดทำฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพประจำจังหวัดต่างๆ โดยอาศัยข้อมูลจากโครงการติดตามตรวจสอบสถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่วิกฤติประกอบกับข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ เพื่อเป็นฐานให้หน่วยงานระดับท้องถิ่นได้ใช้ประโยชน์และเพื่อส่งเสริมคุณค่าของความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่น รวมจนถึงประเพณีวัฒนธรรมที่สืบทอดมาโดยเกี่ยวข้องกับพืช สัตว์ หรือธรรมชาติ
๔.๓ สนับสนุนการประเมินสถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ เน้นการวิจัยการจัดระบบสิ่งมีชีวิตที่ค้นพบแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งมีชีวิตชนิดใหม่ของโลก (New Species) ในกลุ่มที่มีถิ่นกำเนิดหรือพบเฉพาะถิ่นในพื้นที่ประเทศไทย รวมทั้งศึกษาการกระจายตัว เพื่อการติดตามและใช้ประโยชน์ในระดับต่างๆ			-

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๔.๔ สำรวจและติดตามตรวจสอบความหลากหลายทางชีวภาพของชาติ เพื่อบันทึกข้อมูลการกระจายพันธุ์ จำนวนประชากร แนวโน้มการมีชีวิตรอด ฯลฯ เพื่อเป็นฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ			-
๔.๕ สนับสนุนการรวบรวมจัดทำทะเบียนความรู้ท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพ เพื่อเป็นฐานการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา			-
๔.๖ จัดทำทะเบียนรายการสิ่งมีชีวิตในประเทศไทย แยกตามกลุ่มอนุกรมวิธาน และจัดสถานภาพการคุกคาม การอนุรักษ์ เป็นทะเบียนรายการชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามใกล้สูญพันธุ์แห่งชาติ (Thailand Red Data) รวมทั้งจัดทำ Flora of Thailand ให้แล้วเสร็จ และเริ่มจัดทำ Fauna of Thailand ตลอดจนพัฒนาระบบการจัดเก็บตัวอย่างทั้งในรูปที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต เพื่อการเปรียบเทียบและอ้างอิงตามมาตรฐานสากล	✓		- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการดังนี้ ๑) ปรับปรุงข้อมูลการจัดสถานภาพของพืชและสัตว์มีกระดูกสันหลัง ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๖ สำหรับใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการอ้างอิงร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ๒) จัดทำทะเบียนรายการชนิดพันธุ์เห็ด ในชั้น Basidiomycetes และความหลากหลายทางชีวภาพของสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศเกาะบริเวณหมู่เกาะราชา จังหวัดภูเก็ต ๓) ปรับปรุงทะเบียนรายการสถานภาพชนิดพันธุ์สัตว์มีกระดูกสันหลังที่ถูกคุกคามของประเทศไทย (Thailand red data) กลุ่มสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม นก สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก และปลา
๔.๗ สนับสนุนให้เกิดการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีด้านการประเมินคุณค่าทรัพยากรชีวภาพ และมีการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพที่พัฒนาต่อยอดมาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนสนับสนุนข้อมูลทางวิทยาศาสตร์และการวิจัยทางด้านทรัพยากรชีวภาพเพื่อเพิ่มคุณค่า/ใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพสำหรับชุมชนและอุตสาหกรรม เช่น พัฒนาผลิตภัณฑ์และอุตสาหกรรมจากทรัพยากรชีวภาพ อาทิ	✓		- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้ให้การสนับสนุนการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ อาทิ ๑) การศึกษาวิจัยเชิงบูรณาการเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพในระดับพื้นที่ท้องถิ่น และชุมชน โดยถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในระดับพื้นที่ ๒) การวิจัย พัฒนาและต่อยอดองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการ

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
อุตสาหกรรมสมุนไพร ไปสู่ตลาดโลก นำผลการประเมินคุณสมบัติของสิ่งมีชีวิตที่จัดเก็บไว้ อาทิ คุณสมบัติของข้าวพื้นเมืองที่ทนต่อศัตรูพืช เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงพันธุ์ข้าวเศรษฐกิจที่ไม่ทนต่อศัตรูพืช นำเทคโนโลยีชีวภาพเกี่ยวกับจุลินทรีย์ไปใช้ประโยชน์ด้านต่างๆ เช่น เกษตร อาหารสัตว์ พลังงาน และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น			เชื่อมโยงฐานทรัพยากรจากองค์กรในท้องถิ่น เช่น เยาวชน ชุมชน โรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โครงการพระราชดำริฯ สถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	✓		- มหาวิทยาลัยมหิดล ดำเนินการศึกษาวิจัยแบบสหสาขาวิทยาเพื่อการถ่ายทอดความรู้ด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรมจากพืชท้องถิ่น ในพื้นที่ศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญและจังหวัดกาญจนบุรี
๔.๘ ส่งเสริมการฟื้นฟูระบบนิเวศเสื่อมโทรม ทั้งป่าไม้ แม่น้ำ หนองบึง เกาะ และภูเขา โดยบูรณาการเทคโนโลยีการปลูกป่า การบริหารจัดการทรัพยากรดินและน้ำ เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศและเทคโนโลยี ทั้งนี้ โดยประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่และระบบนิเวศนั้นๆ	✓		- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมป่าไม้ และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ดำเนินการปลูก ฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าและระบบนิเวศ โดยแบ่งเป็น ๓ โครงการย่อย คือ ๑) โครงการปลูกป่าและฟื้นฟูระบบนิเวศในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ๒) โครงการปลูกป่าและฟื้นฟูระบบนิเวศในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ๓) โครงการปลูกป่าและฟื้นฟูระบบนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลนและชายฝั่งทะเล
๕. ด้านการเสริมสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ			
๕.๑ สร้างองค์ความรู้และจิตสำนึกต่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยให้มีการส่งเสริมงานวิจัย ฝึกอบรม การศึกษาเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน			-
๕.๒ ส่งเสริมให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมและทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพที่มีในถิ่นที่อยู่ของตนเอง โดยอาจทำในรูปแบบของอาสาสมัครเฝ้าระวังหรือการเป็นนักวิจัยท้องถิ่นเพื่อการเก็บข้อมูลความเคลื่อนไหวและการเปลี่ยนแปลงของชนิดพันธุ์ต่างๆ			-

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๕.๓ จัดการความรู้จากงานวิจัยให้เป็นระบบและระเบียบ รวมถึงการสังเคราะห์ความรู้เพื่อยกระดับให้เป็นความรู้เหมาะสำหรับการใช้งานในแต่ละระดับ/กลุ่มเป้าหมาย			-
๕.๔ เผยแพร่คู่มือการอนุรักษ์ชนิดพันธุ์พืชป่า สัตว์ป่า และระบบนิเวศธรรมชาติ และแนวทางการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน รวมทั้งเผยแพร่ข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพในรูปแบบต่างๆ เพื่อสร้างความรู้ ความตระหนักแก่ทุกภาคส่วนของสังคมอย่างสม่ำเสมอ			-
๕.๕ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลอนุกรมวิธานผ่านสื่อทุกรูปแบบอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สาธารณชนได้เรียนรู้ และใช้ข้อมูลพืช สัตว์ จุลินทรีย์ ระบบนิเวศในชีวิตประจำวัน ในการท่องเที่ยวและอื่นๆ			-
๕.๖ สนับสนุนกิจกรรมที่สืบทอดตามประเพณีที่ชุมชนท้องถิ่นในการดำรงรักษาความหลากหลายทางชีวภาพและส่งเสริมบทบาทและการมีส่วนร่วมของชุมชนเมืองและท้องถิ่น ในการดูแลรักษาระบบนิเวศธรรมชาติ ตลอดจนชนิดพันธุ์และสายพันธุ์พิเศษเฉพาะในละแวกที่อยู่อาศัยของตนเอง			-
๕.๗ บรรจุองค์ความรู้ในด้านความหลากหลายทางชีวภาพในหลักสูตรการศึกษาตั้งแต่ระดับเยาวชนเพื่อสร้างค่านิยมและความตระหนักถึงความสำคัญ ประโยชน์ และผลกระทบของการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพที่มีต่อระดับประเทศและระดับโลก รวมทั้งปัญหาด้านความหลากหลายทางชีวภาพและแนวทางการดูแลอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่นของตน			-

สาขามลพิษทางอากาศและเสียง

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๑. ด้านการปรับปรุงองค์กร กฎหมาย ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติงาน			
๑.๑ ดำเนินการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศและเสียงที่เกิดจากยานพาหนะอย่างเข้มงวด ตามมาตรการที่สำคัญ ได้แก่ การกำหนดมาตรฐานไอเสียของยานพาหนะ การควบคุมไอระเหยของน้ำมันเบนซิน การเข้มงวดในการตรวจสอบตรวจจับรถที่มีมลพิษเกินมาตรฐาน การตรวจวัดมลพิษจากรถราชการ การจัดตั้งห้องปฏิบัติการตรวจวัดปริมาณมลพิษจากยานพาหนะ และการส่งเสริมการใช้เชื้อเพลิงและยานพาหนะที่มีมลพิษต่ำ เป็นต้น	✓		- กรมควบคุมมลพิษ ดำเนินการดังนี้ ๑) จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียงในกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ และดำเนินการร่วมกับกรุงเทพมหานครในการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ๒) ปรับปรุงมาตรฐานเสียงรถยนต์ โดยการออกประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดมาตรฐานระดับเสียงของรถยนต์ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ๓) ดำเนินการร่วมกับองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.) กรมการขนส่งทางบก กรุงเทพมหานคร และกองบังคับการตำรวจจราจร กำกับดูแลและควบคุมมิให้รถโดยสารของ ขสมก. และรถร่วมบริการของเอกชนที่มีควันดำเกินมาตรฐานออกวิ่งให้บริการ ๔) ตรวจสอบการระบายควันดำจากรถยนต์ และออกคำสั่งห้ามใช้ชั่วคราว โดยดำเนินการร่วมกับกรุงเทพมหานครและกองบังคับการตำรวจจราจร
	✓		- กรมการขนส่งทางบก ดำเนินโครงการตรวจสอบมลพิษทางอากาศและเสียงจากรถราชการในสังกัดกระทรวงคมนาคม ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘
๑.๒ แบ่งเขตกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้เสียงในระดับต่างๆ และควบคุมและบังคับใช้กฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในการป้องกันผลกระทบจากมลพิษทางเสียงให้เป็นไปตามที่กำหนดอย่างเข้มงวด			-

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๑.๓ เร่งดำเนินการสร้างเครือข่ายระบบขนส่งมวลชนให้ทั่วถึง และส่งเสริมการใช้งานระบบขนส่งมวลชนที่ปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งตรวจสอบและควบคุมมลพิษจากรถขนส่งสาธารณะและยานพาหนะส่วนบุคคล			-
๑.๔ วิเคราะห์และประเมินความสำเร็จของมาตรการในการจัดการมลพิษทางอากาศเชิงพื้นที่	✓		- กรมควบคุมมลพิษ ดำเนินการเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือ ดังนี้ ๑) จัดทำและดำเนินการตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันภาคเหนือประจำปี โดยมีกลไกการดำเนินงานทั้งในส่วนกลาง ระดับภูมิภาค และระดับจังหวัด โดยมีจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบหลักตามระบบศูนย์การสั่งการเบ็ดเสร็จ (Single Command) รวมทั้งมีการประเมินผล (After Action Review: AAR) ๒) ติดตามสถานการณ์หมอกควันเพื่อแจ้งเตือนต่อสาธารณะ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และรายงานต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบอย่างต่อเนื่องในช่วงเกิดวิกฤตหมอกควัน ๓) ร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย สมาคมพ่อค้าข้าวโพดและพืชพันธุ์ไทย สมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย และบริษัท เครือเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด (มหาชน) จัดทำและดำเนินการตามบันทึกตกลงความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันจากการเผาเศษวัสดุภาคการเกษตรในพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ภาคเอกชน

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๒. ด้านการกำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการ			
๒.๑ ผลักดันการใช้ยานพาหนะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและเชื้อเพลิงที่มีมลพิษต่ำ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการลงทุนเพื่อพัฒนาการขนส่งที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในเมือง	✓		- กรมควบคุมมลพิษดำเนินการบังคับใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาตรฐาน EURO4 และบังคับใช้มาตรฐานมลพิษจากยานพาหนะใหม่ โดยกำหนดปริมาณสารพิษจากเครื่องยนต์ และเพิ่มประสิทธิภาพมาตรการการควบคุมการระบายมลพิษจากยานพาหนะขณะใช้งาน
๒.๒ สนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อลดมลพิษทางอากาศและเสียง เช่น เทคโนโลยีการผลิตยานพาหนะที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการผลิตเชื้อเพลิงที่มีคุณภาพสูงและมีอัตราการระบายมลพิษทางอากาศต่ำ หรือปลอดมลพิษ			-
๒.๓ ส่งเสริมและสนับสนุนการแข่งขันการลงทุนด้านสิ่งแวดล้อมในภาคอุตสาหกรรม โดยส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสะอาดและเชื้อเพลิงสะอาดในกระบวนการผลิตหรือสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	✓		- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม จัดทำโครงการให้คำปรึกษาแนะนำเชิงลึกเทคโนโลยีสะอาดและเทคโนโลยีสีเขียวในอุตสาหกรรมเป้าหมาย (Clean and Green Technology: CGT) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้วิสาหกิจอุตสาหกรรมใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และลดของเสียที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีการจัดทำแผนด้านสิ่งแวดล้อมของวิสาหกิจ รวมทั้งกำหนดมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมหรือการลดของเสีย อย่างใดอย่างหนึ่ง
๓. ด้านการพัฒนาเครื่องมือและกลไกการบริหารจัดการ			
๓.๑ นำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการจัดการคุณภาพอากาศ อาทิ การใช้มาตรการทางภาษีเพื่อส่งเสริมการใช้ระบบขนส่งมวลชนสาธารณะแทนการใช้รถยนต์ส่วนบุคคล เช่น สนับสนุนการใช้รถไฟฟ้า เพื่อลดปริมาณยานพาหนะในเส้นทางจราจร ลดปัญหาจราจร ควบคู่กับการลดมลพิษอากาศและเสียง สนับสนุนการพัฒนาระบบขนส่งมวลชนให้มีเครือข่าย			-

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
ครอบคลุมพื้นที่ชานเมืองตลอดจนพื้นที่ในเมืองชั้นใน ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนยานพาหนะที่มีอายุการใช้งานมานานและมีประสิทธิภาพต่ำ และการปรับปรุงคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อลดการปล่อยมลพิษทางอากาศ เป็นต้น			
๓.๒ กำหนดมาตรการจัดการมลพิษทางอากาศจากอุตสาหกรรมและแหล่งกำเนิดอื่นๆ รวมถึงการดำเนินมาตรการป้องกันจากแหล่งกำเนิดทั้งในด้านการกำกับดูแลควบคุมมลพิษจากสถานประกอบการและโรงงานอุตสาหกรรม	✓		- กรมควบคุมมลพิษ ดำเนินการดังนี้ ๑) กำหนดมาตรฐานการควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียจากโรงกลั่นน้ำมันปิโตรเลียม การปล่อยทิ้งไอน้ำมันเบนซินจากคลังน้ำมันเชื้อเพลิง ๒) กำหนดให้โรงกลั่นน้ำมันปิโตรเลียมเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียออกสู่บรรยากาศ ๓) กำหนดมาตรฐานควบคุมการปล่อยทิ้งสารเบนซีน และสาร ๑,๓ - บิวทาไดอีน จากโรงงานอุตสาหกรรม ๔) กำหนดให้โรงงานอุตสาหกรรมเคมีบางประเภทเป็นแหล่งกำเนิดที่จะต้องควบคุมการปล่อยทิ้งสารเบนซีน และสาร ๑,๓ - บิวทาไดอีน จากโรงงานอุตสาหกรรม ๕) กำหนดมาตรฐานก๊าซคาร์บอนไดซัลไฟด์ในบรรยากาศโดยทั่วไป ๖) กำหนดมาตรฐานค่าความเข้มกลิ่นของอากาศเสียที่ปล่อยทิ้งจากสถานที่เลี้ยงสัตว์ ๗) กำหนดวิธีการเก็บตัวอย่าง และวิธีตรวจวัดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางอากาศ

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๓.๓ กำหนดมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีที่ช่วยลดมลพิษและวัสดุที่ช่วยบรรเทาผลกระทบทางเสียง เช่น การกำหนดมาตรฐานหรือเกณฑ์ในการออกแบบและใช้โครงสร้างและวัสดุที่สามารถลดเสียงในการสร้างถนนหรือทางด่วน เป็นต้น			-
๔. ด้านการพัฒนาข้อมูล องค์ความรู้ และเทคโนโลยี			
๔.๑ พัฒนาเครือข่ายระบบตรวจวัดมลพิษทางอากาศจากปล่องแบบอัตโนมัติอย่างต่อเนื่อง (Continuous Emission Monitoring Systems: CEM) โดยพิจารณาให้มีการเชื่อมโยงข้อมูลไปสู่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำกับดูแลให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด และขยายระบบให้ครอบคลุมแหล่งกำเนิดมลพิษที่สำคัญในภาคอุตสาหกรรม รวมทั้งบูรณาการด้านข้อมูลที่เกิดขึ้น เพื่อนำมาใช้ในการกำกับดูแลมลพิษจากอุตสาหกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ			-
๔.๒ รวบรวมและใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรหลังฤดูกาลเก็บเกี่ยว เพื่อลดปัญหาการเผาและปัญหาหมอกควันที่จะเกิดขึ้นตามมา			-
๕. ด้านการเสริมสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ			
๕.๑ สนับสนุนการทำกิจกรรมและใช้ชีวิตประจำวันที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้ระบบขนส่งมวลชนสาธารณะแทนการใช้รถยนต์ส่วนบุคคล และการใช้ยานพาหนะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและเชื้อเพลิงที่มีมลพิษต่ำ เป็นต้น			-

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๑. ด้านการปรับปรุงองค์กร กฎหมาย ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติงาน			
๑.๑ กำหนดหลักเกณฑ์และมาตรฐานเฉพาะในพื้นที่ที่มีความอ่อนไหวต่อปัญหามลพิษทางน้ำที่เกิดขึ้น โดยต้องให้เกิดการมีส่วนร่วมจากชุมชน และการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากภาครัฐ	✓		- กรมควบคุมมลพิษ ดำเนินการเฝ้าระวังและติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำและสิ่งแวดล้อมในบริเวณพื้นที่ที่มีการปนเปื้อนและแพร่กระจายของมลพิษ อาทิ ลำห้วยคลิตี้ จังหวัดกาญจนบุรี พื้นที่ทุ่งคำ จังหวัดเลย และพื้นที่อื่นๆ เช่น จังหวัดพิษณุโลก พิจิตร ตาก นครศรีธรรมราช และจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อป้องกันหรือแก้ไขอันตรายอันเกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษทางน้ำจากกิจกรรมเหมืองทองคำ
๑.๒ ขยายพื้นที่ในการติดตาม ตรวจสอบ และเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบาดาล โดยเฉพาะในพื้นที่เสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบจากการปนเปื้อนในลักษณะต่างๆ เพื่อให้สามารถรายงานสถานการณ์และให้คำแนะนำกับประชาชนในพื้นที่ได้อย่างทันท่วงที			-
๑.๓ เข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง และปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีความทันสมัยและเหมาะสมในการควบคุมและแก้ไขปัญหาการปล่อยมลพิษทางน้ำในแต่ละพื้นที่ โดยพิจารณาความแตกต่างด้านพื้นที่และระบบนิเวศ สภาพบริบทในพื้นที่ และลักษณะของแหล่งกำเนิด และความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งน้ำ โดยเฉพาะในพื้นที่ลุ่มน้ำวิกฤตและมีความอ่อนไหวในการเกิดผลกระทบจากปัญหามลพิษ เช่น การกำหนดพื้นที่ห้ามในการก่อตั้งหรือขยายโรงงานหรือดำเนินกิจกรรมในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำวิกฤต และดูแล ตรวจสอบ การปล่อยน้ำเสียจาก	✓		- กรมควบคุมมลพิษ ดำเนินการดังนี้ ๑) ร่วมกับสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑-๑๖ และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ๗๖ จังหวัด ดำเนินการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ จัดประชุม/อบรม/สัมมนา เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมทั้งประสานงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจง ทำความเข้าใจ และขอความร่วมมือเกี่ยวกับการดำเนินงานตามกฎกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางน้ำ ตลอดจนพัฒนาระบบการรายงานสรุปผลการ

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
ภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมอย่างเคร่งครัด เป็นต้น	✓		ทำงานของระบบบำบัดน้ำเสียผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ ๒) ลงนามในปฏิญญาความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำวิกฤต ร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงอุตสาหกรรม โดยมีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานในการจัดการน้ำเสียจากแหล่งกำเนิดมลพิษ ทั้งจากภาคชุมชน เกษตรกรรม และอุตสาหกรรม พร้อมทั้งเชื่อมโยงข้อมูลคุณภาพน้ำและแหล่งกำเนิดมลพิษ
๒. ด้านการกำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการ			
๒.๑ วางแผนการบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสียอย่างครบวงจร และสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนและเมือง	✓ ✓		- กรมควบคุมมลพิษ ดำเนินการดังนี้ ๑) ออกกฎกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ แบบการเก็บสถิติและข้อมูล การจัดทำบันทึกรายละเอียดและรายงานสรุปผลการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสีย พ.ศ. ๒๕๕๕ ๒) สร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ริมน้ำ และองค์การจัดการน้ำเสีย เพื่อให้คำแนะนำเทคนิควิชาการในการก่อสร้าง/ซ่อมแซมระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุชนให้ใช้งานระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๒.๒ พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพการบริหารจัดการคุณภาพน้ำและผลักดันการจัดการมลพิษทางน้ำอย่างมีส่วนร่วม รวมทั้งสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ลดการเกิดน้ำเสีย			-
๒.๓ กำหนดแนวทางและจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำทะเลอย่างเป็นรูปธรรม โดยเน้นการจัดการน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมให้เป็นไปตามที่มาตรฐานกำหนด ลดการระบายของเสียและน้ำเสียจากแหล่งมลพิษทั้งจากโรงงานและชุมชนลงสู่ทะเลโดยตรง รวมทั้งพิจารณาความสามารถในการ	✓		- กรมควบคุมมลพิษ ดำเนินการดังนี้ ๑) กำหนดคุณภาพตะกอนดินชายฝั่งทะเล ๒) กำหนดประภทของอาคารเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะถูกควบคุมการปล่อยน้ำเสียลงสู่สาธารณะหรือออกสู่สิ่งแวดล้อม (ฉบับที่ ๒)

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
รองรับมลพิษจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ ของพื้นที่ชายฝั่งทะเล			๓) ออกกฎกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ แบบการเก็บสถิติและข้อมูล การจัดทำบันทึกรายละเอียดและรายงานสรุปผลการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสีย พ.ศ. ๒๕๕๕ ๔) กำหนดหลักเกณฑ์การปรับทางปกครองสำหรับแหล่งกำเนิดมลพิษประเภทสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ๕) กำหนดให้การเลี้ยงสุกรเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องควบคุมการปล่อยน้ำเสียลงสู่สาธารณะหรือออกสู่สิ่งแวดล้อมควบคุมการปล่อยน้ำเสียลงสู่สาธารณะหรือออกสู่สิ่งแวดล้อม ๖) จัดทำแผนปฏิบัติการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙
๓. ด้านการพัฒนาเครื่องมือและกลไกการบริหารจัดการ			
๓.๑ นำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการกระตุ้นให้ประชาชนเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้น้ำและการปล่อยน้ำเสีย เช่น กำหนดให้มีการเก็บภาษีมลพิษทางน้ำที่เกิดขึ้นจากแหล่งต่างๆ เช่น ครัวเรือน โรงงาน การเกษตร เพื่อลดการใช้น้ำซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการเกิดน้ำเสีย			-
๔. ด้านการพัฒนาข้อมูล องค์ความรู้ และเทคโนโลยี			
๔.๑ เชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงาน โดยเฉพาะข้อมูลผลการตรวจสอบแหล่งกำเนิดมลพิษ คุณภาพสิ่งแวดล้อม ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ผลกระทบด้านสุขภาพจากภาวะมลพิษ รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมลพิษ โดยให้ประชาชนและหน่วยงานต่างๆ สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้	✓		- กรมควบคุมมลพิษดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำวิกฤต โดยมีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานในการจัดการน้ำเสียจากแหล่งกำเนิดมลพิษ ทั้งจากภาคชุมชน เกษตรกรรม และอุตสาหกรรม พร้อมทั้งเชื่อมโยงข้อมูลคุณภาพน้ำและแหล่งกำเนิดมลพิษ กับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงอุตสาหกรรม

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๕. ด้านการเสริมสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ			
๕.๑ สนับสนุนและให้ความรู้ในการลดปริมาณการใช้น้ำเพื่อให้รู้คุณค่าของน้ำและลดปริมาณการใช้น้ำเพื่อลดการเกิดน้ำเสีย รวมทั้งสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์น้ำให้กับประชาชน			-
๕.๒ ส่งเสริมให้มีการจัดการน้ำเสียโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อลดความสกปรกของน้ำจากครัวเรือนก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ พร้อมปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์น้ำและร่วมกับดูแลเฝ้าระวังการลักลอบปล่อยของเสียลงสู่แหล่งน้ำในชุมชนของตนเอง	✓		- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ให้การสนับสนุนโครงการการจัดการน้ำทิ้งทางการเกษตรด้วยต้นอเมซอนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมของ ชุมชน โดยทำการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์จากงานวิจัยภายใต้แนวคิดตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ในการบริหารจัดการน้ำ โดยการบำบัดน้ำทิ้งจากการเกษตรด้วยต้นอเมซอน ในการบำบัดน้ำทิ้งซึ่งเป็นระบบที่ประหยัด เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และเป็นระบบบำบัดที่มีความยั่งยืน และมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมจากงานวิจัยไปสู่ชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาน้ำทิ้งปนเปื้อนสารกำจัดศัตรูพืช โดยดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม

สาขามลพิษจากขยะ ของเสียอันตราย และสารอันตราย

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๑. ด้านการปรับปรุงองค์กร กฎหมาย ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติงาน			
๑.๑ ดำเนินงานตาม Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ได้แก่ ๑) กำจัดขยะตกค้างสะสมในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่วิกฤติทั่วประเทศ ๒) สร้างรูปแบบการจัดการขยะและของเสียอันตรายที่เหมาะสม (ขยะใหม่) เน้นการลดและคัดแยกขยะที่ต้นทาง จัดการขยะแบบศูนย์รวม กำจัดโดยเทคโนโลยีแบบผสมผสานเน้นแปรรูปเป็นพลังงาน และส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชน ๓) วางระเบียบ มาตรการการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ๔) สร้างวินัยของคนในชาติมุ่งสู่การจัดการที่ยั่งยืน	✓		- กรมควบคุมมลพิษ ดำเนินการดังนี้ ๑) กำหนดอัตราค่าบริการกำจัดขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ๒) ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกระทรวง มหาดไทยและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการผลักดันขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้ Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย โดยดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยที่ตกค้างและจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่เป็นขยะใหม่ รวมทั้งจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมัญหาขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) เพื่อเป็นกรอบการทำงานในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของประเทศ
	✓		- กรมอนามัย ดำเนินการสนับสนุนการจัดการมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อควบคุม กำกับ และสนับนุนให้เกิดการจัดการมูลฝอยอย่างถูกสุขลักษณะตามหลักวิชาการ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้ดำเนินการพัฒนากฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ ๑) จัดทำคำแนะนำคณะกรรมการสาธารณสุข เรื่อง สุขลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. ๒๕๕๘ และแจ้งเวียนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปบังคับใช้แล้ว

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
	✓		๒) จัดทำคำแนะนำคณะกรรมการสาธารณสุข เรื่อง การประกอบกิจการรับทำการเก็บ ขน หรือกำจัดมูลฝอยทั่วไป โดยทำเป็นธุรกิจหรือได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ พ.ศ. ๒๕๕๘ และแจ้งเวียนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปบังคับใช้แล้ว
	✓		๓) จัดทำ (ร่าง) กฎกระทรวงสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป
	✓		๔) จัดทำ (ร่าง) กฎกระทรวงสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน พ.ศ. ....
	✓		๕) จัดทำ (ร่าง) กฎกระทรวงกำหนัดอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย และอัตราค่าธรรมเนียมอื่นๆ
	✓		๖) จัดทำ (ร่าง) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขว่าด้วยการขนและการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อในท้องที่เทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๕๘
	✓		๗) จัดทำ (ร่าง) แผนแม่บทการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๓ เพื่อใช้เป็นกรอบการดำเนินงานจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างเป็นระบบ ถูกต้องตามหลักวิชาการ และเป็นไปตามกฎหมายที่กำหนด โดยจัดทำร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในกระทรวงสาธารณสุข และรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ปัจจุบันอยู่ระหว่างการปรับปรุงแก้ไขก่อนนำเสนอคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง
		✓	๘) จัดทำร่างกฎกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยอัตราค่าธรรมเนียมในการเก็บ ขน หรือการกำจัดสิ่งปฏิกูล หรือมูลฝอย พ.ศ. .... ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาเสร็จสิ้นแล้ว

สงป.๒๕๖๑

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
		✓	- ๙) จัดทำร่างกฎกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยลักษณะการจัดการสิ่งปฏิกูล พ.ศ. .... โดยปัจจุบันอยู่ระหว่างการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
		✓	- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการดำเนินงานตาม Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย โดยมีการดำเนินโครงการโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) และโครงการชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste) ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นต้นมา และดำเนินการต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน เพื่อส่งเสริม สนับสนุนและสร้างเครือข่ายโรงเรียนและชุมชนที่ดำเนินกิจกรรมลด คัดแยก และนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ การรวบรวมขยะเพื่อขนส่งไปกำจัดอย่างถูกต้อง เพื่อนำไปสู่สังคมปลอดขยะในอนาคต โดยมีการสร้างองค์ความรู้ด้านการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และโรงเรียน รวมทั้งพัฒนาศูนย์เรียนรู้โรงเรียนปลอดขยะและชุมชนปลอดขยะต้นแบบด้านการจัดการขยะมูลฝอย
๑.๒ เร่งรัดออกกฎระเบียบและแผนปฏิบัติงานให้สามารถดำเนินการนำขยะจากแหล่งต่างๆ นำกลับมาใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุด			-
๑.๓ ขยายการควบคุมการใช้สารอันตรายให้ครอบคลุมผู้ประกอบการทุกขนาด โดยเฉพาะการใช้สารอันตรายของผู้ประกอบการขนาดเล็ก ซึ่งของเสียที่เกิดขึ้นอาจจะไม่เข้าข่ายพระราชบัญญัติโรงงานแต่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ			-

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๑.๔ กำหนดให้มีระบบควบคุมและติดตามตรวจสอบการทำงานของผู้รับกำจัดของเสียอันตรายอย่างโปร่งใสเป็นรูปธรรมและถูกต้องตามหลักวิชาการเพื่อป้องกันการลักลอบทิ้งของเสียอันตรายสู่สิ่งแวดล้อม รวมทั้งการเข้มงวดกวดขันการปฏิบัติ	✓		- กรมควบคุมมลพิษกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งและบริหารจัดการกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายและมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔
๑.๕ ปรับปรุงระบบฝังกลบขยะเดิมให้ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลหรือการผสมผสานกับการผลิตก๊าซชีวภาพจากหลุมฝังกลบเดิมเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน และการเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับขยะของหลุมฝังกลบเดิมเพื่อลดข้อจำกัดในเรื่องพื้นที่ รวมทั้งพัฒนาและปรับปรุงระบบการเก็บรวบรวมขยะที่ผ่านการคัดแยกแล้วที่มีประสิทธิภาพ			-
๑.๖ ฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการขยะและการติดตามตรวจสอบและฟื้นฟูระบบฝังกลบขยะเดิมให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด	✓		- กรมควบคุมมลพิษ เสริมสร้างสมรรถนะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชน โดยฝึกอบรมให้ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายให้กับเจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง
๒. ด้านการกำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการ			
๒.๑ จัดทำแผนการจัดการแบบบูรณาการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการรวบรวมและส่งเสริมศักยภาพในการจัดเก็บ และกำจัดขยะมูลฝอย	✓		- กรมควบคุมมลพิษ ดำเนินการดังนี้ ๑) จัดทำ Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ๒) จัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) ๓) จัดทำยุทธศาสตร์การจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ๔) จัดทำยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านการลด คัดแยก และนำมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ (Reduce, Recycle Reuse: 3Rs)

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
	✓		- กรมอนามัย ประสานสานความร่วมมือกับการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และกรมควบคุมมลพิษจัดทำร่างแผนการจัดการมูลฝอยของท้องถิ่นตามแผนยุทธศาสตร์อนามัยสิ่งแวดล้อม ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙
๒.๒ กำหนดให้มีแผนและการจัดสรรงบประมาณสำหรับจัดการมลพิษในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงหรือมีสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม			-
๒.๓ จัดทำแผนการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชนอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การส่งเสริมให้เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่ก่อให้เกิดขยะมูลฝอยน้อย กำหนดจุดรวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชน การกำหนดมาตรการรับคืนและกำจัดซากผลิตภัณฑ์และส่งเสริมให้มีแหล่งรับกำจัดของเสียอันตรายจากชุมชนกระจายอยู่ในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศ			-
๒.๔ เสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการของเสียอันตรายจากชุมชนอย่างครบวงจร เช่น จัดทำระบบและแนวทางปฏิบัติในการเรียกคืนซากผลิตภัณฑ์ที่เป็นของเสียอันตราย และสนับสนุนด้านงบประมาณให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเก็บรวบรวม ขนส่งของเสียอันตรายจากชุมชน หรือสร้างสถานีขนถ่าย/จุดรวบรวมของเสียอันตรายก่อนส่งไปบำบัดหรือกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ	✓		- กรมอนามัย จัดทำโครงการจัดการสิ่งปฏิกูล เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการสิ่งปฏิกูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและถูกหลักสุขาภิบาล โดยมีการจัดฝึกอบรมการจัดการสิ่งปฏิกูลอย่างถูกหลักสุขาภิบาลให้แก่เจ้าหน้าที่ดูแลระบบบำบัดสิ่งปฏิกูล
	✓		- กรมควบคุมมลพิษ ดำเนินโครงการเรียกคืนวัสดุอะลูมิเนียมเพื่อจัดทำขาเทียมพระราชทาน ร่วมกับมูลนิธิขาเทียมในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี โดยดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นต้นมา
๒.๕ ส่งเสริมการจัดตั้งตลาดในการรับซื้อขยะรีไซเคิลให้เป็นระบบและมีมาตรฐาน และส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามาลงทุนหรือร่วมทุนในการจัดการของเสียอันตราย	✓		- กรมควบคุมมลพิษ นำร่องโครงการร้านรับซื้อของเก่าสีเขียว โดยให้ความรู้และแนวทางในการจัดการร้านเพื่อไม่ให้ก่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและปลอดภัยต่อการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๓. ด้านการพัฒนาเครื่องมือและกลไกการบริหารจัดการ			
๓.๑ ใช้มาตรการจูงใจในการแยกขยะโดยการเพิ่มมูลค่าให้แก่ขยะ และการส่งเสริมให้ภาคเอกชนและประชาชนเข้ามาจัดการขยะแบบรวมกลุ่ม เพื่อลดข้อจำกัดด้านศักยภาพขององค์ปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก เช่น การให้ความช่วยเหลือด้านเทคโนโลยี หรือเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เป็นต้น			-
๓.๒ กำหนดมาตรการที่เป็นรูปธรรมในการแก้ไขปัญหาสารเคมีตกค้างในผลิตผลทางการเกษตรและสิ่งแวดล้อมในภาคเกษตรกรรม และการจัดการซากบรรจุเคมีภัณฑ์ทางการเกษตรที่มีปริมาณเพิ่มขึ้น โดยอาจพิจารณาใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ใช้สารเคมีทางการเกษตรลดลง เช่น กำหนดภาษีสิ่งแวดล้อมจากผลิตภัณฑ์ที่มีสารอันตราย เป็นต้น			-
๔. ด้านการพัฒนาข้อมูล องค์ความรู้ และเทคโนโลยี			
๔.๑ พัฒนาระบบฐานข้อมูลขยะมูลฝอยของประเทศ ตลอดจนการติดตามตรวจสอบและฟื้นฟูระบบฝังกลบขยะเดิม เพื่อเป็นการติดตามแผนการดำเนินงานด้านการจัดการขยะ และเป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต	✓		- กรมอนามัย ดำเนินการดังนี้ ๑) พัฒนาโปรแกรมกำกับการขนส่งมูลฝอยติดเชื้อ ร่วมกับศูนย์อนามัยที่ ๔ ราชบุรี และเสริมสร้างความเข้าใจในการใช้โปรแกรมแก่เจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในการควบคุมและกำกับการขนส่งมูลฝอยติดเชื้อ เพื่อให้มีการจัดการขยะมูลฝอยติดเชื้ออย่างเป็นระบบ มีฐานข้อมูลที่ตรวจสอบได้ และเพื่อลดปัญหาการลักลอบทิ้งและการแพร่กระจายของเชื้อโรคจากมูลฝอยติดเชื้อ ๒) จัดทำข้อมูลสถานการณ์การออกข้อกำหนดของท้องถิ่น ของเทศบาลและ

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
			องค์การบริหารส่วนตำบลทั่วประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๘ เพื่อรวบรวมข้อมูลสถานการณ์ที่บ่งชี้สภาพการบังคับใช้กฎหมายการสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ทั่วประเทศ และนำไปใช้เพื่อกำหนดแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ อปท. ๓) ดำเนินโครงการจัดทำสถานการณ์สิ่งแวดล้อมและสุขภาพและระบบเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ โดยมีการจัดทำชุดข้อมูลอนามัยสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ๒ ชุด คือ ชุดข้อมูลอนามัยสิ่แวดล้อมหน่วยข้อมูลระดับจังหวัดและชุดข้อมูลอนามัยสิ่งแวดล้อมหน่วยข้อมูลระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รายงานสถานการณ์สิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประเทศไทย ซึ่งเนื้อหาประกอบด้วยประเด็นต่างๆ ได้แก่ สุขาภิบาลอาหาร การจัดการน้ำบริโภค การจัดการสิ่งปฏิกูล การจัดการมูลฝอย เป็นต้น รวมทั้งดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่ายที่สำคัญ คือ อปท. และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เพื่อนำไปสู่การจัดการแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพในพื้นที่ได้ทันท่วงที
๔.๒ ปรับปรุงระบบข้อมูลการนำเข้า การครอบครอง การจัดการสารเคมีและของเสียอันตรายของผู้ประกอบการอุตสาหกรรม และเสริมสร้างประสิทธิภาพในการติดตามสารอันตรายและของเสียอันตรายตลอดวัฏจักรชีวิต โดยการพัฒนาระบบข้อมูลและเอกสารร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ			-

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๕. ด้านการเสริมสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ			
๕.๑ ส่งเสริมการคัดแยกขยะจากต้นทางอย่างถูกต้อง และการปรับพฤติกรรมการบริโภคของประชาชนให้บริโภคสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยการให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องการคัดแยกขยะอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง		✓	- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ดำเนินโครงการต่างๆ ดังนี้ ๑) โครงการโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) และโครงการชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste) ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นต้นมา เพื่อส่งเสริม สนับสนุนและสร้างเครือข่ายโรงเรียนและชุมชนที่ดำเนินกิจกรรม ลด คัดแยก และนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ โดยมีการสร้างองค์ความรู้ด้านการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และโรงเรียน รวมทั้งพัฒนาศูนย์เรียนรู้โรงเรียนปลอดขยะและชุมชนปลอดขยะต้นแบบด้านการจัดการขยะมูลฝอย ๒) โครงการประกวดสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ จนถึงปัจจุบัน เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ประชาชน เยาวชน และนักเรียน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทางจนถึงการกำจัดขั้นสุดท้าย โดยส่งเสริมให้เกิดการจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในชุมชนจากต้นทาง และนำวัสดุเหลือใช้ในครัวเรือนมาสร้างสรรค์เป็นสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ เพื่อเพิ่มมูลค่า และเป็นการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งลดปริมาณการเกิดขยะ
๕.๒ ให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องการป้องกันและผลกระทบต่อสุขภาพจากการใช้สารอันตรายและของเสียอันตรายในชีวิตประจำวัน รวมทั้งพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเพิ่มผลผลิตและกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีทางชีวภาพที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม			-

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๕.๓ เสริมสร้างศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่งเสริมรูปแบบความร่วมมือระหว่างกลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับภาคเอกชนในการรวบรวม การใช้ประโยชน์ การกำจัดขยะมูลฝอยและน้ำเสียชุมชน	✓		- กรมอนามัย ดำเนินการดังนี้ ๑) สร้างความร่วมมือกับกระทรวงมหาดไทย เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการสร้างระบบบำบัดสิ่งปฏิกูลเป็นของตนเอง และส่งเสริมให้มีการนำสิ่งปฏิกูลไปกำจัดอย่างถูกต้อง ๒) พัฒนาต้นแบบการจัดการสิ่งปฏิกูลอย่างถูกหลักสุขาภิบาล ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ที่มีศักยภาพในการจัการสิ่งปฏิกูลอย่างถูกหลักสุขาภิบาลเพื่อคัดเลือกเป็นต้นแบบ จำนวน ๑๒ แห่ง ๓) ส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายสาธารณสุขด้วยกลไกคณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด (อสธจ.) เพื่อทำหน้าที่กำกับติดตามการดำเนินงานของราชการส่วนท้องถิ่นและให้คำปรึกษาแนะนำและข้อคิดเห็นต่อการดำเนินงานด้านการจัดการมูลฝอยในพื้นที่ ๔) สนับสนุนองค์ความรู้ด้านกฎหมายสาธารณสุขให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการจัดทำแนวทางการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการจัดการมูลฝอยสำหรับหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นและเจ้าพนักงานตามกฎหมายสาธารณสุข จำนวน ๒๑,๔๒๖ รายการ และแนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ จำนวน ๕,๕๕๔ รายการ
	✓		- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ดำเนินการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมศักยภาพพหุภาคีที่เกี่ยวข้อง โดยจัดทำโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรการจัดการมูลฝอยโดยชุมชน (Community Based Solid Waste Management:

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
			CBM) เพื่อส่งเสริมการนำแนวคิดและหลักการการจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชนไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและพหุภาคีที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชน และชุมชนท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการมูลฝอยในท้องถิ่นได้ด้วยตนเอง
๕.๔ เพิ่มสมรรถนะของชุมชนและประชาชนในการจัดการขยะอย่างถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล ตลอดจนการนำกลับมาใช้ประโยชน์ การใช้ซ้ำ และการแปรรูปเป็นพลังงานอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง รวมทั้งการเฝ้าระวัง แก้ไขปัญหาและฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรม		✓	- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ดำเนินโครงการรวมพลังสร้างวินัยคนในชาติลดใช้ถุงพลาสติก ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ จนถึงปัจจุบัน โดยทำข้อตกลงความร่วมมือในการรณรงค์ลดใช้ถุงพลาสติกกับภาคีความร่วมมือภาคเอกชน รวม ๑๖ หน่วยงาน โดยขอความร่วมมือในการงดให้บริการถุงพลาสติกกับลูกค้าในวันที่ ๑๕ และ ๓๐ ของทกเดือน และทุกวันพุธของทุกสัปดาห์
	✓		- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ให้การสนับสนุนการจัดการของเสียอินทรีย์ในครัวเรือน ด้วยระบบหมักแบบไร้อากาศ และการประยุกต์ใช้น้ำทิ้งจากระบบก๊าซชีวภาพในการปลูกพืชแบบไม่ใช้ดิน โดยอาศัยการทำงานของจุลินทรีย์ในการเปลี่ยนขยะอินทรีย์เป็นก๊าซชีวภาพ เพื่อทดแทนการใช้ก๊าซหุงต้ม ซึ่งช่วยลดการใช้พลังงาน และมีการนำปุ๋ยที่เกิดจากการย่อยสลายสารอินทรีย์ในขยะมาทำเป็นปุ๋ยอินทรีย์เพื่อใช้ปรับปรุงดิน ทั้งนี้ โครงการดังกล่าวช่วยให้ชุมชนสามารถแก้ปัญหาของเสียในชุมชน ลดค่าใช้จ่ายในด้านพลังงาน และสามารถสร้างต้นทุนพลังงานทางเลือกที่ผลิตได้เองในชุมชน

สาขาสิ่งแวดล้อมชุมชน

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๑. ด้านการปรับปรุงองค์กร กฎหมาย ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติงาน			
๑.๑ กระจายความเจริญจากเมืองศูนย์กลางต่างๆ ไปสู่เมืองบริวารและชนบท เพื่อสร้างความสมดุลในการพัฒนา โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการขั้นพื้นฐานเพื่อให้ประชาชนในชนบทสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข			-
๑.๒ ควบคุมการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อลดปัญหาความแออัดในตัวเมือง โดยเฉพาะกรุงเทพมหานคร			-
๑.๓ พัฒนาระบบกำจัดขยะโดยภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ			-
๑.๔ เร่งรัดการบังคับใช้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของผังเมืองที่ได้ทำไว้แล้วอย่างเคร่งครัด และมีบทลงโทษที่ชัดเจน รวมทั้งให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์เมือง โดยเน้นการปฏิบัติตามผังเมืองที่วางไว้อย่างเคร่งครัด	✓		- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นำยุทธศาสตร์การจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๔ แปลงไปสู่การปฏิบัติ โดยการจัดทำแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์เมืองอย่างยั่งยืน ในพื้นที่เทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการมีส่วนร่วมทั้งจากหน่วยงานราชการ ผู้นำชุมชน และภาคเอกชนในพื้นที่ เพื่อเป็นเครื่องมือในการนำไปสู่การวางแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ในพื้นที่อย่างเหมาะสม และลดผลกระทบจากการพัฒนาที่จะเกิดต่อคุณค่าและความสวยงามของสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์เมืองของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๑.๕ เพิ่มความเข้มงวดการบังคับใช้กฎหมาย และการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ เพื่อควบคุมมลพิษทางเสียงจากยานพาหนะ โดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร			-

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๒. ด้านการกำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการ			
๒.๑ กำหนดให้การวางผังเมืองและการบังคับใช้ข้อบังคับ เป็นวาระสำคัญในระดับชาติ โดยกำหนดให้การวางผังเมืองต้องมีความสอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาค และท้องถิ่น	✓		-
๒.๒ สนับสนุนการพัฒนาเมืองตามแนวคิดสังคมคาร์บอนต่ำและสังคมสีเขียว และกำหนดแนวทางการจัดทำผังเมืองเพื่อส่งเสริมการเติบโตสีเขียวของเมือง ลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ	✓		- สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย ดำเนินโครงการเทศบาลไทยมุ่งสู่เมืองคาร์บอนต่ำ โดยมีเป้าหมายส่งเสริมให้การดำเนินกิจกรรมเพื่อช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกออกสู่บรรยากาศให้น้อยที่สุด โดยใช้แนวทางและวิธีการที่หลากหลายตามบริบทสิ่งแวดล้อมของแต่ละเมือง ระยะเวลาดำเนินงานตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๕๘ โดยมีเทศบาลสมัครเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๑๖๘ แห่งจากทุกภูมิภาค
	✓		- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการดังนี้ ๑) จัดทำโครงการเมืองต้นแบบด้านสิ่งแวดล้อมเมืองที่ยั่งยืนในประเทศไทย ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๕ เพื่อเปิดโอกาสให้เมืองได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ โดยมีเมืองที่เข้าร่วมโครงการทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น ๒) จัดทำยุทธศาสตร์การจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน ในเมืองอุตสาหกรรมสีเขียว รวมทั้งพัฒนาเครื่องมือบริหารจัดการพื้นที่สีเขียวในพื้นที่นำร่อง ประกอบด้วยร่างผังชุมชน และร่างผังการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียวและพื้นที่โล่ง ภายใต้โครงการชุมชนอยู่คู่อุตสาหกรรม โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่จังหวัดระยอง ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๙

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
			๓) จัดทำ (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองและชุมชนเพื่อมุ่งสู่การเติบโตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมคาร์บอนต่ำ และพัฒนาเครื่องมือและกลไกที่เหมาะสมในการนำนโยบาย แผน และยุทธศาสตร์สังคมคาร์บอนต่ำไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งส่งเสริมและผลักดันให้ท้องถิ่นจัดทำแผนการพัฒนาเมืองและผังการพัฒนาสิ่งแวดล้อมภายภาพเมืองเพื่อมุ่งสู่สังคมคาร์บอนต่ำบนพื้นฐานการมีส่วนร่วม ภายใต้โครงการพัฒนาเมืองและชุมชนเพื่อมุ่งสู่สังคมคาร์บอนต่ำ ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๕๙
	✓		- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ดำเนินโครงการสร้างค่านิยมสู่สังคมคาร์บอนต่ำ โดยจัดทำหลักสูตรการขับเคลื่อนสังคมคาร์บอนต่ำ เพื่อรณรงค์ให้เยาวชนและประชาชนหันมาลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในทุกกิจกรรมที่เกิดจากการดำรงชีวิต เพื่อสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการดำรงชีวิตเพื่อมุ่งสู่การเป็นสังคมคาร์บอนต่ำ
๒.๓ วางแผนการจัดการขยะอย่างเป็นระบบ และมีการลงทุนในการนำขยะกลับมารีไซเคิลหรือนำมาเผาเพื่อเป็นเชื้อเพลิง			-
๓. ด้านการพัฒนาเครื่องมือและกลไกการบริหารจัดการ			
๓.๑ กำหนดเกณฑ์มาตรฐานและการประเมินผลการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมกับการเสริมสร้างศักยภาพบุคลากรของหน่วยงานในระดับท้องถิ่น และมีมาตรการจูงใจหรือให้รางวัลประจำปี	✓		- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการจัดทำ (ร่าง) มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านพื้นที่สีเขียวชุมชนประเภทต่างๆ ภายใต้โครงการพัฒนาเมืองและชุมชนเพื่อมุ่งสู่สังคมคาร์บอนต่ำ
๓.๒ ส่งเสริมการสร้างรายได้และการพัฒนาอาชีพในเขตเมืองเพื่อป้องกันและลดการอพยพย้ายถิ่นฐาน			-

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๔. ด้านการพัฒนาข้อมูล องค์ความรู้ และเทคโนโลยี			
๔.๑ ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่สร้างสรรค์จากของเหลือใช้เพื่อเป็นอีกช่องทางในการลดปริมาณขยะ		✓	- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ดำเนินโครงการประกวดสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ จนถึงปัจจุบัน เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ประชาชน เยาวชน และนักเรียน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทางจนถึงการกำจัดขั้นสุดท้าย โดยส่งเสริมให้เกิดการจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในชุมชนจากต้นทาง และนำวัสดุเหลือใช้ในครัวเรือนมาสร้างสรรค์เป็นสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ เพื่อเพิ่มมูลค่า และเป็นการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งลดปริมาณการเกิดขยะ
	✓		- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้ให้การสนับสนุนการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อาทิ การศึกษาวิจัยและพัฒนาการสร้างองค์ความรู้ด้านการป้องกันมลพิษจากอุตสาหกรรมด้วยเทคโนโลยีสะอาด (Clean Technology) เทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการผลิต (3R, Cleaner Production Technology, Pollution Prevention) และเทคโนโลยีการออกแบบที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Environmentally Friendly Technology2Green Design) เพื่อพัฒนาวัสดุและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Eco-Products)
๕. ด้านการเสริมสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ			
๕.๑ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการวางผังเมือง	✓		- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการส่งเสริมและผลักดันให้ท้องถิ่นจัดทำแผนการพัฒนาเมืองและผังการพัฒนาสิ่งแวดล้อมภายภาพเมืองเพื่อมุ่งสู่สังคมคาร์บอนต่ำบนพื้นฐานการมีส่วนร่วม ภายใต้โครงการพัฒนาเมืองและชุมชนเพื่อมุ่งสู่สังคมคาร์บอนต่ำ

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๕.๒ ส่งเสริมการลดใช้ยานพาหนะส่วนตัวและการเดินทางที่ไม่ใช้เครื่องยนต์ โดยการปรับปรุงการเชื่อมต่อการเดินทางระบบขนส่งสาธารณะ การปรับเปลี่ยนผิวถนนให้ได้มาตรฐาน ใช้ผิวถนนที่สามารถลดเสียงได้			-
๕.๓ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและเสริมสร้างศักยภาพของภาคประชาสังคม ชุมชน อาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) และภาคส่วนต่างๆ ในการดูแลสิ่งแวดล้อมชุมชน	✓		- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินโครงการพัฒนาเมืองและชุมชนเพื่อมุ่งสู่สังคมคาร์บอนต่ำ โดยมีการส่งเสริมการเพิ่มศักยภาพแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
๕.๔ สนับสนุนให้มีการคัดแยกขยะอย่างถูกต้องและให้มีการกำจัดขยะอย่างถูกวิธี	✓		- กรมควบคุมมลพิษ ดำเนินโครงการขับเคลื่อนเมืองสวยใส ไร้มลพิษ (Clean and Green City) ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ ในพื้นที่นำร่อง ๑๖ จังหวัด และประสานความร่วมมือกับองค์กรในพื้นที่ เช่น จังหวัด หน่วยงานท้องถิ่น และสถาบันการศึกษา โดยมุ่งเน้นการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักการ 3R (Reduce Reuse Recycle) ผ่านการดำเนินการต่างๆ เช่น การตั้งศูนย์วัสดุรีไซเคิลชุมชน ธนาคารขยะรีไซเคิล การเรียกคืนบรรจุภัณฑ์โดยผู้ประกอบการ การสนับสนุนให้ร้านรับซื้อของเก่าซื้อขายวัสดุรีไซเคิล การแปรรูปขยะอินทรีย์เป็นปุ๋ยและก๊าซชีวภาพ และการส่งเสริมการนำขยะมูลฝอยมาผลิตพลังงาน
		✓	- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ดำเนินโครงการโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) และโครงการชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste) ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นต้นมา เพื่อส่งเสริม สนับสนุนและสร้างเครือข่ายโรงเรียนและชุมชนที่ดำเนินกิจกรรมลด คัดแยก และนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ โดยมีการสร้างองค์ความรู้ด้านการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทางให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และโรงเรียน

สาขาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๑. ด้านการปรับปรุงองค์กร กฎหมาย ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติงาน			
๑.๑ ส่งเสริมให้เกิดการปรับปรุงมาตรการในการควบคุมและคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม และการบังคับใช้ การกำหนดมาตรการ กฎระเบียบ ข้อบังคับ ภายในแหล่งธรรมชาติและศิลปกรรมทุกพื้นที่	✓		- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการดังนี้ ๑) ประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมเมืองศรีมโหสถ จังหวัดปราจีนบุรี เพื่อกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่บางส่วนที่ได้มีการกำหนดให้เป็นเขตผังเมืองรวมจังหวัดปราจีนบุรี ในพื้นที่เมืองศรีมโหสถ อำเภอศรีมโหสถ จังหวัดปราจีนบุรี ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ๒) จัดทำมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทย่านชุมชนเก่า และมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมธรรมชาติประเภทต่างๆ
๑.๒ เตรียมความพร้อมรับมือกับผลกระทบที่เกิดจากภัยธรรมชาติต่างๆ โดยเฉพาะการปรับตัวและการฟื้นฟูกรณีเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ ทั้งที่เกิดในประเทศและที่เกิดนอกประเทศแต่อาจจะส่งผลต่อประเทศไทย			-
๒. ด้านการกำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการ			
๒.๑ นำนโยบายด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไปเป็นแผนปฏิบัติการ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนเพื่อดำเนินการภายในท้องถิ่น			-
๒.๒ สนับสนุนแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์และการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึงสภาพความเป็นอยู่ของแต่ละชุมชน		✓	- กรมการท่องเที่ยวจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) โดยกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน รวมทั้งกำหนดให้มีโครงการที่บริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
	✓		- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินโครงการจัดทำแนวเส้นทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่กลุ่มป่าแก่งกระจานสู่สังคมคาร์บอนต่ำ โดยจัดประชุมชนร่วมกับชุมชนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ รวมทั้งกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านเส้นทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่กลุ่มป่าแก่งกระจานซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีคุณค่าและโดดเด่นในระดับสากล และอยู่ระหว่างการนำเสนอเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลก
	✓		- องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่งยั่งยืน ได้เปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน โดยได้คัดเลือก ๓ ชุมชนนำร่องในเขตอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย-กำแพงเพชร เพื่อเป็นแนวร่วมในการขับเคลื่อนแนวทางการพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวให้เป็นต้นแบบในการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนประเภทแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถานและประวัติศาสตร์ รวมทั้งร่วมมือกับชุมชนในพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอู่ทอง และพื้นที่พิเศษเมืองเก่าน่านในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน โดยดำเนินการในปี พ.ศ. ๒๕๕๕
	✓		- กรมศิลปากร ดำเนินโครงการพัฒนาเมืองวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มจากมรดกวัฒนธรรมของชาติและรองรับการบริการและการแข่งขันให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ให้ยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับวัฒนธรรม สภาพแวดล้อม ชุมชนท้องถิ่น การเชื่อมโยงพื้นที่ และอุตสาหกรรมและธุรกิจการท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๒.๓ บูรณาการความรู้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และนักวิชาการในการหาแนวทางในการใช้งานและอยู่ร่วมกันกับแหล่งธรรมชาติและแหล่งศิลปกรรมอย่างยั่งยืน			-
๓. ด้านการพัฒนาเครื่องมือและกลไกการบริหารจัดการ			
๓.๑ กำหนดให้มีพื้นที่แนวกันชนสำหรับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในบริเวณแหล่งธรรมชาติและแหล่งศิลปกรรม			-
๓.๒ ผลักดันให้มีการขึ้นทะเบียนแหล่งสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมเป็นแหล่งมรดกของชาติและของโลก เพื่อให้มีการดูแลรักษาและคุ้มครองให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี			-
๓.๓ จัดทำมาตรฐานแหล่งธรรมชาติและศิลปกรรมอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องและพัฒนาการใช้ประโยชน์จากการจัดทำมาตรฐานฯ ที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ของสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมในช่วงเวลาต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงาน			-
๓.๔ ประเมินความสำคัญและความเสี่ยงของแหล่งธรรมชาติและแหล่งศิลปกรรมในแต่ละจังหวัด และเร่งจัดทำแผนการฟื้นฟูและคุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญและมีความเสี่ยงสูง		✓	- กรมทรัพยากรธรณี ดำเนินการวิเคราะห์และประเมินความสำคัญของแหล่งธรณีวิทยา และ/หรือแหล่งอนุรักษ์ธรณีวิทยา เพื่อประเมินศักยภาพ คุณค่า และกำหนดพื้นที่แหล่งอนุรักษ์ธรณีวิทยาที่มีความสำคัญและโดดเด่น หรือมีแนวทางในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งอันควรอนุรักษ์ในเชิงวิชาการ (ดำเนินการต่อเนื่อง)

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
	✓		- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการดังนี้ ๑) ประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมเมืองศรีมโหสถ จังหวัดปราจีนบุรี ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ เพื่อกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ๒) จัดทำโครงการมรดกของชาติไทย (Thai National Heritage) เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงแหล่งธรรมชาติ แหล่งศิลปกรรม วัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่ควรอนุรักษ์ โดยดำเนินการในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในพื้นที่นำร่อง ๔ จังหวัด คือ น่าน ลำพูน แพร่ และลำปาง
๔. ด้านการพัฒนาข้อมูล องค์ความรู้ และเทคโนโลยี			
๔.๑ พัฒนาองค์ความรู้และฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแหล่งธรรมชาติ และศิลปกรรม ในการวางแผนการบริหารจัดการ การพัฒนา และการแก้ไขปัญหา รวมทั้งฟื้นฟูพื้นที่แหล่งธรรมชาติและศิลปกรรม		✓	- กรมทรัพยากรธรณี ดำเนินการรวบรวม สำรวจ และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อปรับปรุงรายชื่อและข้อมูลแหล่งธรณีวิทยา/แหล่งอนุรักษ์ธรณีวิทยา ให้เป็นปัจจุบัน รวมทั้งจัดทำระบบสารสนเทศแหล่งธรณีวิทยาทั่วประเทศ เพื่อให้สามารถสืบค้นและใช้ประโยชน์ข้อมูลได้โดยง่าย (ดำเนินการต่อเนื่อง)
๕. ด้านการเสริมสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ			
๕.๑ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและเสริมสร้างศักยภาพของภาคประชาสังคม ชุมชน อาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) และภาคส่วนต่างๆ ในการอนุรักษ์และเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม		✓	- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) ในพื้นที่ทั่วประเทศ ในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และเฝ้าระวังทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรในระดับพื้นที่ ปัจจุบันมีเครือข่าย ทสม. ในระดับจังหวัด จำนวนทั้งสิ้น ๗๖ เครือข่าย ครอบคลุมทุกจังหวัด และได้ขยายเครือข่ายลงไปสู่ระดับตำบลและหมู่บ้าน รวมทั้งมีการพัฒนาศักยภาพและขับเคลื่อนการดำเนินงานของเครือข่าย ทสม. ทั่วประเทศอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
	✓		- กรมการท่องเที่ยว จัดอบรมเรื่องการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยเชิญผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการเอกชน และชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวมาร่วมถ่ายทอดประสบการณ์ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ดำเนินการใน ๔ พื้นที่ คือ จังหวัดระยอง ชลบุรี กระบี่ และเพชรบูรณ์
		✓	- กรมทรัพยากรธรณีสนับสนุนและส่งเสริมข้อมูลวิชาการทางธรณีวิทยาให้กับชุมชน เพื่อให้มีการพัฒนาพื้นที่ที่มีศักยภาพในการเป็นอุทยานธรณี และจัดทำข้อเสนอเพื่อขอรับการประเมินเป็นอุทยานธรณีในระดับต่างๆ (ดำเนินการต่อเนื่อง)
๕.๒ สนับสนุนให้โรงเรียนต่างๆ จัดกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม หรือเข้าร่วมโครงการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น และมีการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมให้มีการนำไปสู่การปฏิบัติในชีวิตประจำวัน		✓	- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ดำเนินการส่งเสริมกระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษา ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ จนถึงปัจจุบัน โดยดำเนินการผ่านกระบวนการ/กิจกรรม/โครงการต่างๆ เช่น โครงการโรงเรียนอีโคสคูล โครงการมหิงสาสายสืบ รวมทั้งพัฒนาสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ ทั้งในและนอกระบบการศึกษา อาทิ คู่มือเสริมหลักสูตรการเรียนรู้ คู่มือกิจกรรมสิ่งแวดล้อมสำหรับเยาวชน คลิปวิดีโอเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียน และวารสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึก เจตคติ และพฤติกรรมที่เหมาะสมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่กลุ่มเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๕.๓ ส่งเสริมผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวที่ดำเนินกิจการอย่างมีธรรมาภิบาลและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผ่านมาตรการต่างๆ เช่น สร้างมาตรฐานในการประกอบกิจการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ใช้มาตรการภาครัฐสนับสนุนและอาศัยความสมัครใจเข้ามาเสริม อาทิ การมอบรางวัลแก่สถานประกอบการในสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมือนักท่องเที่ยว งดการกระทำที่ไม่เป็นมิตรแก่สิ่งแวดล้อม	✓		- กรมการท่องเที่ยว มีการจัดทำมาตรฐานการท่องเที่ยว (Thailand Tourism Standard) ซึ่งครอบคลุมทั้งมาตรฐานด้านการบริการท่องเที่ยว มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว และมาตรฐานธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ เพื่อให้การท่องเที่ยวของไทยมีมาตรฐาน ช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยว รวมทั้งรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้คนรุ่นต่อไป และช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน
	✓		- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ดำเนินโครงการจัดทำฐานข้อมูลส่งเสริมสิ่งแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยจัดทำฐานข้อมูลทั้งทางด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจและสังคม การท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ศึกษา รวมทั้งจัดทำเกณฑ์มาตรฐานสีเขียว ประกอบด้วย เกณฑ์มาตรฐานสถานประกอบการที่พักสีเขียว ชุมชนสีเขียว โรงเรียนสีเขียวล และองค์กรปกครองท้องถิ่นสีเขียว สร้างเครือข่ายที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานสีเขียวที่จัดทำขึ้น และมีการมอบรางวัลสัญลักษณ์ Gmark ให้แก่สถานประกอบการ ชุมชน โรงเรียน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมเป็นเครือข่ายฯ รวมทั้งจัดกิจกรรมส่งเสริมสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เพื่อให้เกิดความตระหนักและเห็นคุณค่าสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

สาขาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๑. ด้านการปรับปรุงองค์กร กฎหมาย ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติงาน			
๑.๑ ดำเนินงานตามแผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๙๓ และแผนปฏิบัติการลดก๊าซเรือนกระจกที่เหมาะสมกับประเทศ (Nationally Appropriate Mitigation Actions: NAMAs)	✓		- การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) มีการดำเนินการดังนี้ ๑) จัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจกของ กฟผ. ระยะเวลา ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๓) เพื่อตอบสนองนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ และเป็นหน่วยงานกลางรายงานข้อมูลก๊าซเรือนกระจกในภาคการผลิตไฟฟ้า โดย กฟผ. ได้มีการกำหนดเป้าหมายที่จะดำเนินการลดก๊าซเรือนกระจกให้ได้ ๔ ล้าน tCO_2e ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓
		✓	๒) ดำเนินการลดก๊าซเรือนกระจกตามแผนการลดก๊าซเรือนกระจกที่เหมาะสมของประเทศ Nationally Appropriate Mitigation Actions: NAMAs) ภายใต้มาตรการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทน มาตรการการผลิตไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าเทคโนโลยีสะอาด มาตรการการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพลังงานไฟฟ้าของ กฟผ. และมาตรการเกณฑ์มาตรฐานและการติดฉลากอุปกรณ์เบอร์ ๕ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกขององค์กรและประเทศ
		✓	๓) จัดทำแผนระยะยาวการลดก๊าซเรือนกระจกของ กฟผ. (EGAT GHG Reduction Roadmap) เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการลดก๊าซเรือนกระจกตาม INDC ของประเทศ
		✓	๔) ดำเนินการลดก๊าซเรือนกระจกผ่านมาตรการต่างๆ ที่มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๗๙ (Power Development Plan: PDP 2015) และแผนพลังงานในภาพรวม (Thailand

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
		✓	Integrated Energy Blueprint) ๕) จัดทำบัญชีและฐานข้อมูลก๊าซเรือนกระจกของ กฟผ. เพื่อแสดงข้อมูลปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของ กฟผ. รายปี
		✓	๖) ลงนามข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการกับองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก ในการพัฒนาแนวทางการคำนวณและประเมินผลการลดก๊าซเรือนกระจกตามศักยภาพขององค์การโดยใช้แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๗๙ (PDP 2015) เป็นหลักและโครงการลดก๊าซเรือนกระจกตามมาตรการต่างๆ ที่สอดคล้องกับแผน NAMAs และ INDCs รวมทั้งแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และพัฒนาบุคลากร ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการลดก๊าซเรือนกระจกในภาคพลังงานและมีนัยสำคัญในระดับประเทศ
		✓	- การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ดำเนินการดังนี้ ๑) ประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของโรงไฟฟ้าทั้ง ๘ แห่ง สำนักงานกลาง เหมืองแม่เมาะ ศูนย์ซ่อมและผลิตอะไหล่ เพื่อสร้างระบบการดำเนินงานที่เชื่อมโยงและสอดคล้องกับการดำเนินงานขององค์กรไปสู่สังคมคาร์บอนต่ำ ๒) ดำเนินโครงการลดก๊าซเรือนกระจกจากการพัฒนาพลังงานทดแทนประเภทต่างๆ ที่มีอยู่ในประเทศ อาทิ พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม และพลังงานน้ำ ๓) นำมาตรการเกณฑ์มาตรฐานและการติดฉลากเบอร์ ๕ ภาคครัวเรือนเข้าเป็นส่วนหนึ่งในมาตรการลดก๊าซเรือนกระจกขององค์กรและประเทศ

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
	✓		- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินโครงการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานการลดก๊าซเรือนกระจกที่เหมาะสมของประเทศไทย (Nationally Appropriate Mitigation Actions: NAMAs) เพื่อจัดทำแนวทางการดำเนินงาน NAMAs ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๓ โดยยึดแนวทางการดำเนินงานของกระทรวงพลังงานเป็นหลัก
๑.๒ เพิ่มบทบาทของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเพื่อความคล่องตัวในการบริหารจัดการทั้งในเชิงการป้องกันและลดผลกระทบ รวมทั้งเป็นศูนย์กลางข้อมูลภัยพิบัติที่มีการเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงาน			-
๑.๓ ปรับปรุงกฎระเบียบต่างๆ ให้เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานช่วยเหลือผู้ประสบภัย			-
๑.๔ ส่งเสริมระบบงานอาสาสมัครของประเทศอย่างจริงจัง โดยวางระบบเพื่อพัฒนางานอาสาสมัครให้สามารถใช้ศักยภาพได้อย่างเต็มที่และถูกต้องตามหลักมาตรฐานสากล			-
๒. ด้านการกำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการ			
๒.๑ กำหนดนโยบายและแนวทางในการพัฒนาสังคมไปสู่สังคมเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เช่น การพัฒนาเศรษฐกิจแบบสร้างสรรค์ การปรับโครงสร้างและส่งเสริมการผลิตและการบริโภคของประเทศให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม			-
๒.๒ นำเป้าหมายในการลดก๊าซเรือนกระจกตาม Intended Nationally Determined Contribution (INDC) ไปใช้ในการกำหนดแผนการดำเนินงาน			-

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๒.๓ จัดทำแผนเตรียมความพร้อมในการแก้ไขและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และแผนเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการดำเนินชีวิตและการดำเนินธุรกิจให้เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป	✓		- คณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ จัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำ ๑๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๙) เพื่อเตรียมการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่จะส่งผลกระทบต่อทรัพยากรน้ำ
๓. ด้านการพัฒนาเครื่องมือและกลไกการบริหารจัดการ			
๓.๑ กำหนดแนวทางเพื่อดำเนินการตามนโยบายประหยัดพลังงานและการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพให้มากขึ้นและต่อเนื่อง โดยเฉพาะพลังงานไฟฟ้าและน้ำมันเชื้อเพลิง เช่น กำหนดมาตรการส่งเสริมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างคุ้มค่า ส่งเสริมการใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์ในการสร้างแรงจูงใจในการประหยัดพลังงาน เป็นต้น	✓		- กระทรวงการคลัง โดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ออกพระราชกฤษฎีกาตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ ๕๓๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ สำหรับค่าใช้จ่ายเพื่อการได้มาซึ่งทรัพย์สินประเภทวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องจักรกลที่มีผลต่อการประหยัดพลังงานได้ ๑.๒๕ เท่า เพื่อเป็นการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน และลดภาระค่าใช้จ่ายของภาครัฐในการแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม โดยบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลสามารถหักลดหย่อนภาษีและค่าใช้จ่ายได้ในช่วงระหว่างวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๔ - ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๕
๓.๒ สนับสนุนส่งเสริมการขอรับความช่วยเหลือจากกลไกทางการเงินภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Financial Mechanism of the Convention) เพื่อดำเนินการด้านการปรับตัว ลดผลกระทบการสูญเสียพื้นที่ป่าไม้ และเตรียมรับมือจากการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต			-
๓.๓ สนับสนุนให้มีการกำหนดมาตรการด้านการจัดการสาธารณภัยไว้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนา			-

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๓.๔ นำมาตรการทางเศรษฐศาสตร์ เช่น การลดหรือยกเว้นภาษี มาใช้ในการสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นให้เกิดการใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาเทคโนโลยีพลังงานทดแทน	✓		- กระทรวงการคลัง โดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ออกพระราชกฤษฎีกา ตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ ๕๓๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ สำหรับค่าใช้จ่ายเพื่อการได้มาซึ่งทรัพย์สินประเภทวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องจักรกลที่มีผลต่อการประหยัดพลังงานได้ ๑.๒๕ เท่า เพื่อเป็นการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน และลดภาระค่าใช้จ่ายของภาครัฐในการแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม โดยบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลสามารถหักลดหย่อนภาษีและค่าใช้จ่ายได้ในช่วงระหว่างวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๔ - ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๕
๔. ด้านการพัฒนาข้อมูล องค์ความรู้ และเทคโนโลยี			
๔.๑ สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาองค์ความรู้งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับประเทศอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นที่การบูรณาการองค์ความรู้ที่มีอยู่จากหน่วยงานต่างๆ และสนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ใหม่	✓		- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้ให้การสนับสนุนการวิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อาทิ ๑) การวิจัยเกี่ยวกับสาเหตุ และผลกระทบ กระบวนการป้องกันและแก้ไขจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ๒) การวิจัยเชิงนโยบายการศึกษาผลกระทบต่อสังคม เศรษฐศาสตร์ และสิ่งแวดล้อม จากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจากภาวะโลกร้อน ที่ส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเลและน้ำท่าในระดับต่างๆ เพื่อเสนอมาตรการลดผลกระทบและแผนป้องกันต่อชุมชน เมือง พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่อุตสาหกรรม ในช่วงระยะเวลา ๒๐ ปีข้างหน้า โดยอาศัยผลลัพธ์เบื้องต้นจากแบบจำลองอุตุนิยมวิทยา อุทกวิทยา และสมุทรศาสตร์ ๓) การวิจัยเชิงนโยบายการศึกษาผลกระทบของการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิอากาศจากภาวะโรคร้อนต่อเกษตรการและการเพิ่มของโรคเขตร้อนต่อ

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
			สุขภาพมนุษย์ ๔) การศึกษาวิจัยเพื่อหาทางเลือกและการกำหนดเป้าหมายการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อส่งเสริมการแข่งขันทางการค้าจากภาคส่วนหลักในการพัฒนา ๕) การศึกษาวิจัยการบริหารจัดการของเสียที่จะช่วยสนับสนุนการลดสภาวะก๊าซเรือนกระจก
			- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ดำเนินโครงการจัดการระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำที่สำคัญเพื่อการปรับตัวและรับมือจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติและนานาชาติเพื่อให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความสามารถในการปรับตัวของวิถีชีวิตชุมชนซึ่งมีผลต่อพื้นที่ชุ่มน้ำและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งจัดทำแผนการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำเพื่อการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ
๔.๒ สนับสนุนด้านข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยงและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ เพื่อเตรียมการปรับตัวต่อความเสี่ยงและผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในด้านความมั่นคงทางอาหาร เกษตรกรรม การท่องเที่ยว การสาธารณสุข รวมทั้งการบรรเทาความเสียหายจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ	✓		- กรมทรัพยากรธรณีมีการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวต่อความเสี่ยงและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ดังนี้ ๑) ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำทะเลที่มีความสัมพันธ์กับหลักฐานทางธรณีวิทยาและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก โดยสำรวจและศึกษาการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำทะเล การทรุดตัวของพื้นดิน ลักษณะธรณีวิทยา คุณสมบัติทางวิศวกรรมของชั้นดิน และสภาพภูมิอากาศโบราณจากหลักฐานทางธรณีวิทยาที่มีผลมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการเปลี่ยนแปลงระดับน้ำทะเลในอดีต ซึ่งสามารถเชื่อมโยงไปยังระบบ

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
			เตือนภัยธรณีพิบัติภัยอัตโนมัติได้ ๒) ติดตามการเปลี่ยนแปลงธรณีสัณฐานชายฝั่งทะเลอ่าวไทยและอันดามัน โดยศึกษาจากภาพถ่ายทางอากาศ ภาพถ่ายดาวเทียม การสำรวจภาคสนาม และเก็บตัวอย่างตะกอนชายทะเล รวมทั้งการสำรวจธรณีฟิสิกส์ทางทะเล เพื่อตรวจสอบและติดตามการเปลี่ยนแปลงของชายฝั่งอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งจัดทำข้อมูลธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อมชายฝั่งทะเล ธรณีสัณฐานชายฝั่งธรณีวิทยาพื้นท้องทะเล และระบบฐานข้อมูลการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งและพื้นที่แสดงพื้นที่เสี่ยงธรณีพิบัติภัยบริเวณพื้นที่วิกฤต โดยมีการเผยแพร่ทั้งทางเอกสารและอินเตอร์เน็ต ซึ่งการเปรียบเทียบลักษณะธรณีสัณฐานชายฝั่งทะเลที่เปลี่ยนแปลงไปดังกล่าวสามารถคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศ โลกในอนาคต และนำไปใช้ในการกำหนดแนวทางและมาตรการลดผลกระทบ ต่อประชาชน รวมทั้งใช้ในการเตือนภัยฉุกเฉินเมื่อเกิดธรณีพิบัติภัยบริเวณ ชายฝั่งทะเลได้ทันต่อสถานการณ์
๔.๓ พัฒนาและจัดทำฐานข้อมูลด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ฐานข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศและข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจกรายสาขา เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการพัฒนาศักยภาพและความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และส่งเสริมกระจายองค์ความรู้และการใช้งานฐานข้อมูลไปสู่ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง	✓		- กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติดำเนินโครงการจัดทำระบบบริหารการจัดการรายงานข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการจัดการของเสียจากการประกอบกิจการปิโตรเลียม โดยวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำรูปแบบการรายงานผล จากนั้นจึงนำไปพัฒนาเป็นระบบการรายงานผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อให้บริษัทผู้รับสัมปทานรายงานข้อมูลดังกล่าวให้กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติทราบ ซึ่งจะช่วยให้เจ้าหน้าที่กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติได้รับทราบข้อมูลจากบริษัทผู้รับสัมปทานอย่างสะดวกและรวดเร็ว และสามารถกำกับการดำเนินงานของบริษัทผู้รับสัมปทานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
	✓		- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินโครงการพัฒนาระบบจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลบัญชีก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทย ระยะที่ ๑ เพื่อวิเคราะห์การจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชีก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทย รวมทั้งออกแบบวิธีการตรวจวัดและรายงานข้อมูลพื้นฐานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อรองรับการจัดทำรายงานแห่งชาติ (National Communication: NC) และรายงานความก้าวหน้า ราย ๒ ปี (Biennial Update Report: BUR) นอกจากนี้ยังนำผลการวิเคราะห์ที่ได้ไปใช้ในการจัดทำทิศทางการรายงานข้อมูล (Data Flow) ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้ง ๕ ภาคส่วน ได้แก่ ภาคพลังงาน ภาคกระบวนการอุตสาหกรรมและภาคการใช้ผลิตภัณฑ์ ภาคเกษตร ภาคการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินและป่าไม้ และภาคของเสีย
๔.๔ ส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีที่ช่วยให้ลดก๊าซเรือนกระจกในภาคอุตสาหกรรมและภาคชุมชน		✓	- องค์การจัดการน้ำเสีย ได้ลงนามความร่วมมือในโครงการเพื่อบรรเทาสภาวะโลกร้อนที่เกี่ยวข้องกับน้ำและน้ำเสีย กับ องค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมัน (GIZ) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงค่าปริมาณคาร์บอนในสาธารณูปโภคน้ำและน้ำเสียในประเทศไทย ผ่านการนำเทคโนโลยีลดก๊าซเรือนกระจกโดยไม่กระทบต่อค่าบริการ โดยมีระยะเวลาดำเนินการ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๓)
๔.๕ ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและองค์กรต่างๆ ในการบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก รวมถึงการตรวจวัดการรายงานและการตรวจสอบ (Measurable, Reportable and Verifiable: MRV) สำหรับการลดก๊าซเรือนกระจกทั้งในระดับโครงการระดับชุมชนและระดับชาติ			-

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๔.๖ เตรียมความพร้อมให้แก่ผู้ประกอบการในส่วนอุตสาหกรรมที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็นปริมาณมากโดยการให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิต			-
๕. ด้านการเสริมสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ			
๕.๑ สร้างความตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลกและผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมทั้งสร้างความเข้าใจและพัฒนาจิตสำนึกร่วมกันในการบรรเทาสาเหตุการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยการส่งเสริมให้ความรู้ในระดับต่างๆ แก่ประชาชนในสังคมตั้งแต่เด็กเล็กจนถึงผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ	✓		- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในฐานะหน่วยประสานงานกลางตามมาตรา ๖ ของกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (การเสริมสร้างศักยภาพ การสร้างความตระหนัก และการให้ความรู้) ดำเนินการดังนี้ ๑) รวบรวมข้อมูลและองค์ความรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและคุณภาพสิ่งแวดล้อม การลดผลกระทบ และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมสำหรับครัวเรือนและชุมชน ภาคเกษตรกรรม และภาคอุตสาหกรรม เพื่อเผยแพร่ให้ภาคส่วนต่างๆ ได้รับทราบและเกิดความตระหนัก รวมทั้งความรู้ความเข้าใจ และสามารถปรับตัวต่อผลกระทบที่อาจเกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ๒) ดำเนินกิจกรรมเพื่อผลักดันให้ภาคส่วนต่างๆ ของสังคมลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ด้วยการผลักดันแนวคิดการพัฒนาสู่สังคมต่ำ (Low Carbon Society: LCS) การสร้างความตระหนักของประชาชนด้านรูป การสร้างความตระหนักของประชาชนด้านรูปแบบการดำเนินชีแบบการดำเนินชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Environmentally Behavior) ซึ่งเป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องกับมาตรา ๖ ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ข้อเสนอแนะ	การดำเนินการ		รายละเอียดการดำเนินการ
	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๕.๒ ส่งเสริมและช่วยเหลือด้านการปรับตัวกับประชาชนอยู่ในกลุ่มที่มีความความเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบที่อาจจะเกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศสูง โดยให้ความสำคัญกับภาคประชาชนกลุ่มที่มีความอ่อนไหว มีความสามารถในการปรับตัวต่ำ และเพิ่มทางเลือกในการลดความเสี่ยง และสร้างความพร้อมในการปรับตัวของชุมชนในพื้นที่เสี่ยงต่อภัยธรรมชาติ ทั้งชุมชนบนพื้นที่สูง พื้นที่ราบ และชุมชนชายฝั่งทะเล			-
๕.๓ สนับสนุนให้เกษตรกรมีการผลิตที่ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และให้ความรู้แก่เกษตรกรถึงวิธีการปรับตัวเพื่อรับมือกับสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป			-
๕.๔ สนับสนุนการจัดการภัยพิบัติโดยเน้นบทบาทของชุมชน และส่งเสริมการผนึกกำลังของภาคส่วนต่างๆ ในการจัดการปัญหาภัยพิบัติ			-